

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1975

1119750609, 10

COBISS o

GLASILO
OZD ZASAVSKI PREGOVNIKI
TRBOVLJE

LETO XI.
OKTOBER 1975

ŠTEV. 10

REK Zasavje — 30 LET OSVOBODITVE 25 LET SAMOUPRAVLJANJA

Celotna delovna skupnost Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje je proslavila 30-letnico osvoboditve in 25-letnico samoupravljanja, v nedeljo, 28. septembra 1975 na zelo slovesen način.

Proslava je obsegala:

— v času od 9,30 pa do 10,15 je potekalo slavnostno zasedanje delegatov vseh TOZD in skupnih služb — delavskega sveta delovne organizacije;

— od 10,30 do 10,45 je bila povorka domala vseh udeležencev proslave, ki je potekala od rudniškega gasilskega doma na Trgu revolucije preko Trga revolucije po Ulici 1. junija do delavskega doma;

— ob 11. uri je bil pričetek proslave v foyerju delavskega doma;

— po končani proslavi, to je od 12. pa do približno 16. ure, je trajalo tovariško srečanje na ploščadi pred delavskim domom in na tržnem prostoru na Trgu svobode.

K udeležbi na proslavi so bili vabljeni člani celotne delovne skupnosti Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, nadalje vsi člani prvih delavskih svetov in upravnih odborov iz leta 1950, predsedniki delavskih svetov in upravnih

odborov vseh mandatnih dob od leta 1950 do 1975, vseh treh rudnikov in Termoelektrarne Trbovlje; vabljeni pa so bili tudi številni predstavniki javnega, političnega in kulturnega življenja iz Beograda, Ljubljane in Zasavja; povabljeni pa so bili na proslavo tudi vsi še živeči prvoborci iz Zasavja.

SLAVNOSTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

Slavnostno zasedanje delavskega sveta delovne organizacije je pričel predsednik delavskega sveta Franc Romih. Pozdravil je vse navzoče in nato povabil vse, da počaste spomin na vse tiste člane delovne skupnosti, ki

Delegati vseh TOZD in skupnih služb REK Zasavje, ki so se udeležili skupno z vabljenimi gosti, slavnostnega zasedanja delavskega sveta delovne organizacije. Seje se je udeležil tudi častni član kolektiva in član sveta federacije Miha Marinko ter bivši in sedanji predsedniki delavskih svetov, ki so na proslavi prejeli prvokrat podeljene plakete samoupravljalcev.

Foto Trbovlje

so v zadnjih 25 letih umrli in so vsak po svoje v tem obdobju prispevali k razvoju samoupravljanja. Poleg delegatov vseh TOZD in skupnih služb, je seji prisostvoval tudi častni član delovne skupnosti in član sveta federacije Miha Marinko ter prejemniki letos prvič podeljenih plaket samoupravljalca: Leopold Petrič, predsednik prvega »sindikalnega« delavskega sveta rudnika Trbovlje iz januarja 1950, Stane Vodiškar, predsednik prvega »sindikalnega« delavskega sveta rudnika Hrastnik iz januarja 1950, Anton Brečko, prvi predsednik delavskega sveta rudnika Hrastnik iz avgusta 1950, Anton Alič, prvi predsednik delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik iz leta 1951, Stane Dobčnik, prvi predsednik delavskega sveta Zasavskih premogovnikov Trbovlje iz leta 1968 (manjkali pa so: Antonija Tomažič za pokojnega moža Franca Tomažiča, prvega predsednika delavskega sveta rudnika Zagorje iz februarja 1950, Matija Dornik, prvi predsednik delavskega sveta rudnika Trbovlje iz avgusta 1950 in Marija Saje vdova pokojnega Alojza Sajeta, prvega

predsednika delavskega sveta Termoelektrarne Trbovlje iz avgusta 1950).

Predsednik Franc Romih je obširno orisal začetke pridobivanja premoga v naših rudnikih in proizvodnje električne energije, govoril je o prvem povojnem obdobju, posebej pa se je pomudil pri doseženih uspehih v 25-letnem obdobju samoupravljanja ter delu članov delovne skupnosti v raznih organih upravljanja v tem obdobju. Kratek povzetek njegovega govora objavljamo v prispevku o aktivnosti samoupravnih organov.

Po končani slavnostni seji so se delegati in gostje razvrstili v povorki do delavskega doma.

POVORKA JE BILA DOLGA OD DELAVSKEGA DOMA DO RUDNIŠKEGA GASILSKEGA DOMA

Člani delovne skupnosti iz vseh TOZD in skupnih služb so imeli od 10. ure do 10,30 pred upravno zgradbo ZPT svoje zbirališče. Večinoma so prispeli kolektivno, skupno z zastavonoši sindikalnih in drugih praporov ter zastav iz sedežev svojih

TOZD. Udeležence iz Hrastnika in Zagorja so prepeljali do tega časa v Trbovlje SAP avtobusi, prav tako pa sta prispeli do 10. ure na svoje mesto rudarska godba iz Hrastnika in delavski pihalni orkester iz Zagorja. Ti dve godbi sta igrali izmenoma do 10,30, delavske in borbene pesmi. Po navodilih odbora za povorko, ki ga je vodil Karel Žibret, so se udeleženci zvrstili takole: na čelu je bila zagorska godba, nato so se zvrstili praproščaki s prapori in zastavami, rudniški gasilci iz vseh treh dolin, delegati in gostje delavskega sveta delovne organizacije, rudarski vajenci, nato pa člani delovne skupnosti iz vseh TOZD po vrstnem redu, ki je določen v samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, povorko pa je zaključila delovna skupnost skupnih služb delovne organizacije. Povorke se je udeležilo po približnih ocenah okrog 2.500 zaposlenih, njihovih družinskih članov ter gostov. Člani mladinske organizacije so nosili številne parole.

Udeleženci povorke so se deloma zvrstili na ploščadi pred delavskim domom, deloma pa so takoj stopili z glavne ceste v foyer delavskega doma. Pred pričetkom proslave so se zbrali številni javni, politični in kulturni delavci ter drugi gostje.

Kulturniki so se isti dan že ob 9. uri zbrali v foyerju delavskega doma na skupno vajo pod vodstvom Jožeta Skrinarja.

Proslava je bila imenitna

Točno ob 11. uri se je pričela proslava v foyerju delavskega doma. Na odru se je zvrstilo okrog 200 pevcev in čez 40 godbenikov delavske godbe Trbovlje ter treh recitatorjev, ki so nastopili na proslavi s svojim programom. Proslave se je udeležilo po približni oceni okrog 3000 zaposlenih, deloma tudi njihovi družinski člani, znanci ter povabljeni gostje. Med gosti so bili: Sergej Kraigher, predsednik predsedstva SR Slovenije, Lidija Šentjurs, član sveta

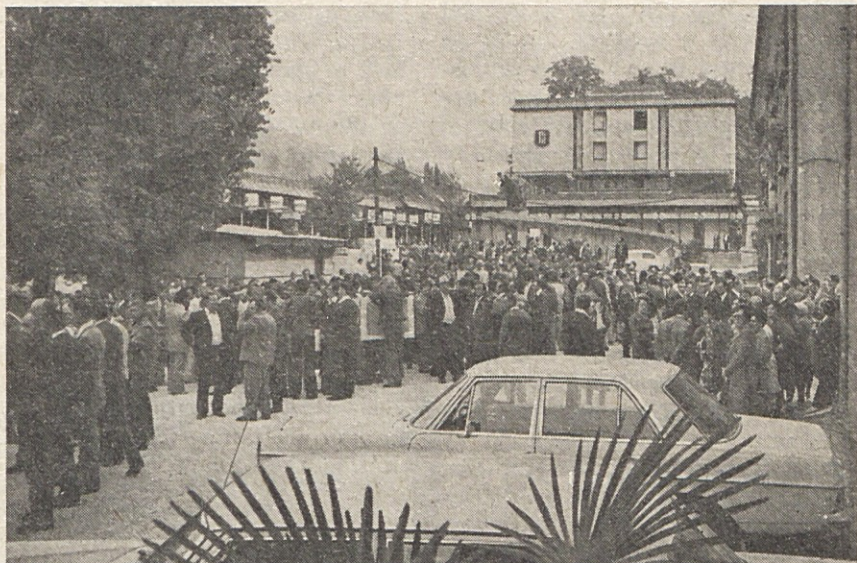

Pred pričetkom proslave je bilo 28. septembra v sejni sobi skupnih služb delovne organizacije, slavnostno zasedanje delavskega sveta delovne organizacije. Tu so delegati poslušali slavnostni govor predsednika delavskega sveta Franca Romiha o razvoju samoupravljanja in doseženih uspehih v zadnjih 25 letih v naši delovni organizaciji. Foto Trbovlje

federacije, Miha Marinko, častni član delovne skupnosti in član sveta federacije, Marjan Orožen, republiški sekretar za notranje zadeve, Drago Petrovič, predsednik republiškega komiteja za energetiko, Janez Sterniša, dipl. inž., generalni direktor elektrogospodarstva Slovenije, Tone Tribušon, dipl. inž., predsednik izvršnega odbora interesne skupnosti elektrogospodarstva, dr. Rudi Babič, podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije, Alojz Ribič, bivši direktor Rudnika Trbovlje-Hrastnik, Stanko Dolanc, bivši dir. Rudnika Trbovlje-Hrastnik, Ladko Korošec, operni pevec, Stojan Batič, akademski kipar, predsedniki občinskih skupščin, sekretarji komitejev občinskih konferenc ZK, predsedniki občinskih konferenc SZDL, predsedniki občinskih sindikalnih svetov in predsedniki občinskih konferenc ZSMS iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Proslave se je udeležila tudi večina od 36 še živečih prvoborcev iz Zasavja ter prejemniki prvič podeljene plakete samoupravljalca. Na proslavo je bilo povabljenih še večje število drugih javnih, političnih in kulturnih delavcev, ki pa so svojo odsotnost opravičili.

Proslava se je pričela s petjem in igranjem Internacionale, ki jo je zaigrala delavska godba Trbovlje in zapeli združeni pevski zbori iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Nato je spregovoril Ivan Vovk, predsednik izvršnega odbora knference sindikata, energetike in premogovništva — KOSIRE. Ta je pozdravil v začetku svojega govora goste in vse ostale navzoče, nato je obrazložil pomembnost proslavljanja dveh letošnjih obletnic, osvoboditve in samoupravljanja, na kratko orisal pomembnost delegatskega sistema in predstoječih velikih in pomembnih nalog, omenil skupno število zaposlenih v REK Zasavje, ki letos prvokrat skupno proslavlja ta dva jubileja in navedel, koliko članov delovne skupnosti je sodelovalo v ZPT pri delu samoupravnih organov v zadnjih 25 letih. Omenil je še 60-letni

Člani delovne skupnosti vseh TOZD in skupnih služb so se na dan proslave zbirali pred upravno zgradbo delovne organizacije na Trgu revolucije v Trbovljah. Od tu so se zvrstili v povorko, kjer je bila proslava. Foto Trbovlje

jubilej odkar je kolektiv Termoelektrarne pričel s proizvodnjo električne energije na sedanji lokaciji ob Savi. Ob koncu je povabil slavnostnega govornika na proslavi Mirana Potrča, člana izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, da spregovori.

Vmes je prebral Stane Pavelšek, predsednik mladinske organizacije REK Zasavje, pozdravno brzojavko maršalu Titu.

SLAVNOSTNI GOVORNIK JE BIL MIRAN POTRČ

Tovariš Miran Potrč je imel nato obširen govor. Že v začetku svojega govora je poudaril pomembnost praznovanja dveh letošnjih jubilejev, 25-letnico uveljavljanja delavskega samoupravljanja in 30-letnico osvoboditve. Dejal je: »Tudi delavci Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje ste se danes zbrali zato, da se ob proslavljanju teh obletnic spomnite na svoje dosedanje napore pri izgradnji naše socialistične samoupravne Jugoslavije, Slovenije, ter da ob obujanju teh spominov sprejmete čvrst sklep, da boste sledeč vaši bogati revolucionarni delavski zgodovini in tradiciji, tudi v bodoče stali v prvih vrstah našega boja za

nadaljnjo družbeno preobrazbo, za uveljavljanje pravic delavcev, da sami neposredno odločajo o vseh pogojih, sredstvih in uspehih svojega dela, za še boljše življenje in za človeka še bolj vredne družbene odnose.«

Nadaljeval je še: »Rdeči revirji, v katerih ste prav rudarji nekdanj, pa tudi danes, predstavljali jedro delavskega razreda, so torej dali pomemben prispevek borbi naših narodov za nacionalno svobodo in našega delavskega razreda za uveljavljanje svojih pravic. Na to svojo revolucionarno preteklost ste lahko upravičeno ponosni. Vendar o vaši revolucionarni borbi v preteklosti danes ne govorim zato, da bi se opajali z zgodovino in preteklostjo. O tem govorim zato, da bi vas na vašem lastnem primeru spomnil znane resnice, da si lahko delavski razred svoje pravice in enakopraven položaj za vse delovne ljudi zagotovi le s konkretno in neposredno aktivnostjo, v kateri morajo sodelovati široke množice delavcev, ki pa morajo biti jasno idejno usmerjene in vodene od najbolj osveščenih in najnaprednejših delov delavskega razreda — od njegove avantgarde. Ta resnica velja še danes.«

Slavnostni govornik je končal svoj govor z apelom, da se je treba z dejanji, z novo samoupravno prakso, z dobrim gospodarjenjem, s pripravljenostjo za združevanje dela in sredstev ter za dogovarjanje o skupnih interesih, boriti se zoper take omahljivce in neodločneže. Dejal je, da je to danes osrednja naloga vseh naših delovnih ljudi in da se bodo zavzemale za konkretna dejanja in nove prakse tudi zveza komunistov in vse naše druge družbenopolitične organizacije. Nazadnje je vsem navzočim in drugim članom delovne skupnosti čestital ob praznovanju in zaželel uspešen samoupravni in gospodarski razvoj tudi v bodoče, da bi to bila najboljša osnova pri uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov ter pomembni prispevek h graditvi samoupravne socialistične Slovenije in Jugoslavije.

V kulturnem programu, ki ga je vodil zborovodja Jože Skrinar, so najprej združeni moški zbori zapeli Rudarsko pesem Emila Adamiča, recitatorji so recitirali Mileta Klopčiča Moj oče, vsi zbori so nato zapeli Rada Simonitija Puntarsko, sledila je recitacija Razpela mavrica se je v nebo. Vsi zbori so zapeli in godba zaigrala Milana Apiha

Nabrusimo kose, sledila je recitacija Verjali davni so rodovi, Hej brigade, hitite, so zapeli vsi zbori s sodelovanjem delavske godbe, sledila je recitacija Nov svet svobodni si gradimo, prebran je bil odstavek iz zakona o pričetkih samoupravljanja v letu 1950 ter odlomek iz zadnje ustave, vsi zbori s sodelovanjem godbe so zapeli Viktorja Mihelčiča Domovina naša je svobodna, na kar so recitatorji recitirali Svoj svet gradimo zdaj.

Ivan Vovk, predsednik IO KOSIRE je s predhodno obrazložitvijo prvokrat podelil plake te samoupravljalca. Vseh prejemnikov je bilo devet. Vsi zbori so nato s sodelovanjem godbe zapeli Pavla Šivica — Zapoimo slavospev, recitatorji so recitirali Mi nove dobe smo kovači, potem pa so vsi pevski zbori s sodelovanjem godbe zapeli še Marjana Kozine — Naša zemlja.

Na koncu — protest nad zločinom v Španiji

Vnovič je stopil Ivan Vovk za govorniški pult in obsodil početje fašističnih oblasti v Španiji z naslednjimi besedami: »Dovolite mi, da na današnjem zborovanju izrečemo tudi najostrejše proteste zgražanja nad fašističnim zločinom v Španiji.

Frankov preživeli zatiralski režim je obsodil na smrt pet mladih antifašistov in s tem znova dokazal, kaj pomeni fašizem. Rudarji se pridružujemo protestom v vsem demokratičnem svetu in kličemo »smrt fašizmu — naj živi socializem!«

Ob koncu proslave, ki je trajala eno uro, se je Ivan Vovk zahvalil vsem navzočim za sodelovanje. Posebna zahvala je veljala slavnostnemu govorniku, izvajalcem kulturnega programa, ter končno vsem navzočim na proslavi.

Vse je povabil na tovariško srečanje, ki se je začelo po končani proslavi v neposredni okolici delavskega doma.

Za to priložnost so vse tri rudniške menze iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja ter menza Termoelektrarne Trbovlje, pripravile jedila in pijače za udeležence proslave. Tu so člani delovne skupnosti in nastopajoči lahko vnovčili prehrabne bone v vrednosti po 30,00 din, ki so jih prejeli udeleženci proslave na svoji TOZD, ob sorazmerno znosnih cenah. Srečanje je potekalo na ploščadi pred delavskim domom, kjer je do 16. ure igrala rudarska godba iz Hrastnika in na tržnem prostoru, ob igranju delavske godbe Trbovlje.

Celotna prireditev je potekala organizirano in v splošno zadovoljstvo vseh navzočih, tako članov delovne skupnosti, kakor tudi gostov. Številni gostje pa tudi člani kolektiva so takoj po proslavi izrekli organizatorjem in nastopajočim števino pohvalne besede o zelo dobro organizirani, učinkoviti in vsebinsko ustrezni proslavi.

Organizacijo in izpeljavo celotne proslave je imel na skrbi organizacijski odbor: predsednik inž. Albert Ivančič, člani: inž. Alojz Pavčnik, inž. Matija Ušeničnik, inž. Rado Ozbič, Anton Kočar, Jože Skrinar, Franc Romih, Vlado Garantini, Rajko Medvešek, Ivan Vovk, Stane Pavelšek, Tine Lenarčič. Scenarij je izdelal Jože Skrinar, režijo kulturnega dela proslave je imel na skrbi Rado Češnovar, postavitev odra je imel na skrbi Robert Štern s sodelavci iz

Na čelu povorke, ki je potekala od rudniškega gasilskega doma na Trgu revolucije, po Ulici prvega junija do delavskega doma, je igral koračnice pihalni orkester iz Zagorja ob Savi.

Foto Trbovlje

TOZD GRAMAT in delavskega doma, dekoracijo sta imela na skrbi Jože Skrinar in arh. Burja, napise Delavski dom, ocvetličenje Milan Kovač, prometno problematiko Alojz Kišek in Leopold Opresnik, redarsko službo Anton Pikš s sodelavci, sanitetno službo, Alojz Knez, plaketo samoupravljalca je umetniško

oblikoval Franc Kopitar, ak. slikar, ozvočenje je imel na skrbi Radio Trbovlje, javnost so seznanjali preko radia, televizijo in časopis Milan Vidic, Franci Jarc, Pavle Burkeljc in Janko Savšek, Radio Trbovlje pa je proslavo tudi neposredno prenašal.

V kulturnem delu programa so sodelovali:

a) iz Trbovelj — moški pevski zbor Zarja, mešani pevski zbor Slavček, recitatorji gledališča Svobode-Center (inž. Ivo Petrič, Anica Pajk in Rado Češnovar), nadalje mešani pevski zbor Svoboda II in delavska godba;

b) iz Hrastnika so sodelovali pri izvajanju programa: moški pevski zbor Svoboda I, del moškega pevskega zbora iz Dola pri Hrastniku;

c) iz Zagorja — moški pevski zbor Loški glas.

Smatramo, da je celotna naša delovna skupnost z organiziranjem in izvedbo proslave ob 25-letnici samoupravljanja in 30-letnici osvoboditve, dostojno proslavila ta dva izredno pomembna jubileja.

To pa nas obvezuje, da bomo z uspešnim in kakovostnim delom na vseh področjih nadaljevali tudi v bodoče, da bi ob praznovanju nadaljnjih jubilejev lahko dodali k že doseženim uspehom še tudi nove uspehe.

T. L.

Povorke in proslave se je udeležilo okrog 3.000 članov delovne skupnosti vseh TOZD in skupnih služb, gostov, upkojenih bivših naših sodelavcev ter drugih občanov. Foto Trbovlje

Pozdrav tovarišu Titu

Na proslavi v počastitev 25-letnice delavskega samoupravljanja in 30-letnice osvoboditve, smo člani delovne skupnosti Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje s ploskanjem pozdravili vsebino pozdravne brzojavke predsedniku republike maršalu Titu.

Ta se glasi:

Dragi tovariš TITO!

Iz današnje slavnosti v Trbovljah, na kateri praznujemo 25-

letnico samoupravljanja in 30-letnico osvoboditve, Ti pošiljamo vsi člani delovne skupnosti Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, prisrčne pozdrave in želje, da bi nam še dolgo kazal pot v našem nadaljnjem razvoju.

Pregledali smo ves naš samoupravni razvoj, ki nam ga je omogočila slavna zmaga naših narodov nad fašističnim okupatorjem in domačimi izdajalci. Ugotovili smo velik napredek tako v stopnji razvoja samoupravne organiziranosti, kot tudi v spoznavanju najboljših poti za uveljavitev delavca v združenem delu. Marsikatera pomanjkljivost nas še spremlja v našem razvoju, toda trdni in odločni smo, da bomo izpolnili

vsebinsko ustave, ki daje nov pot v ustvarjanju družbeno-ekonomskih odnosov. Ti v celoti ustrezajo našim ciljem, ki predstavljajo družbo in posameznika z največjimi svoboščinami pa tudi dolžnostmi.

Ob našem delu in naporih, ki jih zastavljamo v uresničevanju načrtovanih družbeno-ekonomskih ciljev, si še nadalje želimo Tvojih napotkov in pobud in Ti obljubljam, da ne bomo dopustili, da bi nam kdorkoli preprečil pot, katero smo si zastavili skupno s Teboj, dragi tovariš Tito.

Trbovlje, 28. septembra 1975.

Delavci delovne skupnosti
Rudarsko elektroenergetskega
kombinata
ZASAVJE

Spomnimo se!

Vam, ki ste bili že pred mnogimi leti nosilci najtežjega bremena,

vam, ki ste predstavljali temelj in pot prehoda v nove zarije,

vas, katere je nevidna roka nenadoma zadržala v osrčju zemlje takrat, ko ste služili najvišjim ciljem — ustvarjanju —

bili ste dvakrat pokopani.

Vam in vsem ostalim naše velike rudarske družine, ki ste polegali ob poti z nedovršenim in dovršenim delom —

VAM VELJA
DANES TA DAN!

Obrnjeni z obrazi v svetlo bodočnost, mi rudarji ne bomo pozabili grenke in težke preteklosti ter v njej svojih tovaršev.

Naš blag spomin in zahvalnost je tako velika in trajna, kot je prepričljiva zavest, da smo sedanje storitve dosegli z nadaljevanjem že ustvarjenega tistih, ki jih danes ni več med nami.

Slava našim mrtvim
rudarjem!

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1.1. do 15.10.1975

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	načrtovano	doseženo	doseženo ±	%
rudnik Hrastnik	409.432	398.343	— 11.089	96,1
rudnik Trbovlje	541.172	558.288	+ 17.116	103,2
rudnik Zagorje	271.380	281.700	+ 10.320	103,8
Skupaj:	1.221.984	1.238.331	+ 16.347	101,3
RŠC	27.636	20.029	— 7.607	72,5
ZPT	1.249.620	1.258.360	+ 8.740	100,7

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

Rudnik Hrastnik	načrt	doseženo	%
— betonarna (kos)	160.000	97.341	60,8
— kamnolom (m ³)	25.800	14.339	55,6

TOZD GRAMAT

— opekarna (enot)	6.000.000	5.218.960	87,0
— kamnolom (m ³)	30.000	32.362	107,6

TOZD rud. prem. Zagorje

— kamnolom (m ³)	165.000	145.881	88,4
------------------------------	---------	---------	------

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

— TOZD RGD (din)	74.700.000	70.615.800	94,5
— TOZD Avtoprevoz »Zasavje« (t/km)	5.500.000	3.937.590	71,6
— TOZD ESD (ure)	321.000	290.028	90,4

Erika Kavčič

Sedanje možnosti prodaje

Zaradi izredno mile zime in obilnega deževja ter prehoda večjega števila naših večjih kupcev premoga na uporabo tekočih in plinastih goriv, kot npr. vse papirnice in tovarne celuloze, Cementarna Trbovlje, Apnenice Kresnice (delno), je v letošnjem letu nastala izredno težka situacija pri prodaji premoga.

V plasmaju debelih vrst premoga ni posebnih težav, kljub temu, da je JŽ zmanjšala porabo premoga v letošnjem letu od pogodbenih 36.200 ton na okrog 16.000 ton. Nastale pa so težave v prodaji drobnejših vrst premoga, od orehovca do prahu.

Za asortiman orehovec imamo le še 4 kupce s področja industrije, to so Apnenice v Zagorju in Kresnicah, Železarna Store in pa EMO Celje. Pri vseh teh pa je vprašanje časa, kdaj bodo prešli na mazut ali plin. Tako nam kot edini kupci ostanejo trgovska podjetja za potrebe široke porabe. Te potrebe pa so izredno nihajoče, ker so pač odvisne od vremenskih prilik.

Za grahovec imamo vsega le 4 kupce: TGA Kidričevo, Kemična Hrastnik, Iskra Kranj in pa Tekstilna Prebold. Pri TGA Kidričevo smo morali vse leto zadrževati dobave, ker kaže, da je sklenila pogodbo preko svojih potreb. Tudi Kemična tovarna Hrastnik ne bo prevzela vse pogodbene količine premoga. Poseben problem je Iskra Kranj, ki že vse poletje prosi za zmanjšanje dobav, ker ima skladišča prenapolnjena, porabe preko poletja pa skoraj nobene.

Tudi za zdrob imamo odslej le 7 kupcev. Med temi sta večja edino TGA Kidričevo in Tekstilindus Kranj, vsi ostali so manjši, izpod 8.000 ton letno. Situacija v TGA Kidričevo je opi-

sana že pri grahu. Tekstilindustrija ima polna skladišča, enako Pamučna industrija Duga Resa, Belinka Ljubljana, Kolinska tovarna Ljubljana in vsi ti stalno predlagajo zmanjšanje ali celo popolno ustavitev dogovorjenih dobav.

Preko leta smo odvišne količine oreha, graha in zdroba prodali Cementarni Trbovlje, ki je kasnila z izgradnjo naprav za kurjenje z mazutom. Po prenehanju dobav premoga za Cementarno Trbovlje, smo pričeli proste količine oreha dobavljati trgovskim podjetjem za široko porabo, vendar se ga že vsi branijo, ker so napolnili zimsko zalogo. Presežke grahovca dobavljamo TGA Kidričevo, zato pa mu lahko dobavljamo manj zdroba. Za zdrob že ob sklepanju pogodb nismo imeli dovolj naročil za celotno proizvodnjo in smo zato v pogodbah predvideli prodajo 30.700 ton TE Trbovlje in 38.000 ton Toplarni

Ljubljana. Medtem ko TE Trbovlje doslej zdroba nismo dobavljali, smo Toplarni Ljubljana pričeli dobavljati zdrob v avgustu, ko ga je Cementarna Trbovlje prenehala prevzemati.

Poseben problem predstavlja trenutno prevzem premoga s strani TE Trbovlje in Toplarni Ljubljana. Obe imata prenapolnjena skladišča, saj imata na zalogi vsaka po ca. 110.000—120.000 ton premoga, obratujeta pa minimalno. Toplarna Ljubljana nam je že 17. septembra hotela povsem ustaviti dobave zdroba in prahu iz obeh separacij, vendar smo se dogovorili, da prevzema trenutno vsaj okrog 200 ton zdroba dnevno iz Trbovelj in vso proizvodnjo prahu iz Zagorja, to je ca. 350—450 ton dnevno.

TOZD Termoelektrarna Trbovlje je na skupnem sestanku dne 10. septembra t.l. zahtevala, da zaradi samovžiga premoga na deponiji, ne more prevzemati

do nadaljnega več kot 2.000 ton premoga dnevno. Ker pa smo jim kljub temu dobavljali še naprej celo po 3.000 ton na dan, nas je 25. 9. ponovno opozorila na omenjeni dogovor v izogib škode, ki nastaja z izgorevanjem premoga na deponiji.

Pri povprečni dnevni proizvodnji premoga v oktobru t.l. 5.554 ton, bi znašala mesečna proizvodnja pri 27 delovnih dneh 149.958 ton, prodanih pa imamo le 129.190 ton.

Iz opisane problematike sledi, da je zaradi polnih deponij v elektrarnah in minimalnega obratovanja le-teh, ki je v nesorazmerju z načrtovano porabo premoga po energetske bilanci, nastopila situacija, ki je terjala spremembo v zmanjšanju izrednega obratovanja ob sobotah in ki je bila z letnim proizvodnim načrtom predvidena prioritarno za pokrivanje potreb elektrogospodarstva.

Stane Kruljc

Srednjeročni programi dela in razvoj TOZD

Rudnik premoga Hrastnik

Srednjeročni program za obdobje 1976—1980 določa smer razvoja za doseganje proizvodnje, ki smo jo načrtovali v TOZD rudnik premoga Hrastnik za naslednjih pet let v naslednji višini:

Jama	1976	1977	1978	1979	1980	Skupaj
Dol	70.000	70.000	80.000	80.000	80.000	380.000
Hrastnik	290.000	290.000	310.000	310.000	310.000	1.510.000
Ojstro	290.000	290.000	290.000	290.000	290.000	1.450.000
SKUPAJ	650.000	650.000	680.000	680.000	680.000	3.340.000

Za jamo Hrastnik predvidevamo, da bo premogov sloj v že odprtih poljih odkopan v začetku leta 1981. Do tega časa, oziroma že dve leti prej t.j. do leta 1979, morajo biti opravljena odpiralna dela za odkopavanje vzhodnega Talnega sklada in Kotnega polja, ki je odkopano do višine V. obzorja.

V tej jami bodo potrebna v naslednjih letih velika vlaganja sredstev, tako za rudarsko-gradbena dela, kakor tudi za opremo.

V jami Dol so odprte zaloge premoga le za nekaj mesecev in še to le provizorično. Da doseže-

nem sektorju t.j. v območju do meje rudnika Laško, ki se morajo izpeljati do konca leta 1979, pokazala pozitivni rezultat, bomo še letos pristopili k odpiralnemu delom vzhodnega

mo kontinuirano proizvodnjo v naslednjih letih, predvidevamo številna odpiralna dela od K. 250 in K. 100, ki bodo terjala velika sredstva. Po izvršitvi načrtovalnih odpiralnih del do K. 100 bo omogočena letna proizvodnja premoga 80.000 ton za dobo 9 let t.j. do leta 1984. Če bodo raziskovalna dela v vzhod-

sektorja in to na K. 403, K. 250 in K. 100

V jami Ojstro znašajo eksploatacijske zaloge premoga od obstoječih odkopnih etaž, ki jih odkopavamo (Zapadno polje in Lopata polje K. 140) pa do V. obzorja K. 120, le 600.000 ton. Te zaloge pa zadostujejo za proizvodnjo komaj za dve leti.

Iz omenjenega razloga s srednjeročnim programom predvidevamo, da predhodno vključimo eksploatacijo premoga v Terezija II. polju, obenem pa pospešeno odpiramo Javor sloj in VII. obzorje na K. 40. Do konca leta 1979 moramo pripraviti premogov sloj za odkopavanje med K. 120 in K. 40.

Za doseganje načrtovane proizvodnje in predvidene rasti produktivnosti dela (povprečno 4,7 % na leto), bomo v letih 1976 do 1980 pridobili okrog 60 do 70 % proizvodnje premoga iz popolnoma mehaniziranih širokih čel. Da bo to mogoče izpeljati, bomo morali nabaviti naslednjo mehanizacijo:

— 4 odkopne pridobivalne stroje s pripadajočimi transporterji;

— 2 stranskosipna nakladalca Salzgitter;

— za 180 m širokočelne fronte samohodnega hidravličnega dpdorja;

— 2 stroja za izdelavo prog.

Navedeno kompleksno mehanizacijo bomo vgradili v jami Ojstro in Hrastnik, dočim za jamo Dol zaradi majhne debeline sloja ta mehanizacija ne pride v poštev.

Srednjeročni program razvoja obsega tudi vse ostale stranske dejavnosti — kamnolom, betonarna, toplarna, elektrostrojna dejavnost, družbena prehrana in stanovanjska izgradnja. V toplarni bo potrebno povečati toplotne zmogljivosti od sedanjih 8,300.000 Kcal na uro na 9,419.200 Kcal/h v letu 1980. Glede na takšen porast priključnih moči bomo nujno morali pristopiti k gradnji četrtega kotla z močjo ca. 4 Gcal/h. S tem bi zadostili potrebam za nadaljnji razvoj toplotnega omrežja do leta 1980 in naprej. Toplarna bo tako imela skupno zmogljivost 12,3 Gcal/h.

Posebna pozornost je dana stanovanjski izgradnji. V ob-

dobju 1976—1980 predvidevamo, da bomo potrebovali 133 novih stanovanj, ker bo do leta 1980 upokojenih blizu 173 delavcev, pri tem pa je upoštevati tudi nove delovne moči. Z obveznim 6-% prispevkom in z dodatnim 3-% prispevkom pa lahko zgradimo le 95 stanovanj. Sredstva za manjkajočih 38 stanovanj bo potrebno iskati iz solidarnostnega sklada stanovanjske skupnosti.

Skupna potrebna sredstva v letih 1976—1980 za TOZD RPH so 292,463.000 din. Lastnih amortizacijskih sredstev bomo zbrali okrog 101,769.000 din, od obstoječega odobrenega investicijskega kredita po bo ostalo na razpolago še blizu 42,000.000 din. Razliko tj. 148,694.000 din bo potrebno zagotoviti iz bančnih kreditov, oziroma sredstev iz energetike.

Alojz Pavčnik, dipl. inž. rud.

Potrebna vlaganja v letih 1976—1980 (v 000 din)

	1976	1977	1978	1979	1980	skupaj
rud. gradb. dela	31.120	17.315	14.870	17.970	8.570	89.845
el. str. oprema	62.059,6	50.489,6	41.043,8	31.423,4	5.665,6	190.682
toplarna	500	3.800	3.700	1.500	1.500	11.000
kamnolom in betonarna	936	—	—	—	—	936
SKUPAJ	94.615,6	71.604,6	59.613,8	50.893,4	15.723,6	292.463

Rudnik premoga Trbovlje

Osnutek dogovora o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976—1980 je dokument, ki naj v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela omogoči usklajevanje in spreje-

manje stališč in ciljev družbenega razvoja v SR Sloveniji. Na temelju tega smo skladno z določili ustave in določili statuta TOZD RPT izdelali v septembru program razvoja za

razdobje 1976—1980. Obravnavali in sprejeli smo ga na zboru delavcev, dne 27. 9. 1975.

Osnovni cilji, ki jih postavljamo v programu razvoja 1976—1980 so:

	1976	1977	1978	1979	1980	Indeks 1976-80
Proizv. kotl. pr. t.	550.000	585.000	580.000	580.000	580.000	
Proizv. komerc. pr. t	115.000	115.000	120.000	120.000	120.000	
Skupaj	665.000	700.000	700.000	700.000	700.	
Št. del. dni	285	280	275	270	265	
Ton/del.	2.333	250	2.545	2.590	2.640	
Cel. dohodek (v 000 din)	113.500	124.350	135.100	144.200	150.952	133,0
Druž. proizvod (v 000 din)	82.080	90.200	98.200	104.300	108.575	132,3
Amortizacija (v 000 din)	12.250	13.100	14.050	15.630	17.200	140,4
Bruto OD (v 000 din)	49.200	53.100	57.400	62.330	65.030	132,2
Ostanelek doh. (v 000 din)	9.780	12.260	14.120	12.700	11.775	120,4

Za uvod so pevci zapeli in godbeniki zaigrali Internacionalo. V prednjih vrstah so številni gostje, ki so se udeležili proslave.

Foto Trbovlje

Pri izdelavi programa smo se srečevali z vrsto problemov in ugotovitev. Kot prvo in najvažnejšo bi omenil, da TOZD RPT razpolaga z zelo skromnimi osnovami za nadaljnji perspektivni razvoj in načrtovanje na področju proizvodnje premoga, ki predstavlja osnovo za celotni nadaljnji razvoj TOZD. Da bomo zagotovili čim bolj kontinuirano proizvodnjo v letih 1976-1980, smo osvojili koncept racionalnejšega odkopavanja premoga, in sicer pospešenega odkopavanja perifernih (krilnih) nahajališč premogovnega sloja proti središču. Nadalje prioriteto odkopavanje višje ležečih premogovnih nahajališč (ostankov) in šele nato prehod na odkopavanje globljih predelov nahajališča. Takšen koncept odkopavanja smo osvojili zato, da ne bo centralni in nižji predel jame prehitel odkopavanja perifernih predelov, kar bi kasneje povzročalo težave v zvezi z dekoncentracijo proizvodnje in težav zaradi večjih hribinskih pritiskov. V informacijo naj navedem, da smo do sedaj odko-

pavali le polja, z boljšimi odkopnimi pogoji, kar nam je zagotavljalo razmeroma dobre storitve in proizvodnjo.

Z osvojitvijo takšnega globalnega koncepta odkopavanja, moramo torej zaradi dekoncentracije in slabših odkopnih pogojev računati na slabše odkopne učinke. Da pa odkopavanje perifernih predelov s slabšimi odkopnimi prilikami ne bo vplivalo na višino proizvodnje in storilnost, bo potrebno to nadoknadi z nadaljnjo modernizacijo in to z nabavo kompleksne hidravlične mahanizacije še za eno čelo dolžine ca. 60 m in z modernizacijo celotnega tehnološkega procesa od pridobivanja premoga na odkopih, transporta do vključno separiranja.

Zelo pomemben pogoj, da bodo predvidevanja v razvojnem programu do leta 1980 uresničena, je prodaja nižje kaloričnega premoga za potrebe elektrogospodarstva. Proizvodnja je v TOZD Rudnik premoga Trbovlje usmerjena v proizvodnjo tega premoga (ca. 550.000 ton

na leto). Če bo v letu 1978 prišlo do ukinitve obratovanja TET I, bo v obdobju do začetka obratovanja TET III nastopilo kritično obdobje prodaje nižje kaloričnega premoga. Preusmeritev proizvodnje na komercialni premog pa zaradi pičlih zalog, ki na rudniku Trbovlje še obstajajo, ni mogoča.

Nadalje ugotavljamo, da smo raziskovalna dela v zadnjih nekaj letih zelo zanemarjali. Posledica temu je, da se predvidevanja pri odpiranju novih odkopnih polj glede proizvodnje ne uresničujejo. S tem v zvezi program predvideva nabavo nove vrtalne garniture, s katero bi lahko točneje ugotavljali konture nahajališč premoga.

Program predvideva tudi študijsko racionalnejše odkopne metode, ker ugotavljamo, da so pri sedanjem načinu odkopavanja, s pridobivanjem nadkopnega dela, odkopne izgube previsoke in znašajo okrog 30 %.

Pri načrtovanju razvoja družbenega standarda ugotavljamo, da niso zadovoljivo izdelani programi s tega področja. Te bo potrebno v najkrajšem času izdelati in jih uskladiti z ostalimi TOZD v delovni organizaciji.

Na koncu poudarjam, da bo mogoče program izvesti le z maksimalno angažiranostjo vseh zaposlenih v TOZD in SS. Pri tem imam v mislih predvsem uvedbo stimulativnega nagrajevanja, ki bo temeljilo na doseganju storitev. Smatram namreč, da se bo vzporedno z uvedbo takšnega nagrajevanja izboljšala tudi delovna disciplina, ki je prav tako zelo pomemben faktor pri doseganju boljših poslovnih rezultatov.

Matija Ušeničnik, dipl. inž. rud.

Rudnik premoga Zagorje

Smo v obdobju, v katerem si ne moremo zamisliti temeljne organizacije združenega dela, ki ne bi imela svojega programa dela in razvoja. Samoupravni družbenoekonomski sistem, karšnega smo sprejeli v naši samoupravni družbi, zahteva, da si vsaka osnovna celica gospodarstva in negospodarstva tj. TOZD, mora zastaviti svoj program dela in razvoja na podlagi družbenega načrtovanja.

V rudarsko elektroenergetskem kombinatu REK — Zasavje, v katerega sestavo je tudi TOZD Rudnik premoga Zagorje, smo pričeli s prvimi pripravami za izdelavo srednjeročnega programa dela in razvoja za razdobje 1976—1980, že v prvi polovici letošnjega leta. Program je bil dokončno izdelan v septembru t.l. Takoj je bil dan v razpravo in sklepanje na zbere delavcev ter bil od delovne skupnosti v celoti osvojen.

Srednjeročni program dela in razvoja TOZD Rudnik premoga Zagorje je razdeljen na posamezna poglavja, in sicer:

- kratek povzetek sedanjega stanja;
- analiza tržišča;
- reševanje stanovanjske problematike zaposlenih v TOZD;
- kadrovska in socialna politika;
- varstvo pri delu;
- osnovni cilji srednjeročnega programa 1976—1980;
- proizvodnja in potrebna investicijska vlaganja v razdobju 1976—1980;
- doseganje dohodka in njegova delitev;
- zaključek.

Osnovni cilj srednjeročnega programa TOZD Rudnik premoga Zagorje je, da obdržimo proizvodnjo premoga skozi vse razdobje 1976—1980 v višini 350.000 ton letno. Kljub velikim potrebam po premogu v prihodnjih letih, na rudniku Zagorje nismo mogli načrtovati povečanja proizvodnje premoga, ker so rezerve premoga na jamskem

obratu Kisovec v glavnem že izčrpane. Tako je predvideno, da bo jama Kisovec obratovala le še do leta 1979.

Predvideno postopno zmanjševanje proizvodnje premoga v jami Kisovec, bomo nadomestili s postopnim povečanjem proizvodnje v jami Kotredež, tako da bo količina proizvodnega premoga v rudniku Zagorje tudi po končanem obratovanju jame Kisovec, ostala nespremenjena tj. 350.000 ton letno.

V jami Kisovec spriči doslej uporabljene odkopne metode z zasipavanjem odkopnih prostorov s splavnim zasipom in odkopnih pogojev v prihodnjih letih, storilnosti ne bomo mogli povečati. Medtem ko predvidevamo v jami Kotredež povečanje storitev na pripravi premoga od sedanjih 1,52 t/del. na 4,05 ton/del. ali za 166 %, na odkopu od sedanjih 8,08 % ton/del. na 9,90 ton/del. ali za 23 % in v jami od sedanjih 2,15 ton/del. na 3,30 ton/del. ali za 52 %, obratna storitev pa od sedanjih 1,60 ton/del. na 2,71 ton/del. ali za 69 %.

Nadaljnja predvidena proizvodnja premoga v jamah rudnika Zagorje je pogojena z velikimi investicijskimi vlaganji, saj bo potrebno zlasti:

- za zunanje objekte (regul. Kotredežce) 1,972.000,00 din
- za jamska gradbena dela 58,680.000,00 din

- za separacijo 1,000.000,00 din
- za elektrostrojno opremo 68,249.000,00 din
- Skupaj 129,901.000,00 din
- za raziskovalna dela 9,798.000,00 din
- Celokupno 139,699.000,00 din

Tako visokih vlaganj, kot jih prikazujejo zgornji podatki, jih sama TOZD Rudnik premoga Zagorje iz svojih lastnih sredstev ne bo zmogla, zato bo potrebno k sodelovanju pritegniti v investicijska vlaganja tudi sredstva iz razvoja energetike, bančna sredstva in ostale zainteresirane porabnike premoga.

Zaradi neugodnih montan-geoloških pogojev v jamah rudnika Zagorje, so stroški proizvodnje sorazmerno visoki. Kljub bistvenem povečanju proizvodnje v jami Kotredež, kakor tudi povečanje koncentracije proizvodnje, ki jo bomo skušali doseči s sodobnejšo tehnologijo pridobivanja premoga in z uporabo sodobnejše mehanizacije, si TOZD Rudnik premoga Zagorje po srednjeročnem programu ne bo mogla zagotoviti kakšne bistvene akumulacije, ampak le toliko, kolikor ji bo nujno potrebno za kritje najosnovnejših potreb za normalno poslovanje.

Rado Ozbič, dipl. inž. rud.

Separacija premoga

TOZD Separacija premoga Trbovlje je vključena v tehnološki proces proizvodnje premoga, in sicer premoga, ki ga odkopavajo na področju: TOZD Rudnika premoga Hrastnik, Rudnika premoga Trbovlje in Rudarskega šolskega centra. Proizvodnja premoga v naštetih TOZD naj bi se povečala od 1,248.300 ton, kolikor bo predvidoma znašala v letu 1975, na 1,410.000 ton v letu 1980. S predvidenim povečanjem proizvodnje, se bo večal celotni dohodek TOZD

Separacije premoga Trbovlje od 66,258.000 din na 89,700.000 din.

Pri načrtovanju proizvodnje za razdobje 1976—1980, smo naleteli na problem, ki nas tare že sedaj tj. v oktobru t.l., in sicer kam z drobnimi vrstami premoga? Problem bo postal pereč zlasti po letu 1978, ko glavni porabnik Termoelektrarna Trbovlje, načrtuje le še porabo 600.000 ton premoga na leto.

Glede na to, da naj bi do leta 1980 postopoma prešli na 42-ur-

ni delovni teden, je predviden v TOZD Separaciji premoga Trbovlje naslednji porast dnevne proizvodnje in storitve:

	1975	1980	indeks 1980/75
Dnevna proizvodnja (t)	4.375	5.310	122
Število zaposlenih	405	390	96
Storitev t/zaposlenega	10,8	13,6	126

Če bomo hoteli doseči načrtovano dnevno proizvodnjo v letu 1980 ob upoštevanju dejstva, da naj bi po letu 1977 premog separirali le v dveh izmenah, je nujno potrebno na separaciji izvesti rekonstrukcijo predklasiranja, separacije drobnih vrst premoga in zvrtačališč za jamske vozičke. Poleg navedenih rekonstrukcij je na separaciji predvidena tudi postavitev nove obratne zgradbe. Pri skupnem prevozu je predvidena nabava jamskih vozičkov, in sicer vsako leto 240 do 300 ter avtomatizacija kretnic na najbolj obremenjenih odsekih prog.

Za razdobje 1976—1980 je predvideno, da se bo število za-

poslenih zmanjšalo. Kljub temu, da se bo število zaposlenih zmanjšalo, bo potrebno posvetiti precej skrbi sprejemanju no-

vih delavcev in to iz naslednjih razlogov: 50 delavcev bo v tem razdobju izpolnilo pogoje za upokojitev, 15 upokojencev že sedaj združujejo delo za določen čas, in fluktuacija. Zaradi naštetih razlogov bo potrebno sprejeti okrog 50 novih delavcev. S sprejetjem novih delavcev se bo situacija na stanovanjskem področju precej poslabšala. Sedanjim 60 prosilcem za stanovanja se bodo pridružili še novi, TOZD Separacija premoga Trbovlje pa je sposobna v razdobju 1976—1980, z lastnimi sredstvi odkupiti le okrog 17 stanovanj.

Ivo Zupan, dipl. inž. rud.

zazdi tako enostransko vrednotenje težkega dela, ki smo ga sedaj pripravljene odkupiti za drag denar, istočasno pa na drugem mestu opravljamo mnogo težja dela, katera bi lahko odpravili z minimalnimi sredstvi.

Sicer pa naj za pravilno razumevanje takoj povem čemu je članek namenjen.

Pri težkem, utrudljivem in monotonem delu je možnost, da pride do nesreče pri delu mnogo večja, kot pri lažjem, kjer ima zaposleni poleg ugodnejšega delovnega okolja tudi več možnosti biti bolj pozoren. *Število nesreč se veča z neurejenim delovnim okoljem, kamor spada tudi neskladje delovnih strojev, naprav in sploh metod dela s pogoji delovnega mesta.* Nesreče bodo številnejše čim več in čim hitreje se mora človek pri delu gibati. Na kraju je pa vzrok nesrečam tudi nepravilno ravnanje.

Kljub temu, da smo z uvedbo mehanizacije precej odpravili vzroke za pojavljanje nesreč, ki izvirajo iz neurejenega delovnega okolja, še vedno ostajajo delovna mesta, na katerih bi bile predmetne ureditve iz varnostnih in gospodarskih razlogov nujno potrebne. Tu bomo našli le tiste, ki jih lahko uredimo sami, brez večjih stroškov in takoj, z malo dobre volje in racionalizatorsko sposobnostjo.

1. Na naših čelih, ki so opremljena s Salzgitter samohodnim podporjem, pridobivamo premog z odstreljevanjem in ročnim nakladanjem. Hidravlične stojke je treba pred odstreljevanjem zaščititi s posebno mrežo ali gumijasto zaveso, kar predstavlja večji fizični napor in jemlje dragocen učinkovit delovni čas. Glede na to, da je faza ročnega nakladanja premoga zelo neugodna, ker le v določenem času terja povečano število zaposlenih, je v svojem bistvu najstarejše rudarsko delo, ki nam je ostalo iz starih časov in se poleg manipulacije z vozički, smatra kot najenostavnejše, ki pa zahteva kar precej fizičnega napora. Lopata in kramp bi prav tako danes že

Opremljajmo delovišča z ustreznimi delovnimi napravami

Z uvajanjem sodobne tehnologije, strojev in naprav v proizvodnjo premoga, smo dosegli sicer viden napredek, vendar ne tudi uspeh, kakršnega smo načrtovali in bi ga z ozirom na tehnične možnosti in vložena denarna sredstva, morali doseči.

Vzroki za to tičijo v dobršni meri v našem ravnanju, naših odnosih, v naši nedoslednosti in prizadevanjih. K temu pripomore tudi miselnost, da so tudi še tako velike investicije upravičene že samo z dejstvom, če bodo drage naprave zmanjšale fizični napor. Če končujemo razpravo že pri tej ugotovitvi, potem moramo poudariti, da je tak odnos hudo napačen in tudi v naši

družbi neperspektiven. Zmanjševati fizično, težko delo v rudnikih? Da! — Toda ne za vsako ceno, ki nam jo ponudijo od zunaj!

Taki pomisleki in sklepanja se nam rojevajo predvsem v zadnjem času, ko smo priče intenzivnim vlaganjem v posodabljanju proizvodnje in ugotavljamo ne le nezadovoljive učinke, temveč tudi nekatere škodljivosti, ki jih prinašajo novi stroji kot noviteta v delovno okolje. Pri tem pa slišimo, da smo vendar nekaj pridobili, ker sedaj lažje delamo! Res je! Toda, ali ne bi težkega dela v jami mogli olajšati tudi na drug, cenejši način? Kar neverjetno se

lahko prišla kot simbola v rudarski znak, kakor nekdanje dleto in kladivo ter je skrajni čas, da jih po vzgledu rudarstva v svetu, tudi pri nas odpravimo.

V ta namen bi lahko uporabil dvoverižni transporter adaptiran (prirejen) s posebno strmino (ostrino) za vriv v nakopnino ob odkopni fronti in z napravo za pomikanje naprej, ki bi morala biti hidravlična. Mogoče bi z malo predelave lahko uporabili kar rezervne Salzgitter stojke. Te poizkuse so celo že opravili v jamah Kotredež in Hrastnik, vendar so manjkajoče ureditve ostalih pogojev prekinile nadaljnje preizkušnje. Tudi za obešanje zaves pred odstreljevanjem, z namenom, da zavarujejo hidravlične stojke in preprečijo raztresanje premoga po čelu, so že našli rešitev in le malo več interesa ter vztrajnosti bi bilo potrebno, pa bi danes s svojim, domačim sredstvom nadomestili drag pridobivalni stroj in tudi — lopato.

2. Naši novatorji bi morali najti rešitev za fiksiranje (pritrjevanje) vozičkov na kletkah v glavnem jašku Hrastnik in Ojstro. Pri tolikih poškodbah gornje, hrbtne strani zapestja, še po tolikih letih prevozov po jaških, nismo uspeli zamenjati sicer enostavno napravo za fiksiranje vozičkov na kletki, v ob-

liki zapaha, ki pa tako često samodejno zapira in to prav takrat, ko je naša roka na ročici vozička, da ta predstavlja že posebno nevarnost. Mogoče bi bila rešitev bolj izvedljiva v kompleksni preureditvi sistema menjave praznih in polnih vozičkov, kakor tudi nekaterih varnostnih naprav (zapor) na odvoziščih, ki sedaj preprečujejo varno manipulacijo z zapahom in potrebno previdnost.

3. Naš skupni in obzorni prevoz z lokomotivami, je sicer varno organiziran, ni pa več sodoben. Na zelo prometnih progah se organizacija prevoza, če ta temelji zgolj na upoštevanju predpisov s težnjo za hitro in lažje opravljenim delom, kaj hitro sprevrže v nepravilno ravnanje in s tem posredno ustvarja pogoje za hude zastoje in težke nesreče. Največjo tako nevarnost predstavlja skakanje motoristov iz drvečih vlakov (lokomotiv) z namenom, da bi brez zastoja prestavili nepravilno postavljeno kretnico, skočili zopet v lokomotivo in brez ustavljanja nadaljevali vožnjo. So pa kretnice, ki terjajo še zahtevnejše operacije. Kar poglejmo tisto na vstopu v dvotir VII. obzora pred jaškom Hrastnik. Pri sedanjem tempu proizvodnje ni nevarna. Pri 500 vozičkih na tretjino pa bi terjala vso našo pozornost.

Kljub svoječasnemu razpisu za predložitev ustreznih rešitev za avtomatiziranje kretnic, katere bi bilo mogoče premikati iz lokomotive, smo prejeli le malo rešitev in te zaradi različnih načinov voženj povsod tudi nismo mogli uporabiti. Zato smo avtomatizirali le minimalno število kretnic na savskem obzoru, na VII. obzoru jame Hrastnik pa čaka rešitve. Vsem tistim, ki se bavijo z novatorstvom in poznajo prometne pogoje, predlagamo, da skušajo zaradi ritmičnih voženj to kretnico opremiti z avtomatskim mehanskim sistemom, brez uporabe elektrike.

Kot je razvidno iz zahteve, bi izboljšave povečale varnost obratovanja na določenih delovnih mestih, obenem pa rešile tudi problem večje produktivnosti, ki zaostaja predvsem v tem, da vse delovne naprave niso popolne in vedno tudi ne ustrezajo našim razmeram. Zavedati se moramo, da le redko v svetu najdemo slojišče z enakimi ali podobnimi rudarsko-geološkimi pogoji in da zato tudi stroji in naprave niso izdelane točno po naših merah in razmerah. Čim več naprav bi torej morali izdelati doma, po naši meri in uspeh bo dosežen, bo mnogo večji in z manjšimi vlaganji.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Problematika rudnika Hrastnik — zakaj zmanjšanje proizvodnje premoga?

Od leta 1971, ko je 8. aprila doletela rudnik Hrastnik skupinska nesreča v jami Ojstro, ki je zahtevala 9 smrtnih žrtev, smo v tej jami imeli omejitev točenja premoga iz nadkopnega dela v količini 50 %. Ta omejitev, ki je bila predpisana s strani rudarskega inšpektorata, ni veljala za jamo Hrastnik. Ko je 13. 8. 1974 nastal vdor vode in mu-

lja (1100 m³ vode in 400 m³ materiala) v A-kopi jame Hrastnik na V/14 etaži — vzhodni del, kjer je bilo široko čelo podgrajeno s Salzgitter podporjem, je bil s strani rudarskega inšpektorata izdan varnostni ukrep, da odkopavanje premoga v A-kopi lahko poteka le brez pridobivanja premoga iz nadkopnega dela. Omejitev glede pridobivanja

premoga torej ni veljala za vsa polja v obeh jamah. Zaradi relativno ugodnih odkopnih pogojev v odkopnih poljih, kjer ni bilo omejitve pri pridobivanju premoga, je bila proizvodnja v obeh jamah v začetku letošnjega leta do 16. 4. 1975 zadovoljiva. V prvih treh mesecih je bila proizvodnja naslednja:

proizvodnja

jama	januar		februar		marec		skupaj	
	t/mes.	t/dan	t/mes.	t/dan	t/mes.	t/dan	t/mes.	t-dan
Hrastnik	23.187	927	25.973	1.082	31.147	1.198	80.307	1.071
Dol	5.660	226	4.660	195	3.760	145	14.080	188
Ojstro	22.013	881	27.917	1.163	27.803	1.069	77.733	1.036
SKUPAJ	50.860	2.034	58.550	2.440	62.710	2.412	172.120	2.295

Iz tabele je razvidno, da je bila proizvodnja premoga najbolj ugodna v marcu, saj je znašala 62.710 ton, oziroma 2.412 t na dan. Povprečna odkopna storitev v prvih treh mesecih je znašala 12,40 ton na šiht, jamska 3,87 ton na šiht, rudniška pa 3,29 ton na šiht.

Dne 16. aprila 1975 je nenadoma vdrla voda in mulj v jamo Hrastnik na V/16 etaži Akope — zahodni del. Do vdora je prišlo na slepem (južnem) delu širokega čela na krovinski strani. Čelo je bilo podgrajeno s hidravličnim podporjem Marrel Hydro. Vdor vode in mulja je nastal v tako kratkem času, da se trije zaposleni niso mogli umakniti ter so se smrtno ponesrečili. Republiški rudarski inšpektorat je nato s posebno odločbo prepovedal pridobivanje premoga iz nadkopnega dela v jami Hrastnik in Ojstro, tj. v vseh območjih vodnih vdorov. Po tej nesreči smo do vključno avgusta odkopavali s pridobivanjem premoga iz nadkopnega dela le v jami Dol in v Lopati jame Ojstro.

Iz omenjenega razloga se je proizvodnja premoga občutno znižala, kot je razvidno iz naslednje tabele.

S puščanjem premoga v nadkopnem delu so nastale tudi druge težave — v Talnem skladu so se pojavljali ognji, kar je občutno otežkočalo normalno podkopno odkopavanje. Tudi v Zapadnem polju — jug jame Ojstro nastopajo ogrevanja in pojavi večjih količin ogljikovega monoksida. V septembru se je proizvodnja premoga nekoliko povečala, prav tako tudi vse storitve. Koncem avgusta je bil namreč potrjen »Aneks II — Razmejitev slojišč v jami Hrastnik in Ojstro v območja, kjer ni možnosti za nastajanje akumulacij tekočega blata ali vode v starih delih«. Po tem aneksu, ki ga je izdelala posebna tehnična ekipa ZPT, je dovoljeno odkopavanje s pridobivanjem premoga iz nadkopnega dela v dveh poljih, in sicer v Talnem skladu jame Hrastnik in v Zapadnem polju — jug jame Ojstro, ki pa bo že v decembru 75 odkopano. V tej jami je bila v prvih treh mesecih glavna proizvodnja v Zapadnem polju — sever, kjer znaša dolžina širokega čela 75,0 m. To polje zdaj odkopavamo brez pridobivanja, kar močno vpliva na znižanje proizvodnje.

V Lopata polju je sicer dovoljeno odkopavanje s pridobivanjem premoga iz nadkopnega dela, na žalost pa so se slojne prilike občutno poslabšale. Ker odkopavamo s severnim čelom dolžine le 12,0 m kapo sloja, na določenih odsekih praktično ni nadkopnega dela. Na južnem čelu dolžine 28 m pa je debelejša plast sive krovine, tako da tudi to čelo ne daje pomembnejših proizvodnih rezultatov. Po rebalansu proizvodnega načrta za leto 1975, ki je bil sprejet v juliju, bi morali odkopavati Terezija II polje, kot nadomestilo za poslabšane odkopne pogoje, že v oktobru. Razna pripravljalna in montažna dela gumijastih trakov, cevovodov in drugo pa so se tako zakasnila, da bo omogočeno odkopavanje tega polja šele v januarju 1976.

V A-kopi jame Hrastnik je na širokem čelu dolžine 60 m vgrajeno hidravlično podporje Marrel-Hydro in odkopni stroj Ravageuse. Premogov sloj je v tem predelu, kjer trenutno odkopavamo, tako razdrobljen, da je rezanje premoga z odkopnim strojem onemogočeno. Premog se ruši tako iz čelne stene odkopa, kakor tudi iz stropa, zato je potrebno veliko dela za pa-

jama	IV	V	VI	VII	VIII	IX	skupaj
Hrastnik	14.740	10.433	11.984	8.609	9.240	15.108	70.114
Dol	4.140	4.230	5.540	4.430	3.870	5.170	27.380
Ojstro	18.930	16.107	19.026	18.221	16.210	21.822	110.316
SKUPAJ	37.810	30.770	36.550	31.260	29.320	42.100	207.810

S padcem proizvodnje so se občutno znižale tudi storitve.

storitve t/šiht	IV	V	VI	VII	VIII	IX
odkopna	9,59	6,88	8,22	8,17	7,49	9,78
jamska	2,70	2,40	2,79	2,51	2,32	3,04
rudniška	2,28	1,99	2,34	2,08	1,92	2,49

ženje in varovanje stroja na zatik. Pričakujemo, da se bodo razmere izboljšale tako, da bo odkopni stroj le dal zaželjene proizvodne rezultate.

Tudi v jami Dol nastopajo težave glede proizvodnje premoga že od začetka letošnjega leta. Zaradi neperspektivnosti premogovništva v prejšnjih letih, je ta jama bila predvidena, da bi jo zaprli. Iz tega razloga so odpiralna dela od K. 250 do K. 100 po posameznih fazah v veliki zakasnitvi. Trenutno odkopavamo v Srednjem sektorju, ki

pa je odprt le provizorično, kar ima za posledico dekoncentracijo proizvodnje, transportne poti, obenem pa veliko vzdrževalnih del obzora k. 250 in transportnega vpadnika iz k.250 do k.200. Zaradi zožitve premogovnega sloja v predelu, kjer odkopavamo, so odkopne zmogljivosti premajhne za doseganje proizvodnje 300 t/dan.

Iz vsega povedanega sledi, da bo potrebno nadaljevati s študijo take odkopne metode (tudi z uvedbo kompleksne mehanizacije na širokočelnih odkopih) v

jami Hrastnik in Ojstro, ki bo omogočalo vsaj takšno proizvodnjo, ki smo jo dosegali v začetku leta. Kot bližnja naloga pa je pospeševati vsa montažna in pripravljala dela v Terezija II polju, da začne čimpreje obratovati širokočelni odkop, kjer bo omogočeno pridobivanje premoga z nadkopnega dela. Da zagotovimo kontinuiteto proizvodnje pa je potrebno pospešeno nadaljevati z odpiralnimi deli v vseh treh jamah.

Alojz Pavčnik, dipl. inž. rud.

Zakaj TET odstopa od načrta proizvodnje električne energije?

Podatki, ki lahko v celoti ovrednotijo uspešnost obratovanja in vzdrževanja posameznih enot in celotne TOZD TET in hkrati pojasnijo odstopanja od načrta proizvodnje in vzroke za velike zaloge premoga, so naslednji:

- realizacija elektroenergetske bilance Slovenije in načrta proizvodnje Termoelektrarne Trbovlje,
- izkoriščenost, razpoložljivost in zanesljivost posameznih enot TET,
- analiza izklopov posameznih enot.

Ti podatki so osnova za spremljanje načrta proizvodnje, za obračun obratovalne pripravljenosti, ki predstavlja kriterij za delitev stimulativnega dela osebnih dohodkov elektrogospodarskih podjetij in osnovo za ovrednotenje kakovosti obratovanja in vzdrževanja.

REALIZACIJA ELEKTROENERGETSKE BILANCE SLOVENIJE IN NAČRTA PROIZVODNJE TET

Načrt proizvodnje električne energije TET je sestavni del elektroenergetske bilance Slovenije. Ta uravnava proizvodnjo in porabo električne energije s podjetji iz drugih republik,

uvoz in izvoz električne energije in je sestavni del elektroenergetske bilance Jugoslavije. Elektroenergetska bilanca je izdelana v skladu s kriteriji »Spoznava o skupnem delu v jugoslovanskem elektrogospodarstvu« in predstavlja usklajen sestavek načrtov proizvodnje in odjema električne energije posameznih podjetij, izmenjavo s podjetji v SFRJ ter uvoz in izvoz električne energije. Posamezni načrti so sestavljeni na temelju določenih predpostavk in zato ni pričakovati, da se realizacija elektroenergetske bilance v celoti odvija v skladu s predvidevanji.

Oglejmo si nekaj elementov načrta, katerih narava ne omogoča zanesljivega predvidevanja.

Načrtovani odjem električne energije je seštevek načrtovane porabe električne energije direktnih odjemalcev (veliki porabniki električne energije, npr. Kidričevo) in distribucije ter kritja izgub prenosa. Direktni odjemalci sami prijavljajo svojo predvideno porabo na temelju lastne ocene, ki upošteva doseženo porabo in povečanje zaradi morebitnega povečanja inštalirane moči ali zaradi povečanja obsega proizvodnje. Distribucija načrtuje svoje potre-

be na temelju realizacije preteklega leta, povečane za povprečni trend porasta porabe svojih odjemalcev. Izgube prenosa predvidijo po podatkih iz preteklega leta, upoštevajoč razpoložljivo električno energijo in spremembo konfiguracije — položaja mreže ter pretokov električne energije.

V načrtu proizvodnje električne energije je vsekakor najmanj zanesljivo predvidevanje obsega padavin, ki vplivajo na obseg obratovanja hidroelektrarn. Kriteriji iz samoupravnega sporazuma določajo, da se pri načrtovanju proizvodnje hidroelektrarn upošteva 70-0/0 verjetnost nastopa hidrologije (nauk o vodah), kar pomeni, da je lahko na temelju 40-letnega spremljanja padavin v 10 letih, 7 bolj mokrih, 3 pa bolj suha. Prav tako ni moč predvideti zmanjšanja proizvodnje zaradi nepredvidenih daljših izpadov večjih enot. Ostrino takih nepredvidenih odstopov od načrta proizvodnje, ublaži načrtovana rezerva električne energije in moči, ki jo morajo proizvodne OZD predvideti v svojih načrtih proizvodnje in to termoelektrarne 15 0/0, hidroelektrarne pa 5 0/0.

Elektroenergetska bilanca Jugoslavije in naprej elektroener-

getska bilanca Slovenije ter načrti posameznih OZD zagotavljajo povečanje stopnje zanesljivosti oskrbe porabnikov električne energije, povečanje kakovosti električne energije, ustrezno skupno rezervo energije in moči, racionalno izkoriščanje

akumulacijskih bazenov, enotnost v poslovanju s sosednimi državami, uskladitev remontov, ne morejo pa zagotoviti, da ne bodo nastopila manjša, pa tudi večja odstopanja od bilance kot celote, še manj pa, da ne bi na-

stopila odstopanja od načrtov posameznih OZD.

V tabelah 1 do 6 je prikazana primerjava med načrtom in realizacijo elektroenergetske bilance Slovenije in proizvodnje Termoelektrarne Trbovlje, za prvih devet mesecev 1975.

Tabela 1 — celotni odjem

MESEC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1—9
načrt (GWh)	561	517	552	523	508	500	494	508	529	4.692
realizacija (GWh)	543	497	582	492	479	473	455	474	480	4.421
razlika (GWh)	-18	-20	-24	-31	-29	-27	-39	-34	-49	-271

Tabela 2 — proizvodnja HE (hidroelektrarn)

MESEC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1—9
načrt (GWh)	118	98	146	195	283	304	275	225	203	1.823
realizacija (GWh)	87	68	132	286	315	317	316	262	179	1.986
razlika (GWh)	-31	-30	-14	+91	+32	+13	+41	+37	+24	+163

Tabela 3 — proizvodnja TE (termoelektrarne)

MESEC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1—9
načrt (GWh)	366	345	336	268	180	151	201	283	330	2.460
realizacija (GWh)	376	340	324	213	188	136	219	262	302	2.360
razlika (GWh)	+10	-5	-12	-55	+8	-15	+18	-21	-28	-100

Tabela 4 — nakup v SFRJ in inozemstvu

MESEC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1—9
načrt (GWh)	77	74	70	60	45	45	18	0	20	409
realizacija (GWh)	80	89	72	-7	-24	20	-80	-50	-25	75
razlika (GWh)	+3	+15	+2	-67	-69	-25	-98	-50	-45	-334

Tabela 5 — proizvodnja P₁ (stara elektrarna)

MESEC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1—9
načrt (GWh)	10	8	8	10	8	8	8	8	0	68
realizacija (GWh)	15	13	16	13	12	14	10	3	10	106
razlika (GWh)	+5	+5	+8	+3	+4	+6	+2	-5	+10	+38

Taobela 6 — proizvodnja P₂ (nova elektrarna)

MESEC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1—9
načrt (GWh)	60	55	55	—	—	55	50	50	60	380
realizacija (GWh)	62	56	35	—	1	29	23	56	58	318
razlika (GWh)	+2	+1	-15	—	-1	-26	-27	+6	-2	-62

Iz tabele 1 lahko povzamemo, da je bil celotni odjem vse mesece manjši od predvidenega, v prvih devetih mesecih pa je realizacija odjema že za 271 GWh manjša od načrtovanega odjema.

Proizvodnja HE je v prvih 9 mesecih za 163 GWh večja od načrtovane, kar pove, da so bile hidrološke razmere ugodnejše od predvidenih. Posledica manj-

še porabe — odjema in večje proizvodnje HE, je manjša proizvodnja, TE in manjši nakup v SFRJ in inozemstvu. To nam prikazujeta tabeli 3 in 4.

Proizvodnja TE je v prvih 9 mesecih manjša za 100 GWh od predvidene, nakup v SFRJ in inozemstvu pa celo za 332 GWh.

K tabeli 4 je treba dodati, da je v načrtu predviden le nakup v SFRJ, v realizaciji pa je upo-

števan tudi nakup oziroma prodaja v inozemstvu. Negativni predznak realizacije v 4., 5., 6., 7., 8. in 9. mesecu pomeni prodajo električne energije.

S tako pojasnjeno elektroenergetsko situacijo v Sloveniji, lahko pristopimo k analizi proizvodnje v Termoelektrarni Trbovlje. V tabelah 5 in 6 je podana primerjava med realizacijo in načrtovano proizvodnjo v

P₁ (stara elektrarna) in P₂ (nova elektrarna).

Proizvodnja v P₂ je v prvih 9 mesecih za 38 GWh večja od predvidene. V tej enoti je proizvodnja v vseh mesecih, razen v avgustu, večja od predvidene. Vzrok za tako visoko proizvodnjo v P₁, je v prvih dveh mesecih posledica visoke proizvodnje vseh termoelektarn, zaradi manjše proizvodnje hidroelektarn, v 4., 5. in delno v 3. ter 6. mesecu pa je posledica podaljšanega remonta v P₂. V 7. mesecu nastopa večja proizvodnja predvsem zaradi 16-dnevne zaustavitve P₂, ki je bila ta čas zaradi presežkov razpoložljive energije v rezervi. Manjša proizvodnja v avgustu je posledica premaknitve remonta iz septembra v avgust. Realizacija 10 GWh v septembru, ko je bil po načrtu predviden remont brez proizvodnje, je predvsem posledica povpraševanje proizvodnje energije zaradi gorenja premoga v deponiji. Proizvodnja v P₂ je za 62 GWh manjša od načrtovane v prvih 9 mesecih. Visoka proizvodnja v prvih 2 mesecih je tudi tu posledica visoke proizvodnje vseh termoelektarn. Manjša proizvodnja predvideva v 3., 4., 5. in 6. mesecu skupaj — 42 GWh, nastopa zaradi podaljšanja remonta te enote. Načrt je predvideval 61-dnevni remont, opravljen pa je bil v 78 dneh, kar predstavlja 17-dnevno podaljšanje. Podaljšanje remonta je posledica kasnitve popravila bobna, ki ga je izvajal poljski dobavitelj te opreme. V 7. mesecu pa je bila P₂ zaradi viškov proizvedene energije v Sloveniji, zaustavljena za 16 dni in je zato proizvodnja v tem mesecu za 27 GWh manjša od predvidene. Visoka proizvodnja v 8. in 9. mesecu, je posledica siljene proizvodnje zaradi gorenja premoga v deponiji, saj je sicer proizvodnja TE v Sloveniji v teh mesecih manjša od načrtovane zaradi manjšega odjema in ugodnejše hidrologije.

Realizacija — 1 GWh v 5. mesecu pomeni porabo električne energije za 4. in 5. mesec.

IZKORIŠČENOST, RAZPOLOŽLJIVOST IN ZANESLJIVOST POSAMEZNIH ENOT TET

Izkoriščenost, razpoložljivost in zanesljivost so brezdimenzijska števila, izražena v %, ki v zgoščeni obliki brez komentarja ponazarjajo kakovost obratovanja in vzdrževanja. Taka ponazoritev je v navadi v podjetjih za proizvodnjo električne energije in to predvsem v termoelektarnah. Slovensko elektrogospodarstvo uporablja ta števila pri izračunu stimulativnega (spodbundega) dela osebnih dohodkov.

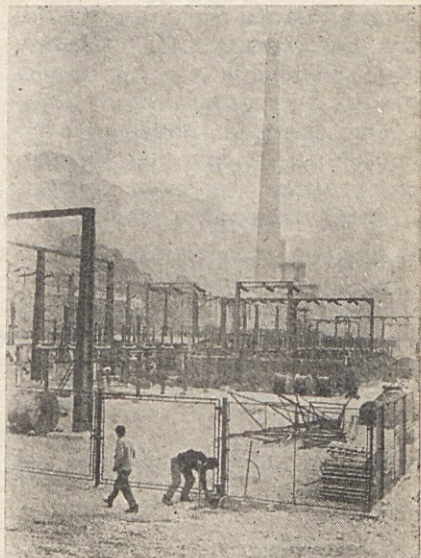
Definicija (vsebinska odločitev) teh pojmov, presega okvir tega članka, zato podajam kakovost obratovanja in vzdrževanja v opisni obliki. Kakovost obratovanja zagotavlja vzorno uporabljane naprav in kakovostno vzdrževanje, predvsem preventivno (varovalno, preprečevalno). Kakovostno obratovanje pa pomeni čim večjo stopnjo realizacije možne proizvodnje, čim daljši čas obratovanja in pogonske pripravljenosti (enota je v rezervi) in čim krajše trajanje izsiljenih zaustavitev (okvare, ko se enota zaustavi). Ob upoštevanju kriterijev je enota P₁ obratovala vzorno, enota P₂ pa zaradi podaljšanja remonta zadovoljivo.

ANALIZA IZKLOPOV POSAMEZNIH ENOT

Grobi pregledi izklopov posameznih enot iz omrežja je podan v tabeli 7. Izklop pomeni izklop enote iz omrežja, oziroma zaustavitev. Pregled podaja trajanje posameznih skupin izklopov v urah in % od časa trajanja vseh izklopov.

Tabela 7 — pregled izklopov

	P ₁		P ₂	
	ure	%	ure	%
TET				
remont	531	35	1.895	68
nega	61	4	79	3
rezerva	692	46	468	17
izsiljene zaustavitve	229	15	323	12
— netesnost kotla	109	7	241	9
— ostale okvare	120	8	82	3
	1.513	100	2.765	100

Gradnja dimnika pri TET II. lepo napreduje. Dne 6. oktobra 1975, od tega dne je naš posnetek, so ga prizadevni delavci Vatrostalne iz Zenice zgradili že do višine 243 m.

Foto inž. A. Bregant

Tudi ta pregled nam potrjuje vzorno opratovanje enote P₁, saj je od 273 razpoložljivih dni v prvih devetih mesecih obratovala ali bila v rezervi kar 239 dni, zaustavitve zaradi rednega remonta, nege in izsiljenih zaustavitev pa so trajale le 34 dni.

V pregledu izklopov enote P₂ izstopata delež trajanja remonta in delež, ko je bila enota v rezervi.

Razdelitev izsiljenih zaustavitev na zaustavitve zaradi netesnosti kotla in ostale zaustavitve je umestna, saj pokaže, da je trajanje zaustavitev zaradi netesnosti kotla v enoti P₁ približno enako trajanju zaustavitev zaradi ostalih okvar, v enoti P₂ pa celo trikrat večje.

Netesnost kotla nastopa skoraj izključno zaradi netesnosti grelnika vode, ta pa je posledica erozije (razjedanja) s pepelom v dimnih plinih, oziroma posledica velikega odstotka pepela v premogu in njegovega neugodnega sestava.

Na kraju je treba k predloženi analizi dodati še nekaj pojasnil k velikim zalogam premoga. Povedati je treba, da velike zaloge niso le posledica od-

stopanja proizvodnje od predvidenega načrta, ampak tudi posledica previsoko ocenjene porabe premoga. Previsoka ocena porabe pa je posledica dejstva, da smo v načrtu še vedno dopuščali možnost, da bosta obratovala še najstarejša kotla, ki imata znatno slabši izkoristek. Ta dva kotla pa sta bila v resnici dokončno zaustavljena in v letu 1975 sploh nista obratovala.

Gorenje premoga v deponiji zaradi velikih zalog, ki nastopajo predvsem zaradi odstopanj od elektroenergetske bilance, bo v bodoče smotrno zmanjševati tudi z zmanjšanjem pogodbenih količin, za kar bo treba najti skupni interes Elektrogospodarstva Slovenije in naše delovne organizacije.

Anton Urankar, dipl. ing.

Problematika TOZD RŠC pri izvajanju izobraževanja

Celotno dejavnost TOZD Rudarski šolski center lahko razdelimo na štiri bistvena področja dela: redna šola, praktični pouk, vzgoja v domu in izobraževanje zaposlenih; vsaka izmed teh ima svoje posebne probleme.

Pri redni šoli za rudarje in rudarje-kopače nas tarejo v glavnem prostorski in kadrovski problemi.

Po predpisih bi morali imeti vsi učitelji na teoretičnem poku višješolsko izobrazbo pedagoške smeri, imajo pa vsi le srednjo izobrazbo. Nihče torej trenutno ne ustreza predpisom glede stopnje izobrazbe. Vsi predavatelji pa so vpisani na pedagoško akademijo v Ljubljani in pričakujemo, da bodo štirje končali šolanje do konca tega šolskega leta.

Zaradi velike utesjenosti v stavbi CSS, smo morali že v letošnjem letu en razred odseliti v prostore bivše rudarske šole na separaciji v Zagorju, en oddelek pa smo vključili direktno v proizvodnjo. Ob predvidenem bodočem vpisu v našo šolo, pa bo problem postal še večji in resnejši.

Največji in tudi najresnejši pa je trenutno problem izvajanja praktičnega pouka za rudarje in rudarje-kopače.

S šolskim deloviščem v Lankonci, v jami TOZD Rudnika

Trbovlje, ne moremo biti zadovoljni, saj po zmogljivostih ne zadovoljuje načrtovanega fizičnega obsega proizvodnje premoga ob izobraževanju.

Zaradi odkopavanja premoga tik pod rušo imamo v deževnem obdobju velik problem z vodo, saj se pojavlja iz tal v celotni dolžini čela. Moker premog in razmočena jalovina pa otežkočata transport in delo na separaciji.

Pri izvajanju praktičnega pouka mladih rudarjev moramo omeniti tudi mehanizacijo in podporje na šolskem delovišču. Oboje je več ali manj dotrajano in zastarelo.

Vzgojno dejavnost v domu financira, tako kot redno šolo, Izobraževalna skupnost Slovenije, delovna organizacija pa krije le razliko v oskrbovalnini med ekonomsko ceno in prispevkom učencev. V bodoče bomo z učenci sklepali štipendijske pogodbe in si s temi krili razliko.

Štipendijske pogodbe bodo učence zavezovale ostati določeno dobo v delovni organizaciji mi pa bi imeli več sredstev za izobraževanje delavcev.

Pri izobraževanju zaposlenih bomo morali v sezoni 1975-76 posvetiti več pozornosti kulturnemu in družbenoekonomskemu izobraževanju, pri čemer pa mora strokovno izobraževanje teči

z istim tempom naprej. Pri kulturnem izobraževanju zaposlenih bo treba poiskati nove oblike, saj je potrebno kulturo dejansko približati delavcem. Prirejanje razstav, recitalov, kratkih koncertov pevskih zborov, itd. v čakalnicah pred izmenami, ne bi smele biti enkratne akcije, pač pa bi morale postati stalna oblika kulturnega izobraževanja.

Viktor Ramšak, inž. el.

DEJAVNOSTI PODRUŽNICE ZRGMIT

Dne 25. oktobra je podružnica ZRGMIT pri Zasavskih premogovnikih Trbovlje organizirala v sejni sobi skupnih služb strokovno predavanje za člane naše delovne skupnosti. Predaval je predstavnik firme Thyssen-Rheinstahl o samohodnem in ščitnem podporju. Predavanja se je udeležilo 38 članov kolektiva iz vseh zainteresiranih TOZD in skupnih služb. Predavatelj je predvajal strokovne filme.

Približujemo se končanju del na izgradnji povezave Ojstro—Terezija II

Odkopavanje premoga v jami Ojstro in transport nakopnine v jamskih vozičkih, napolnjenih na V. obzoru, preko jaška Ojstro, predstavlja že nekaj let ozko grlo proizvodnje za rudnik Hrastnik. Za povečanje proizvodnje v jami Ojstro je bila izdelana študija za povezavo jame Ojstro na V. obzoru s podaljšanjem vpadnika Terezija II na k. 120, za transport z gumijastimi trakovi, do polnišča (bunkerja) Terezija II k. 235.

V času izgradnje omenjene povezave oziroma smernega hodnika na k. 120, pa je prišlo do vdora vode in mulja dne 15. oktobra 1970, kar je zavrlo nadaljnjo pripravo del. Z raziskovalnimi vrtninami je bilo ugotovljeno, da znaša dotok vode 875 l na minuto s pritiskom 6,2 atm. Po daljših raziskavah, preverjanju ter pripravah, smo leta 1972 ponovno pričeli z deli po novem projektu, z odpiranjem med kotama 180 in 150 ter podaljšanjem vpadnika II do črpališča Ojstro II na koti 120. Današnje izmere in ugotovitve so pokazale, da znaša skupni dotok vode v Terezija II-Ojstro skoraj 5 m³/min., kar močno otežuje izgradnjo posameznih objektov.

Po podatkih geološke službe, leži v jami Ojstro zadostna rezerva premoga za daljšo dobo, pri proizvodnji 1.400 ton na delavnici.

Gradnja posameznih rudarskih objektov za načrtovano proizvodnjo pa je obsežna in zahtevna ter razdeljena na naslednje dele:

- bunker rovnega premoga na k. 250/235;
- vpadnik I od k. 250 do 180 (od k. 235 do k. 180 že obstoječ);
- vpadnik II od k. 190 do 120;
- črpališče Ojstro II na k. 120 s priključnimi objekti (vodne proge, vodni kanal, RTP, priključni vpadnik črpališča).

Za opremljanje objektov uporabljamo domačo strojno opremo, izdelano v TOZD Elektrostrojne delavnice, npr. za bunker rovnega premoga v približni skupni teži enajst tisoč, kar je že vgrajeno, razen nekaj manjših dopolnilnih del. Prav tako je strojna oprema gumijastega transportnega traku po vpadniku I, z naklonom 16°, zmogljivostjo 250 t/uro v dolžini 260 m, širine 800 mm ter z dvakratnim pogonom po 55 kW, že vgrajena vključno z gumijastim trakom ustrezne kakovosti.

Transportni gumijasti trak II, ki poteka od k. 190 do k. 150 po vpadniku II, z naklonom 12°, bo imel nosilno konstrukcijo z dvakratnim pogonom po 75 kW. Dela so pred zaključkom. Odpiranje jame Ojstro je le delno in to zaradi otežkočenih pogojev dela in pomanjkanja posameznih vrst materiala za izdelavo

strojne opreme. Ker je preboj med jamo Ojstro na V. obzoru in črpališčem Ojstro II izdelan, bo montaža pomožnih črpalk prav tako kmalu končana, tako da bo pritekajoča voda na k. 121 in vodnih progah speljana direktno v vodni kanal na savskem horizontu. Cevovod, ki je vgrajen v stropu v dvojni izvedbi, s premerom cevi 250 mm, je gotov, po velikih naporih med montažnimi deli.

Iz opisa del o zaključnih delih na povezavi jame Ojstro—Terezija II, pričakujemo pričetek normalnega odkopavanja slojišča v jami Ojstro, že v začetku decembra t.l.

Vsem sodelavcem v pripravah in montaži želim nadaljnje prizadevanje za čim popolnejšo izvedbo del ter uspešen pričetek poizkusnega obratovanja v oktobru 1975.

Alojz Kerše

Uvodni govor in zaključne besede je imel na proslavi Ivan Vovk, predsednik izvršnega sveta odbora KOSIRE. V ozadju kulturniki, ki so nastopili z izvajanjem kulturnega programa: delavska godba Trbovlje ter moški in mešani pevski zbori iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Foto Trbovlje

Na rudniku Zagorje pred 25 leti

V našem glasilu Srečno, številka 9/75, smo na kratko opisali izvolitev prvih delavskih svetov in upravnih odborov ter primum predajo rudnika Trbovlje v letu 1950. V tej številki pa seznanjamo člane delovne skupnosti o poteku prevzema rudnika Zagorje v letu 1950, po delavskem svetu.

Delavski svet rudnika Zagorje je 25. avgusta 1950 na svoji seji izvolil predsednika delavskega sveta in upravni odbor. Znano je, da je za predsednika izvolil Franca Tomažiča, ki je bil že do takrat predsednik v februarju 1950 izvoljenega »sindikalnega« delavskega sveta, s posvetovalno funkcijo. Znano je, da so zagorski rudarji izvolili 17. februarja 1950 svoj prvi delavski svet, pri takratni sindikalni podružnici rudarjev.

V prvi upravni odbor zagorskega rudnika so bili izvoljeni udarniki in drugi nosilci raznih priznanj. Vsi tovariši, ki so bili izvoljeni v upravni odbor so takrat že izpolnili petletni plan in so delali že za drugo petletko.

Sicer pa so se zagorski rudarji na prevzem rudnika temeljito pripravili. V ta namen so razpisali tekmovanje, ki je trajalo od 26. avgusta do 3. septembra, to je do dne, ko je nastopil zgodovinski dan — dan prevzema rudnika Zagorje, po predstavnikih organov upravljanja.

Na predvečer predaje rudnika Zagorje po predstavniku države, predstavniku organov upravljanja, to je 2. septembra 1950, je SKUD »Vesna« organiziralo koncert. Čisti dobiček tega koncerta so vpisali za ljudsko posojilo.

Dne 3. septembra 1950 je slovesnost pričel predsednik sindikalne podružnice, Edi Guzej. Ta je v kratkem nagovoru pozdravil rudarski kolektiv in mu v imenu sindikalne podružnice rudarjev čestital k tej veliki in zgodovinski pridobitvi, to

je prevzemu rudnika Zagorje v svoje roke. Na slavnostni prireditvi je bil navzoč tudi predstavnik generalne direkcije za premog LRS, inž. Zabovnik, nadalje član okrajnega komiteja KPS, Otmar Pečar, predsednik KLO Zagorje, Franc Ludovika ter zastopniki ostalih množičnih oziroma družbenopolitičnih organizacij.

V imenu rudarjev je spregovoril najstarejši rudar Franc Ludovika. Orisal je zgodovino rudnika do leta 1945 ter omenil boj zagorskih rudarjev za delavske pravice. Končal je z besedami: »Danes je uresničeno geslo — rudnik rudarjem!, zato pa bomo mi rudarji z našim delom tudi v bodoče dokazali, da smo vredni zaupanja in pridobitev, ki nam jih je izbojevala naša slavna KP s tovarišem Titom na čelu.«

Generalni inženir Zabovnik je v imenu generalne direkcije za premog LRS, čestital zagorskim rudarjem k zgodovinskemu dogodku ter poudaril pomembnost boja naše socialistične skupnosti v danem trenutku. V tem boju, je poudaril, za gospodarsko neodvisnost se moramo boriti še za večjo produktivnost in za izboljšanje kakovosti proizvoda, to je premoga.

Nadalje je govoril še Otmar Pečar. Na kratko je orisal boj za uresničenje našega petletnega načrta v zvezi z gonjo Informbiroja proti naši državi. Primerjal je situacijo v letu 1950, z bojem našega ljudstva v letu 1942. Končal je z besedami: »Če bomo složni, bomo premagali vse težave in si zagotovili boljše življenje.«

Franc Ludovika, predsednik KLO Zagorje, je govoril o nalogah delavskega sveta, naglasil pomen te pridobitve tudi na področju zunanje politike. Poudaril je: »Zmagali bomo v tej gospodarski borbi!« Sekretar mestnega komiteja OF je čestital zagorskim rudarjem in naročil: »Rudnik vam je izročen v upravljanje, čuvajte ga!«

Direktor rudnika Zagorje, Alojz Dular, je poročal o doseženih uspehih in problematiki rudnika Zagorje. Posebej je poudaril boj KP za delavske pravice in uresničenje gesla »Delu čast in oblast!« Obrnil se je k predsedniku upravnega odbora Andreju Flisku in mu dejal: »Ko ti predajam ključne našega rudnika, te pozivam, da delaš ti in upravni odbor, kakor tudi delavski svet za napredek podjetja in blagostanje delovnega kolektiva!« Predsednik Andrej Flisek je obljubil, da bo vestno izpolnjeval dolžnosti, ki mu jih nalaga ta častna funkcija.

Spregovoril je tudi Franc Tomažič, predsednik delavskega sveta. Posebej se je dotaknil boja rudarskih žena v letih 1932—1934, ki so se posebej izkazale v času, ko so rudarji delali le po tri dni na teden.

Na koncu tega slavja so odkrili spominsko ploščo, vzdano na upravnem posloplju, z napisom: »3. 9. 1950 delovno ljudstvo prevzame po 100-letni borbi rudnik Zagorje v svojo upravo.«

Isti dan popoldan so proglasili še udarnike, razdelili nagrade najboljšim brigadam, ki so zmagale v tekmovanju v počastitev prevzema rudnika. Vse nagrade je dobil obrat Kisovec. Razvilo se je veselo ljudsko rajanje pred rudniško restavracijo. Na ta način so končali zgodovinski dan, ko so zagorski rudarji prevzeli rudnik v svoje roke.

V naslednji številki našega glasila Srečno, bomo objavili še kratko poročilo o prevzemu rudnika Hrastnik in TET po takrat izvoljenih organih upravljanja.

**PRISPEVAJTE ČLANKE
V NAŠE GLASILO!**

Aktivnost samoupravnih organov

V času od 16. septembra pa do 15. oktobra t.l. so potekale seje in zasedanja raznih organov upravljanja delovne organizacije.

Navajamo najpomembnejše zadeve in sklepe, o katerih so razpravljali ti organi.

ODBOR ZA KADROVSKO POLITIKO IN SOCIALNO VARSTVO ZPT

Odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo ZPT je 18. septembra 1975 ponovil svojo 7. sejo, ker prejšnja seja ni bila sklepčna. V našem glasilu smo o poteku te seje že poročali. V bistvu je odbor sprejel sklepe po vnovični obravnavi potrdil z manjšimi spremembami. Obravnaval je izvajanje sklepov 6. seje in sprejel temu ustrezno dva dodatna sklepa, ki se nanašata na obiskovanje družbenopolitičnih in samoupravnih šol ter seminarjev s strani članov delovne skupnosti in na soglasje, da Anton Merva iz TOZD Rudnik premoga Zagorje lahko obiskuje enoletno srednjo politično šolo v Dobrni pri Celju. Razdelil je nepodeljene štipen-

dije za letošnje šolsko leto, razdelil štipendije za šolanje na dveletni rudarski nadzorniški šoli v Velenju in odobril plačilo šolnin za izredni študij na raznih šolah.

DELAVSKI SVET ZPT

Dne 28. septembra je potekalo v času od 9,30 pa do 10,15, 19. zasedanje delavskega sveta, ki je veljalo kot slavnostno zasedanje v čast proslave 25-letnice samoupravljanja in 30-letnice osvoboditve.

Delegati vseh TOZD in skupnih služb delovne organizacije, vključno z delegati Termoelektrarne Trbovlje, so ob navzočnosti častnega člana delovne skupnosti in člana federacije Miha Marinka, prejemnikov plakete samoupravljalca Antona Aliča, Leopolda Petriča, Staneta Dobčnika, Staneta Vodiškarja in Antona Brečka ter predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in nekaterih sodelavcev strokovnih služb, poslušali obširno poročilo predsednika delavskega sveta Franca Romiha o razvoju samouprav-

ljanja v naši delovni organizaciji od leta 1950 dalje.

V začetku svojega govora je predsednik pozval vse navzoče, da skupno počaste spomin na vse tiste delovne tovariše-samoupravljalce, ki so v času svojega aktivnega delovanja mnogo doprinesli k razvoju samoupravljanja, pa so med tem že umrli. Hkrati so navzoči počastili spomin dan preje umrlega Vilija Pukmajstra, pokojnega jamskega električarja, ki je bil dolgoletni aktivni samoupravljalca in predsednik upravnega odbora v prejšnjih mandatnih dobah.

Predsednik Franc Romih je v svojem obširnem govoru pozdravil vse navzoče, posebno še goste in obrazložil pomembnost praznovanja jubileja.

V zasavskih revirjih smo začeli s proizvodnjo oziroma odkopavanjem premoga in s pridobivanjem električne energije takole:

V Zagorju so pričeli z odkopavanjem premoga na mestu sedanjega obrata Kisovec v letu 1955, v Trbovljah leta 1804, v Hrastniku pa leta 1811. Prva termoelektrarna je bila v Trbovljah zgrajena leta 1905, poleg Glažute leta 1915 pa je bila zgrajena elektrarna na sedanji lokaciji ob Savi. Govornik je nazadnje govoril o prvih povojnih letih in orisal takratno organizacijo in proizvodnjo premoga ter energije.

Govoril je torej o obdobju državnega planskega gospodarstva. Veliko prelomnico je prineslo leto 1950, ko je zvezna narodna skupščina 26. junija sprejela zakon o upravljanju delovnih kolektivov z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji. Še pred izidom tega zakona pa so bili v januarju in februarju 1950 izvoljeni prvi delavski sveti. Izvolile so jih sindikalne podružnice, kot predhodne delavskega sveta, ki so bili posvetovalnega

Delegati vseh TOZD in skupnih služb REK Zasavje pred pričetkom 18. zasedanja delavskega sveta delovne organizacije dne 11. septembra 1975 na stopnišču pred upravno zgradbo.

Foto inž. A. Bregant

značaja. Dne 26. januarja 1950 je bil izvoljen pri sindikalni podružnici rudnika Trbovlje prvi delavski svet in je štel 43 članov, predsednik je bil Leopold Petrič, takratni sekretar rudniškega komiteja KP. Sindikalna podružnica rudnika Hrastnik je izvolila svoj prvi delavski svet 1. februarja 1950 in je štel 44 članov, predsednik pa je bil Stane Vodiškar; sindikalna podružnica rudnika Zagorje je izvolila svoj prvi delavski svet 17. februarja 1950 in je štel 52 članov. Prvi predsednik je bil sedaj že pokojni Franc Tomažič.

Sindikalna podružnica Termoelektrarne Trbovlje svojega po sindikatih izvoljenega delavskega sveta ni imela. V avgustu in septembru leta 1950 pa so bili po zakonu izvoljeni prvi delavski sveti. Pri rudniku Trbovlje je bilo 29. avgusta izvoljenih 91 članov, prvi predsednik pa je bil Matija Dornik, ki je 3. septembra 1950 sprejel ključke rudnika Trbovlje, od takratnega ministra za rudarstvo LRS, Franceta Popita. Na rudniku Hrastnik so bile volitve 30. avgusta 1950, na katerih je bilo izvoljenih v delavski svet 65 članov. Takratni direktor Konrad Pevec je predal v imenu države ključke prvemu predsedniku delavskega sveta Antonu Brečku. Na rudniku Zagorje so bile volitve 25. avgusta 1950, izvoljenih je bilo v delavski svet 61 članov, za predsednika je bil izvoljen Franc Tomažič; takratni direktor rudnika Zagorje Alojz Dular je v imenu države predal ključke prvemu predsedniku upravnega odbora Andreju Flišku. V Termoelektrarni Trbovlje je bil delavski svet izvoljen 21. avgusta 1950 in je štel 31 članov. Ključke je v imenu generalne direkcije elektrogospodarstva izročil inž. Pečenko, predsedniku delavskega sveta Juliju Plantanu. Že v oktobru 1. 1950 so se rudarji rudnika Trbovlje in Hrastnik sporazumeli, da z veljavnostjo od 1. oktobra 1950 ustanovijo Rudnik rjavega premoga Trbovlje-Hrastnik. Prvi skupni delavski svet obeh rudnikov pa je začel delovati 16.

februarja 1951. Za prvega predsednika delavskega sveta je bil izvoljen Anton Alič.

Govornik je nadalje govoril o odločilnih korakih v izgradnji našega novega družbenoekonomskega sistema, o bistvenih določilih ustavnega zakona iz leta 1953, o ustavi iz leta 1963, ustavnih amandmajih iz leta 1967, 1968, 1969, o integraciji rudnika Zagorje z rudnikom Trbovlje-Hrastnik, 1. januarja 1968. S tem dnem so pričeli poslovati Zasavski premogovniki Trbovlje. Eden najpomembnejših korakov v tem razvoju je bil storjen v maju 1973, ko je bilo ustanovljenih 9 TOZD in delovna skupnost strokovnih služb ZPT.

V 25-letnem obdobju so rudarji v Hrastniku nakopali skupno 12,950.950 ton, rudarji rudnika Trbovlje 15,284.920 ton, rudarji rudnika Zagorje 13,819.670 ton in rudarski šolski center s svojimi delovišči v Trbovljah in deloma v Zagorju 242.160 ton. V 25 letih je bilo v vseh treh rudnikih torej proizvedenega 42,297.700 ton.

Termoelektrarna Trbovlje je v tem obdobju proizvedla skupno 8 milijard 116 milijonov kilvatnih ur električne energije. V svojem poročilu je poročevalec nadalje govoril še o uspehih, ki so jih dosegle v tem obdobju ostale TOZD oziroma njihove predhodne organizacijske enote. Na področju stanovanjske izgradnje je bilo v 25 letih zgrajenih in odkupljenih 1.621 stanovanj, brez Termoelektrarne Trbovlje. Nadvse pomemben dogodek je bil tudi 20. junija 1975, ko so se Zasavski premogovniki Trbovlje in Termoelektrarna Trbovlje integrirali in podpisali samoupravni sporazum o združitvi TOZD v Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje.

Od leta 1950 pa do leta 1975 je bilo vključenih v razne organe upravljanja pri Zasavskih premogovnikih Trbovlje skupno 8.443 članov delovne skupnosti, kar pomeni, da je vsak zaposleni skoraj dvakrat sodeloval v teh organih. Ob zaključku je dejal, predno se je zahvalil

vsem delavcem, ki delajo in so delali v samoupravnih organih, tudi naslednje:

»Na osnovi izrečenih nekaterih kritičnih misli v zvezi z našim družbenoekonomskim razvojem pa seveda ne moremo reči, da nismo ničesar dosegli in da v tem razvoju stagniramo. Ugotavljamo lahko, da se je samoupravna baza bistveno razširila, da postaja občutek in potreba po odločanju vse bolj prisotna pri vseh delavcih, da je delegatski sistem kljub pomanjkljivostim zaživel, da smo kljub pomanjkljivostim v organizacijskem razvoju uspešni tudi na področju integracije, skratka, da ob tako pomembni družbenoekonomski preobrazbi ne stojimo prekrižanih rok, ampak se tvorno vključujemo in prispevamo za njegov hitrejši razvoj.«

Po končani slavnostni seji so se vsi navzoči delegati in gostje udeležili na čelu povorke skupnega pohoda do delavskega doma na proslavo.

DELAVSKI SVET ZPT

Dne 7. oktobra 1975 je potekalo 20. zasedanje delavskega sveta Zasavskih premogovnikov Trbovlje. Na njem so delegati razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— po obširni obrazložitvi, ki jo je podal generalni direktor je soglašal s spremembo načrta delovnih dni za leto 1975 s tem, da sta soboti 11. in 18. oktobra dela prosti in da bo sobota 25. oktobra 1975 normalni delovni dan. Poročevalec je utemeljil predlog te spremembe s tem, da imata Termoelektrarna Trbovlje in Toplarna Ljubljana velike zarode omejenega obratovanja, da so se številna industrijska podjetja, ko so bila doslej večdesetletni kupci našega premoga presmerila na kurjenje z mazutom in plinom (Cementarna Trbovlje, vsa slovenska papirna in celulozna industrija, železarne itd.). Edini redni kupci so ostali še vnaprej trgovska podjetja. Ta nabavljajo premog za potrebe splošne porabe. Operativni proizvodni načrt je prvotno predvi-

deval, da bo pri povprečni dnevni proizvodnji 5.554 ton, proizvedenih pri 27 delovnih dneh skupno 149.958 ton premoga, medtem ko so možnosti za prodajo v oktobru le za 129.190 ton.

— na znanje je sprejel vsebino pisma Službe družbenega knjigovodstva SRS, centrale v Ljubljani, ki vsebuje apel za pospešeno reševanje pereče nelikvidnosti v okviru samoupravnih organov. Delavski svet je ugotovil, da na zmanjšanje nelikvidnosti nima bistvenega vpliva, ker nelikvidnost izvira pri nas iz težke situacije elektrogospodarstva. Zapadle terjatve za premog so znašale pri Zasavskih premogovnikih Trbovlje na dan zasedanja 53.765.000 din, od tega odpade na elektrogospodarstvo 42.000.000 din, medtem ko ima Termoelektrarna Trbovlje zapadlih terjatev za dobavljeno električno energijo skupno 69.840.000 din.

— sprejel je priporočilo za vse TOZD in skupne službe, da čimpreje posredujejo zborom delavcev srednjeročne programe dela in razvoja TOZD in ZPT oz. Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, tako da bo delavski svet delovne organizacije lahko tvornejše obravnaval te programe na svojem prihodnjem zasedanju.

ODBOR ZA DRUŽBENI STANDARD ZPT

Odbor za družbeni standard ZPT je imel svojo 21. sejo v tej mandatni dobi, dne 8. oktobra 1975. Na tej seji je obravnaval in sklepal o naslednjih zadevah:

— glede na to, da doslej še ni bil predložen s strani samoupravne počitniške skupnosti Hrastnik obračun stroškov za poslovanje počitniškega doma v Novigradu, niti obračun stroškov gradnje, je treba pravnemu sektorju posredovati vso potrebno dokumentacijo zaradi nadaljnjega urejanja zadeve;

— ugotovil je, da je avto kombi, ki je bil pred trem leti nabavljen za potrebe počitniškega doma na Rabu precej v slabšem stanju in da se bo treba odločiti kaj z njim v bodoče;

— ustrezní sklep je odbor sprejel tudi v zvezi z zahtevo občinske inšpekcijske službe v Crikvenici, ki zahteva, da je treba v počitniških domovih na področju Hrvatske urediti do naslednje sezone v letu 1976, na vsakih 25 ležišč po eno kopalnico s predprostorom z zahtevano ureditvijo, da mora biti na vsakih 15 ležišč en WC vključno z umivalnikom, da morajo biti kuhinje obložene s keramičnimi ploščicami do določene višine in drugo. Kadrovski sektor je dobil nalogo, da pripravi s sodelovanjem ustreznega strokovnega sodelavca oziroma skupine predračun stroškov za izvedbo teh del;

— sklenil je, da je treba za počitniški dom v Crikvenici napraviti plinsko centralo in nabaviti nov štedilnik;

— v Novigradu bodo koristniki lahko koristili letovalne hišice tudi v posezoni, zato se plača za uporabo dvoposteljne sobe dnevno po 20,00 din, za štiriposteljno sobo pa po 40,00 din na dan;

— sklenil je, da je treba nabaviti osem dodatnih posteljnih vložkov za paviljon v Novigradu;

— nadalje je sklenil, da je treba ugotoviti v kakšnem stanju se nahajajo letovalne prikolice, ki jih letos uporablja TOZD Rudarska gradbena dejavnost na svojem gradbišču v Velenju;

— v pogledu priznavanja izplačila regresa tistim članom delovne skupnosti, ki so letovali v drugih počitniških letoviščih, se je treba držati navodil in sklepov tega odbora. Kdor predhodno ni imel potrdila oziroma soglasja, ni upravičen do povračila regresa.

IZVRŠNI ODBOR ZPT

Dne 10. oktobra je bila 11. seja izvršnega (poslovnega) odbora ZPT v tej mandatni dobi. Razpravljal in sklepal je o naslednjih zadevah:

— vsem TOZD je treba posredovati predlog za solidarno pokritje stroškov Jožetu Jekošu, delavcu skupnih služb, ker je na službenem potovanju popolno-

ma uničil lastno osebno vozilo. Njegov primer je izjemen, ker je 100-% invalid;

— na prihodnjem zasedanju delavskega sveta ZPT je treba dokončno razdeliti razliko ostanka dohodka po zaključnem računa za leto 1974, kar doslej ni bilo možno izvesti;

— na naslednji seji bo izvršni odbor obravnaval predloge TOZD o zavarovanju lastnih osebnih vozil nekaterih delavcev;

— sprejel je finančni obračun za razdobje januar—avgust 1975 za vse TOZD in delovno organizacijo; hkrati je sklenil, da je treba vse tri rudnike opozoriti na doseženo lastno ceno v juliju in avgustu, ki je precej večja kot je bila predvidena;

— potrdil je poročilo o poteku proizvodnje in proizvodni problematiki v vseh TOZD v razdobju januar—september;

— spričo kritičnega stanja na tržišču premoga je odbor sklenil, da je treba pospešeno in vsestransko pričeti z akcijo za postavitev novih energetskega zmogljivosti v Termoelektrarni Trbovlje in Toplarni Ljubljana, s tem, da je izgradnja Termoelektrarne Trbovlje III in Toplarno predvideti v sredno-ročnem programu razvoja Slovenije v razdobju 1976—1980;

— s povzetkom srednjeročnih programov vseh TOZD in delovne organizacije je seznaniti vse delavce na njihovih zbiorih;

— delegate SIS in združena dela je treba seznaniti s tem, da na raznih skupščinskih sejah kritično obravnavajo problematiko realizacije programa TOZD in delovne organizacije glede na nejasno in težko situacijo v pogledu prodaje premoga s tem, da naj bi našli ustrezné rešitev v razvojnih programih Slovenije;

— imenoval je inveturne komisije za izvedbo inveture;

— na znanje je sprejel poročilo o opravljenem službenem posvetovanju na mednarodno rudarsko razstavo v Donecku in sklenil, da je treba člane delovne skupnosti seznaniti s tem potovanjem preko našega glasila.

T. L.

Zvezni sindikati o družbenopolitični aktivnosti

Za čas, v katerem smo izvajali stališča in odločitve III. kongresa sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, je značilno, da poudarjajo večje angažiranje vseh socialističnih samoupravnih moči v naši družbi, da postane delavski razred prevladujoča moč v našem celokupnem sistemu družbenega samoupravljanja. Lepi pogoji za to in za nadaljnji družbenopolitični razvoj samoupravljanja in družbenega dela, so bili podani pred XXI. zasedanjem predsedstva ZKJ, pismom tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ, z novo ustavo, z dokumenti X. kongresa ZK in s VII. kongresom ZSJ.

V tem obdobju si je naša država priborila še večji ugled v svetu na račun našega samoupravljanja in na račun naše politike, to je politike miroljubne koekzistence.

Z izvedbo velikih nalog v izgradnji družbenoekonomskih in političnih odnosov, skupaj z ostalimi naprednimi močmi naše družbe, so zvezni odbor in njegovi organi, republiške in pokrajinske organizacije, ostali organi in organizacije sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, v svoji skupni aktivnosti šli od zahtev in potreb članstva — delavcev v združenem delu in interesov širše družbene skupnosti.

Vsi programi in akcije so orientirane na moč materialnega in družbenega položaja delavskega razreda in njenega odločujočega vpliva na družbo.

Zvezni odbor sindikata industrije in rudarstva Jugoslavije in njegovi organi so se skupaj z drugimi predstavniki naše družbe zavzemali za doseg boljših družbenoekonomskih odnosov, izboljšanje ravni vseh zaposlenih, krepitev vloge delavcev v TOZD in OZD, razvijanju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja in reševanje drugih vprašanj, ki se nanašajo na materialni in drugi

položaj delavca. Posebej so razpravljali o doseganju in razporejanju dohodka, porastu dohodka, varstva pri delu, benificirani delovni dobi, stanovanjski problematiki, oddihu in rekreaciji, zaposlenih ženah, naših delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini, informaciji o stanju in delu sindikatov v republikah, občinah, v TOZD in OZD.

Za našo vejo, to je vejo energije in proizvodnje premoga, je zvezni odbor ugotovil, da so zaradi neopredeljene politike razvoja nastali precejšnji problemi. Posebno so ti žgoči problemi nastajali v premogovnikih. Industrija se je vse bolj usmerjala na druge vire energije. Iz teh razlogov je zvezni odbor skupno z ostalimi organi dal poseben poudarek premogovnikom in materialnemu položaju delavcev. Leta 1972 in 1973 so to problematiko širše ocenili in v to bolj angažirali sindikat.

S tem je bil narejen velik korak, toda na koncu leta 1974 še vedno nismo videli jasne perspektive razvoja energije Jugoslavije, ker sprejeti družbenodogovor o politiki razvoja, pro-

izvodnji premoga in električne energije, še vedno ni v veljavi.

Zaradi te politike razvoja v prejšnjih obdobjih so bili premogovniki v posebno težkem položaju, zaradi česar je tudi življenjski standard rudarjev vedno bolj zaostajal. Zaradi tega je naš sindikat posvetil posebno pozornost rudarjem. O teh problemih je razpravljal na I. Panožni konferenci rudarjev leta 1973. Na konferenci so sklenili, da je treba izvajati takšno politiko, ki bo zagotovila spricho pogojev dela, da rudarji, posebno tisti, ki delajo v jami zavzamejo eno prvih mest pri OD. Zato naj bi podvzeli vse ukrepe, na družbenopolitičnem področju, da bi to izpeljali.

S tem v zvezi so na skupščinah izvršnega odbora koncem leta 1973 in v začetku 1974, in skupščini zveznega odbora v juniju 1974, analizirali sklepe prve Panožne konference rudarjev Jugoslavije. Ugotovljeno je bilo, da je bil dosežen v delovnih organizacijah določen napredek, tako tudi izven njih, kar je omogočilo postopno popraviljanje družbenoekonomskega položaja rudarjev. To se je poka-

Slavnostni govornik na proslavi 25-letnice samoupravljanja in 30-letnice osvoboditve dne 28. septembra t.l. je bil Miran Potrč, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS.

Foto Trbovlje

zalo pri osebnih dohodkih in porastu življenjskega standarda. Rudarji so po višini osebnih dohodkov v 1973. letu v industriji in rudarstvu zavzemali 11., a v

letu 1974, 5. mesto. Med tem pri reševanju položaja rudarjev ni ustvarjen isti dostop temu problemu, posebno, kadar se govori o ustvarjanju in razporejanju

dohodka in delitvi osebnih dohodkov. Zaradi tega je zvezni odbor osvojil koncepcijo za izdelavo analize, s katero se morajo ugotoviti vzroki tega stanja.

Jože Ogrizek

Stanovanjska problematika je zelo pereča

Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb ZPT s področja Trbovelj, razpolagajo skupno z 2160 stanovanji. S prehodom na organiziranje TOZD, je bil tudi stanovanjski fond temu ustrezno razdeljen. Tako je vsaka TOZD in SS prejela v upravljanje in razdeljevanje vsa stanovanja, ki so bila zasedena po njenih delavcih in upokojevcih ter ustrezen del stanovanj, ki so zasedena po tujih strankah. Vsem je dobro znano, da je na področju Trbovelj v uporabi še vedno okoli 66 % stanovanjskega fonda, ki je bil zgrajen pred zadnjo vojno in le okoli 34 % stanovanjskega fonda je, ki je bil zgrajen po zadnji vojni. Zaradi dotrajanosti starih stanovanj, je med zaposlenimi tudi vse manj zanimanja za takšna stanovanja. Razumljivo torej, da danes v njih prebiva le še 445 aktivnih delavcev, da pa je kar 813 teh stanovanj zasedenih z upokojevcimi in 176 s tujimi stanovalci. Podobno stanje pa je tudi s stanovanji, zgrajenimi po vojni, tj. po letu 1945. Teh je 728. Od teh zasedajo aktivni delavci 514 stanovanj, upokojevcimi 169 in tuji 45 stanovanj. Ker so bila ta stanovanja zgrajena s kreditnimi sredstvi, bi bilo potrebno podvzeti akcijo, da bi tiste delovne organizacije, katerih delavci zasedajo naša stanovanja, plačevala vsaj anuitete za najete kredite.

Zaradi izrednega pomanjkanja stanovanj smo začeli z akcijo za hitrejšo gradnjo družbenih stanovanj za delavce. Tako je stanovanjska skupnost začela z

gradnjo dveh stolpnic na Trgu revolucije, in sicer poleg RUDI-SA in na območju bivše rudniške vrtnarije. Obe stolpnici bosta imeli 104 stanovanja. Od tega števila so TOZD in SS ZPT s področja Trbovelj dobile v stolpnici S-47, 18 stanovanj, od tega 9 tipa A in 9 tipa B. V stolpnici S-48 pa smo dobili 20 stanovanj, in sicer 14 tipa A in 6 tipa B. Tip stanovanja A meri po 62,02 in tip B po 42,67 kvadratnega metra.

Odbor za družbeni standard ZPT je razdelil ta stanovanja med TOZD in SS ZPT takole:

V stolpnici S-47

TOZD	tip A	Tip B	skupaj
RPT	4	3	7
Separacija	2	2	4
SS	—	1	1
RGD	2	2	4

TOZD	tip A	tip B	skupaj
ESD	1	—	1
GRAMAT	—	1	1
Avtoprevoz			
Zas.	—	—	—
RŠC	—	—	—
V stolpnici S — 48			
RPT	6	—	6
Separacija	1	2	3
GRAMAT	—	—	—
Avtoprevoz			
Zas.	—	1	1
RŠC	1	—	1
ESD	2	—	2
RGD	2	3	5
SS	2	—	2

Cena stanovanj je enaka v obeh stolpnicah. Eno stanovanje tipa A je vredno okrog 341.000,00 din in tipa B 236.500,00 din. Stanovanja v stolpnici S-47 bodo vseljiva letos v oktobru, medtem ko bo-

Ivan Vovk, predsednik IO KOSIRE, izročja Francu Romihu, predsedniku delavskega sveta delovne organizacije, plaketo samoupravljalca. (Foto Trbovlje)

do stanovanja v stolpnici S-48 vseljiva v začetku l. 1976. Tako bodo TOZD in SS s področja Trbovelj dobile 38 novih stanovanj, vendar bo še vedno ostalo mnogo prošenj za stanovanja nerešenih.

Velik problem se pojavlja pri gradnji stanovanjskih blokov na Polaju, kjer je potrebno porušiti stare stanovanjske hiše, ki so last TOZD in SS s področja Trbovelj. Medtem, ko gradnja bloka na Škratovini poteka v redu, se pojavlja problem gradnje bloka S-50 na Polaju. Stanovanjski blok S-49 na Polaju gradijo na mestu, kjer je

do nedavnega stal bivši rudniški samski dom. Zadnji stanovalci so se izselili lani, zato so z gradnjo lahko začeli. Omenil sem že, da je problem pri S-50, kajti treba bo porušiti 15 stanovanj, ki jih zaseda 5 aktivnih delavcev naših TOZD in SS, medtem ko so ostali stanovalci upokojeneci ali delavci drugih delovnih organizacij. Da bi omogočili rušenje teh stanovanj, smo se odločili, da dovolimo samoupravni stanovanjski skupnosti Trbovlje, da adaptira neuporabljene pralnice v »Rdeči kاپici« in na Keršičevi cesti v stanovanja in za adaptacijo

podstrešij v Novem domu 46 in 47. Vsi dobro vemo, da lokacij za gradnjo družbenih stanovanj v Trbovljah ni, zato je prav, da smo se odločili za rušenje neustreznih stanovanj, da bi tako pridobili potrebne lokacije za nove bloke. Vendar bomo morali v občini vsi pristopiti k reševanju stanovanjskega problema stanovalcev porušenih stanovanj, ne pa samo TOZD in SS ZPT s področja Trbovelj, ki so lastniki teh stanovanj. Le tako bomo lahko pričakovali, da bomo rešili pereč stanovanjski problem članov naše delovne organizacije. Silvo Glas

MLADINSKA STRAN

Ob izidu prve mladinske strani

Pred nami je prvič napisanih več prispevkov, ki smo jih napisali mladi delavci. S temi prispevki hočemo popestriti naše glasilo. Mogoče smo prvič malo suhoparni. Pravijo, da je vsak začetek težak, ko pa je led prebit ni več težav. Kakovost prispevkov, kakor tudi njihovo pestrost bomo še izboljšali. Vendar ne samo s kritikami, ampak s konkretnimi predlogi in prispevki. Pri vseh teh pa nam manjka fotografij ter karikatur. Vse tiste, ki bi želeli sodelovati, prosim, da se nam pridružijo ter razširijo krog sodelavcev, kajti le tako bomo izboljšali kakovost.

V imenu vseh, ki smo se trudili je kratek uvod napisal

Stane Pavelšek

Tito o mladini

Naša mladina lahko odigra v prihodnosti ogromno vlogo, ker vse odločneje stopa v borbo za

socializem, v borbo za nove družbene odnose. Mladina ima široke možnosti, da pokaže svojo hrabrost in zavzetost pri delu in razvijanju socialističnih družbenih odnosov.

Naši borci, ki so se z orožjem v rokah borili štiri leta z močnejšim sovražnikom, med katerimi pa so mnogi izgubili tudi svoje zdravje, ne morejo več dati toliko od sebe kot mlada generacija. Zato pozivam našo mlado generacijo, da pride na

delo, da se napaja z borbenim in revolucionarnim duhom starejše generacije in da z mladim entuziazmom prispeva k izgradnji socialistične družbe.

Starejša generacija mora postopno predajati svoje breme na ramena mladih. Mislim, da mora med mladimi in starimi obstojati nepretrgana vez; le tako lahko mladi zelo obogatijo svoje znanje ob pomoči starejših tovarišev.

Titov govor v Osijeku

Organiziranost zveze socialistične mladine Slovenije pri REK Zasavje

Mnogokrat naletimo na mlade, ki še ne poznajo naše organizacije, ne vedo, da pri nas tudi obstaja organizacija ZSMS, ki je prav tako pomembna kot druge družbenopolitične organizacije. Zato je namen tega sestavka, da vam na kratko prikažemo

našo mladinsko organizacijo. Prav je, da naredimo pregled osnovnih organizacij ZSMS, kot tudi njihovih predsednikov. Te so:

1. OO ZSMS TOZD Rudnik premoga Trbovlje — predsednik Viljem ZEPIČ;

2. OO ZSMS TOZD Rudnik premoga Hrastnik — predsednik Srečko KLENOVŠEK;

3. OO ZSMS TOZD Rudnik premoga Zagorje — predsednik Zdravko KRAMAR;

4. OO ZSMS TOZD Sep. premo-ga Trbovlje — predsednik Dra-go KASTELIC;

5. OO ZSMS TOZD ESD Trbo-vlje — predsednik Boris JE-SENŠEK;

6. OO ZSMS TOZD RGD Tr-bovlje — predsednik Franjo POMPER;

7. OO ZSMS TOZD GRAMAT Trbovlje — predsednik Nikola VIDOVIČ;

8. OO ZSMS TOZD Avtoprevoz »Zasavje« — predsednik Jani GUNA;

9. OO ZSMS TOZD RŠC Za-gorje — predsednik Himzo BLEKOVIČ;

10. OO ZSMS Skupne službe — predsednik Stanka LIPOVŠEK;

11. OO ZSMS TOZD Termo-elektrarna Trbovlje — pred-sednik — Ivan LESKOVAR.

Prav tako imamo v okviru osnovne organizacije ZSMS TOZD RGD aktiv mladih delavcev v Zagorju, kajti ta delovna organizacija ima v Zagorju zelo veliko število mladih, zato smo ustanovili AMD. Predsednik tega aktiva je Zvone POZNIČ. Kaj več o tem smo napisali že v prejšnji številki glasila SREČNO.

Vse te osnovne organizacije so združene preko svojih delegatov (pet) v Koordinacijsko konferenco ZSMS REK ZASAVJE. Predsednik Koordinacijske konference je Stane PAVELŠEK, sekretar pa Stanka LIPOVŠEK. Pri KK OO ZSMS delujejo tudi štiri komisije, te so:

komisija za idejnopolitična vprašanja in izobraževanje — predsednik Majda BRINOVEC;

komisija za informiranje — predsednik Jože MEDVEŠEK;

komisija za šport in rekreacijo — predsednik Zvone NOVAK;

komisija za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito — predsednik Stanka LIPOVŠEK.

Te komisije so svojo nalogo zelo resno vzele in upamo, da bodo tudi tu vidni uspehi.

Da bo ta pregled prikazal širše območje naše organiziranosti, naj povem še to, da smo organizirani tudi v okviru Koordinacijskega sveta OO ZSMS SOZD EGS (Sestavljene organizacije združenega dela Elektrogospodarstva Slovenije). V Koordinacijskem svetu je okrog 43 osnovnih organizacij ZSMS, tudi to ste lahko prebrali že v eni prejšnjih številk glasila SREČNO. Delegati v KS OO ZSMS SOZD EGS pa so vsi predsedniki naših osnovnih organizacij. Lahko povemo še to, da je predsednik KS Boris

GRIČAR iz Dravskih elektrarn Maribor, sekretar pa je Stane PAVELŠEK, predsednik KK OO ZSMS REK ZASAVJE.

Naše delo je usklajeno, zato upamo, da bomo z združenimi močmi uspeli in naše naloge izvršili. Seveda pa je premalo, da tu dela le peščica članov predsedstva vsake osnovne organizacije, ki jih je lahko od pet do sedem, ter predsedstva Koordinacijske konference. Tu so vsi predsedniki OO ZSMS, zato se obračamo tudi na vas ostale člane Zveze socialistične mladine in vas prosimo, če je to prava beseda, da se nam pridružite in poskušate z nami reševati naše in vaše probleme, ki tarejo tudi našo organizacijo združenega dela.

Stanka Lipovšek

Delo aktiva mladih delavcev pri TOZD RGD v Zagorju

Najprej moramo povedati, da se je aktiv mladih delavcev, o katerem nekaj besed, ustanovil pred kratkim, pa je vendar na poti k uresničevanju skupnih nalog, ki so jasno začrtane v programu dela koordinacijske konference in OO ZSMS TOZD RGD, prav tako tudi v programu dela ostalih družbenopolitičnih organizacij. Zato se bomo potrudili, da bomo resnično prešli od besed k delu.

Nekateri se bodo spraševali, na kakšen način se je pravzaprav organizirala mladina pri TOZD RGD v Zagorju. Naj vam povemo samo tole. Povod za ustanovitev AMD je prišel od nas mladih, ki smo zaposleni v Zagorju. Kajti spoznavali smo, da se organizirano ne moremo vključiti v razna športna tekmovanja, ne moremo se angažirati na kulturnem področju, po drugi strani pa je tu še druga plat. Razni seminarji, predavanja in tovariška srečanja, za kar smo bili prikrajšani. Večkrat smo že

sami premišljevali, kako se organizirati, kakšen korak je pravzaprav treba storiti, da bi dobili spodbudne besede, da bi dosegli to, da bi dosegli vse tisto, kar smo si prej le zamišljali.

Povemo naj, da ni lepše oblike pri kateri bi se mladi dobili skupaj, se pogovorili, povezali in v duhu bratstva in enotnosti krepili našo samoupravno socialistično ureditev. To so bile prej le sanje, v resnici pa je to le majhen korak, ki ga je bilo potrebno storiti, da smo se povezali v enotno celoto. Pobuda za organiziranje je bila dana na seminarju na Mrzlici, na kar smo ustanovili iniciativni odbor, ki je na podlagi 45. člena statuta ZSMS v dobrih 14 dneh ustanovil ta aktiv. Imamo izvoljeno predsedstvo, ki dela na tem, da se vsi člani enakopravno vključujejo v vse panoge športa, v izobraževanje, prav tako tudi na marsikatera druga področja. Izobraževanje nam je danes tako zelo potrebno, da bi lahko čim-

bolje zastopali svoje interese v družbenopolitičnih organizacijah, kot tudi na delovnem mestu. Želimo, da bi takih in podobnih srečanj bilo veliko, ker bi se pogovorili, poveselili in navezali prijateljske stike z drugimi mladimi. Mi sami pa smo si začrtali jasno pot, ki naj bi bila smernica za naše nadaljnje delo.

Vsem tovarišem, ki so k ustanavljanju AMD doprinesli svoj delež na kakršenkoli način, se najlepše zahvaljujemo in izražamo svojo željo po še večjem sodelovanju. Obenem pa se želimo zahvaliti tudi tovarišem Toniju Mraku, sekretarju OO ZKS TOZD RGD, Ernestu Ramšaku, predsedniku DS TOZD RGD, Francu Vezovišku, predsedniku OOS, Dragu Borišku, tehničnemu direktorju TOZD RGD in ostalim, ki so nam na kakršenkoli način pomagali.

Zvone Poznič

Program dela

V juniju letos je bila pri predsedstvu Koordinacijske konference ZSMS REK Zasavje, ustanovljena komisija za družbenoekonomske odnose in idejnopolitično delo. Sestavljajo jo člani predsedstev OO ZSMS iz posameznih TOZD in skupnih služb.

Komisija je na svoji prvi seji v mesecu juliju sprejela program dela do oktobra 1975. Njeno pravo delo in aktivnost članov se je pokazala šele v septembru, ker sta meseca julij in avgust bolj počitniška meseca in ni možno izvajati kakšnih večjih akcij. Kljub temu, pa je komisija obravnavala pravilnik o izobraževanju in izdelala analizo vključevanja mladih v samoupravne organe in njihovo povezanost z ZSMS.

Za september je komisija predvidela v okviru programa idejnopolitičnega izobraževanja, predavanje na temo »Religija in samoupravni socializem«.

Prav tako je bil v septembru skupni sestanek komisije in sekretariata aktiva mladih komunistov. Aktiv mladih komunistov od ustanovitve dalje v lanskem juniju ni zaživel in našel prave vloge. Poiskati in analizirati je potrebno vzroke za takšno stanje in temu primerno ukrepati.

Prav tako bo komisija izdelala analizo o možnostih letovanja mladih v počitniških domovih ZPT v letošnjem letu.

Za oktober je previden nadaljevalni seminar za pred-

sednike, sekretarje in člane predsedstev OO ZSMS.

Teme predvidenega seminarja so: Samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, marksizem, vodenje in komuniciranje, sindikalna lista.

Navedene teme so bile predlagane na seminarju, ki je bil v juniju na Mrzlici.

Samo z izobraževanjem bomo dosegli, da bomo povečali vlogo in delež mladih pri graditvi samoupravne socialistične družbe.

Majda Brinovec

Komisija za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito pri koordinacijski konferenci

Pred kratkim je bila izvoljena komisija za SLO in DS pri KK OO ZSMS REK Zasavje.

Komisija si je začrtala jasno pot po programu dela, ki je zelo obširen. Sklenili smo, da ta program realiziramo v celoti, če bo v naši moči, seveda ob pomoči ZZB, aktiva zveze rezervnih vojaških starešin, kot tudi občinskega štaba za ljudsko obrambo.

Mnogokrat so nam očitali, da mladi ne bi znali prijeti niti za puško, če bi do česa hujšega prišlo, ne da bi vedeli, kam bi se dali, vendar hočemo dokazati, da je to le plod domišljije starejših, ki nas mogoče, rečem samo mogoče, hočejo na vsak način samo kritizirati. S tem prispevkom pa hočem poudariti, da tudi mi mladi vemo, kaj je naša dolžnost, da je obramba in varnost naše države prva in nedotakljiva pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi, narodov in narodnosti Jugoslavije. S tem pa hočem povedati, da je to v glavnem naloga nas, mladih, saj bomo končno le mi uživali dobrine, ki nam jih nudi mir, naša samoupravna socialistična ureditev.

Zato naj povem, da se bomo zavzemali, da bomo ohranili pridobitve naše revolucije, zavedamo se, da je mir, za katerega je dalo življenje tisoče naših prednikov, nekaj, kar je za nas sveto. Če pa bo potrebno, se bomo po njih zgledovali in skušali na vsak način ohraniti našo družbo takšno, kot si je zamislil tovariš Tito v začetku svoje začrtane poti, kot so si zamislili številni, ki so za to dali svoja mlada življenja.

Zato prosimo vse pristojne organe, da nam pomagajo pri realizaciji našega programa, da bomo ob koncu leta lahko pokazali nekaj, kar smo z veseljem naredili. Obljubljam pa, da se bomo teh nalog držali, se zavedali njihovega pomena in se vseh težav lotili z vso resnostjo.

Stanka Lipovšek

MLADINCI!
PRISPEVAJTE ZA SVOJO
STRAN

Mladinska pohodna brigada »AVNOJ 75«

Tudi letos, kakor že štiri leta nazaj, je bil organiziran pohod po poteh AVNOJA in mene je doletela ta sreča, da sem bil eden teh udeležencev. Sto petdeset mladih nas je prišlo iz vseh koncev Slovenije, zraven pa še nekaj predstavnikov iz bratskih republik Hrvatske in BIH. V sestavu brigadnega štaba je bilo poleg komandirjev tudi pet borcev za obujanje revolucionarnih tradicij NOB, izmed katerih naj omenim Albinco Hočevar-Mali, Janka Gregorčiča in Braneta Jakovljeviča. Dobili smo se v domu JLA v Ljubljani, kjer so nam podelili uniforme ter nas razdelili po četah, zvečer pa smo imeli spoznavni večer s plesom. Drugi dan pa se je začelo. Prvi cilj so bile Dražgoše, kjer smo se udeležili centralne slovenske proslave ob dnevu vstaje ter sprejeli prapor AVNOJA, ki nas je spremljal celih štirinajst dni pohoda. Po proslavi smo se z avtobusi odpeljali v Belo krajino, kjer smo si ogledali spomenik Franca Rozmana-Staneta v vasi Lokve ter izvedli skupno z domačini kratek kulturni program. Prenočili smo na Sinjem vrhu, kjer so nam domačini pripravili prisrčen sprejem ob tabornem ognju, pri katerem je še pozno v noč donela naša borbena in brigadirska pesem. Pa tudi vojak Gara je prav vneto raztegoval meh. Zjutraj ob petih nas je s prisrčnim pozdravom preko razglasne postaje vrgel iz blazin in šotorov novinar Matjaž Tanko ter nam vnaprej zaželel lep marš, kar pa ni bilo najbolj na mestu, kot se je izkazalo pozneje. Korakali smo po naši lepi Beli krajini, preko Kolpe sta nas prepeljala prav ista čolnarja kot leta 1943 pravo delegacijo, za poslastico pa smo imeli še okrog 10 km asfalta do Ogulina, ki nam je dokončno uničil moralno in podplate. Vendar pa smo bili zvečer na plesu spet vsi polni energije ter smo jo brezskrbno trošili, ker smo vedeli, da nas drugi dan čaka samo 15 km marša po Liki do Otočca. V Otočcu so

se izkazali naši vojaški kuharji, ki so nam v rekordnem času pripravili kosilo (seveda pa ne bi bilo nič brez izdatne pomoči naših simpatičnih brigadirjk). Tudi naša četna sanitetka Ščuka se je izkazala pri rezanju naših lepo zaobljenih žuljev. Zvečer pa smo spet vsi plesali in se zabavali, obenem pa pozabili na povečerjo (nas dvanajst grešnikov), vendar pa nas je drugi dan v Plitvicah komandant Filo trdo prijel, tako da se v bodoče to ni več ponovilo. Dva dni smo se nato prevažali v avtobusih, kjer smo imeli pester program petja ter sestavljanja nagajivih pesmi za naše komandirje in komisarje, ki so se jih držale do konca pohoda. Vsi smo bili navdušeni, ko smo zvedeli, da se bomo zadržali v Drvarju dva dni skupaj. Takoj, ko smo uredili tabor, so pričele brigadirke nabalno akcijo umazane obleke, s katero so se mučile celo popoldne. Tudi toliko časa je ostalo, da se je odigrala razburljiva nogometna tekma med ženskami tretje in četrte čete, ki so bile v stalnem sporu. Po zaslugi izredne nogometasice Bojane, je zmagala četrta četa, ki nam potem ni dala miru, dokler nismo košarkarji v Livnu popravili tega spodrsljajaja, ko smo jim dali lekcijo iz košarke. No, naslednje tri dni pa so nas čakali težji pohodi preko Glomačkega polja po kamnitih bosanskih hribih do Lima. V teh treh dneh se je z nami močno namučil naš brigadni zdravnik-stažist Salih, ki ga je kaj kmalu minilo veselje do štetja odrezanih žuljev, vendar pa tudi sam ni bil nič boljši, saj je tudi on imel noge vse v povojih. Ženske pa so pošteno izkoristile letošnje mednarodno leto žensk, saj nas je bila večina brigadirjev na pohodu otovorjena s kakšnim dodatnim nahrbnikom. No, pa vendar, hoje je bilo konec in vsi smo bili tega veseli, čeprav nismo naglas poudarjali. Bili smo že deset dni na pohodu in postali smo res pravi tovariši, kot bratje in sestre. Mislim, da je bil ta občutek že zakoreninjen

v vseh nas in to nam je dalo vedno znova novih moči, da smo skupno premagali vse težave in prepreke, ki so nam križale pot. Res je, da smo vihali nos nad preobsežnim programom in nad tem, da nismo bili prve dni niti minute prosti. Vedno znova zbori, predavanja, razgovori in podobno, tako, da včasih še za stranišče ni bilo časa, vendar se je tudi to počasi zboljšalo in vsi smo bili prav zadovoljni. Dva dni smo potem taborili v Jajcu, ustavili pa smo se še v Sanici, kjer smo se kopali (samo najhrabrejši) v Vrbasu, ki je imel po mojem temperaturo kar enako kot severno morje. Zadnji dan pa smo preživeli na Kozari med brigadirji iz cele Jugoslavije, udeleženci mladinske delovne akcije »Kozara 75«. Tudi sami smo prispevali delček k izgradnji mladinskega centra, ko smo zlagali kamenje ter kopali jamo za olimpijski bazen. Naslednji dan pa na vlak v Prijedoru ter nazaj domov v Ljubljano. Prišel je tudi težki trenutek slovesa, ko so nam solze stopile v oči in je bilo treba reči zbogom, ne zbogom, nasvidenje v oktobru v Kočevju na srečanju brigadirjev AVNOJ — 75.

Povedal bi še nekaj o pomenu ter namenu mladinske pohodne brigade AVNOJ 75.

Letošnja akcija je bila prilagojena poleg osnovnim ciljem negovanja in razvijanja revolucionarnih tradicij, krepitev bratstva in enotnosti in družbenopolitičnega usposabljanja, 30-letnice osvoboditve, mednarodnemu letu žensk ter 40-letnici pokrajinske konference SKOJ. Pri razvijanju revolucionarnih tradicij je sodelovalo 5 udeležencev NOB, ki so preko razgovorov obujali spomine na te težke trenutke, imeli smo stalne kontakte z njimi in njihov prispevek je bil izredne vrednosti. Skozi razne kraje Slovenije, Hrvatske in BIH smo imeli razgovore z domačimi udeleženci NOB, pogovarjali in seznanjali smo se z dogodki iz NOB v

Ogulinu, Otočcu, Bihaću, Glamoču, Bosanskem Petrovcu, Donjem Lapcu, Bugojnu in Mrkonjič gradu. Seznanili smo se tudi z dogodki iz leta 1972, ko se je v okolici Bugojna pojavila diverzantska ekstremistična skupina in o poteku te akcije. Obiskali smo najrazličnejša obeležja, muzeje in spomenike kot so Baza 20 v Kočevskem Rogu, muzej ZAVNOH v Otočcu, muzej I. zasedanja AVNOJ v Bihaću, Titovo pečino in muzej v Drvarju, spomenik dneva vstaje BIH v Srbu, muzej 2. zasedanja AVNOJ v Jajcu, dom ZAVNOBIH v Mrkonjič gradu ter nacionalni park na Kozari. Imeli smo organizirane razgovore s političnimi delavci in udeleženci zasedanja AVNOJ, kot s tov. Fajfarjem v Ogulinu,

s tov. Orožnom in tov. Nikom Mihajlovičem, predsednikom ZZB BIH v Drvarju ter ostalimi. Naše čete so nosile imena narodnih herojev in smo se podrobno seznanili z njihovim delom v NOB. Kdor še do tedaj ni, je pa sedaj prav gotovo spoznal in bo cenil vrednost naše revolucije. Krepitev bratstva in enotnosti je pomenila sestavni del našega življenja in dela. V brigadi, ki je letos zveznega pomena, je sodelovalo poleg pripadnikov JLA več mladih iz bratskih republik in pokrajin, narodov in narodnosti. Srečevali smo se z mladimi iz bratskih republik in pokrajin, ostalimi delovnimi ljudmi in se na razgovorih, tabornih ognjih, skupnih kulturno zabavnih prireditvah seznanjali o njihovem go-

spodarskem položaju, spoznavali probleme mladih in njihove načrte. Usposabljali smo se na področju SLO in DS in na družbenopolitičnem področju nasploh. Prav tako smo se usposobili v izvajanju nekaterih praktičnih spretnosti in znanj, pomembnih za ljudsko obrambo, kot so življenje v naravi, priprava akcije in njena izvedba, postavljanje tabora, spoznavanje orožja in podobno. V brigadi smo imeli organizirano tudi kulturno zabavno življenje, v katerem smo sodelovali vsi brigadirji. Za konec pa bom podal oceno komandanta brigade Ludvika Fila.

Vse zastavljene cilje smo uspešno uresničili in na določenih področjih dosegli tudi mnogo več.

Miran ŽILNIK

Udeležil sem se akcije Beograd—Bar

V petek, dne 1. 8. 1975 smo zapustili Trbovlje. Bilo nas je šest brigadirjev, ki smo se odločili, da gremo preko našega mladinskega komiteja v delovno brigado »Dušana Dule Karaklajiča« iz pobratenega Lazarevca.

V Lazarevac smo prispeli isti dan popoldne, kjer so nas sprejeli tako svečano in pristrčno, da se to ne more nikakor povedati, kaj šele o tem pisati. Vendar bom ta dva dneva, ki smo jih preživeli v bratskem Lazarevcu, poskušal na kratko opisati.

Po svečanem sprejemnem kosilu smo imeli brigadno konferenco, ki je bila sklicana v glavnem nam brigadirjem na čast. Pozdravili so nas predsednik občine, predsednik ZM oz. sekretar ZK ter predstavniki podjetij Lazarevca in okolice.

Spali smo na domovih brigadirjev in o tem, kako pristrčno so nas doma sprejeli, bi spet lahko pisal veliko, vendar pa bom kratek. Kdor pri njih ni bil gost vsaj en dan, ta mislim, da še ni okusil pravega gostoljubja. Takega mnenja so bili tudi moji kolegi.

Naslednji dan so priredili izlet po Lazarevcu in okolici, kjer so nas seznanili z zanimivostmi tega kraja. Obiskali smo Koluvaro, enega največjih dnevnih kopov lignita v Jugoslaviji. Bili smo v Aradjelovcu in na Topoli, od tu pa smo se vrnil v Lazarevac.

No, in v nedeljo je prišel čas, ko je naša brigada zapustila Lazarevac in odšla na delovno mesto, na Jabolko. Slovo v Lazarevcu je bilo spet nadvse lepo. Ljudje so nas spremljali vse do postaje. Med njimi so bili zopet politični delavci mesta in predstavniki podjetij. Tako sem imel občutek, kot da sem na neki svečani paradi in ta trenutek sem pomislil na naše Trbovlje, saj se pri nas sploh ne ve, kdaj gre brigada v akcijo in kdaj se vrača, kar je res zelo žalostno.

Na delu so nas ves mesec obiskovali funkcionarji in predstavniki podjetij Lazarevca, tako, da smo takorekoč bili v stalni zvezi z domom.

Ko smo se po mesecu dni trdega dela, ne le na progi, ampak tudi v naselju, vrnil v La-

zarevac z vsemi priznanji, kolikor jih lahko ena brigada osvoji, smo bili spet pričakani tako lepo, kot oni to znajo.

Mesec dni sem živel s temi ljudmi, ljudmi iz našega bratskega Lazarevca ter lahko rečem, da je ta mesec minil tako hitro, da se to ne da opisati. Res je bil kratek, vendar je ostal trden most, ki je daljši od meseca, most, ki nas bo povezoval skozi vse življenje in prepričan sem, da je v Trbovljah še dovolj mladih, ki bodo še v bodoče ta most utrjevali.

Jože Perko

Humor...

Muha se ustavi na goli glavi, kjer je samo še en las.

Radovedno ga vpraša: »Kaj pa ti tukaj?«

»Stražim padle!«

Na nudistični plaži gost opazi, da natararju lica vedno bolj zatekajo.

Vpraša ga, če ga morda bolijo zobje.

»Oh, ne«, zamomlja natarar, »le napitnine nimam kam drugam spraviti!«

■ ■ ■

Vodnik ustavi vojaka, ker se sumljivo maje čez kasarniško dvorišče: »Bedak, če ne bi pil, bi bil že vodnik!« »Nič zato,« pravi vojak, »kadar pijem, sem polkovnik!«

■ ■ ■

Učitelj v šoli vpraša, odkod prihaja električni tok. »Iz pragoz-

da!« odgovori Emil. »Zakaj pa iz pragozda?« se začudi učitelj. »Ko je sinoči zmanjkalo luči, je moj oče rekel: Spet so nam te opice vzele tok!«

■ ■ ■

MALI OGLASI

Zamenjam ideje za stolček.
Šifra: slabe izkušnje.

Prodam štirimotorno harmoniko in štirisedežni klavir.

Šifra: štirimotorni muzikus

■ ■ ■

Hvalijo se Amerikanec, Francoz ter Bosanec, kdo najdalje zdrži

pod vodo. Pa pravi Amerikanec: »Pri nas 5 minut.« Francoz pravi: »Pri nas 10 minut.« Potem pa se oglasi Bosanec, ki pravi: »Pri nas se je lani nekdo potopil, pa ga še ni ven!«

■ ■ ■

»Dragi, ali je res, da so ovce neumne živali?«

»Seveda, ovčica moja!«

■ ■ ■

»Hej, Ečo, ali je temno v kleti?«

»Ne vem, počakaj, moram prižgati luč, da bom videl!«

Marko

Vtisi s specializacije v Franciji

(nadaljevanje iz štev. 9/75)

2. Predori

a) Cestni predor Saint Cloud v Parizu

Zaradi povečanega prometa je obstoječi cestni predor na zahodnem izstopu iz Pariza s 3 pasovi postal ozko grlo. Pristopilo se je k izdelavi novega predora širine 12 m (3 vozni pasovi) v dolžini 737 m.

Predor je oddaljen najmanj 20 in največ 45 m od obstoječega predora, hribina pa je razpokan apnenec (trdnosti od 250 — 800 kp/cm²), lapor in glina. Težave pa ne predstavlja hribina sama, temveč majhno nadkritje, kaverne in rovi kot ostanki starega kamnoloma, manjše jezero na površini (precejšen del predora poteka pod parkom) in pa nevarnost drsenja mase apnenca po plasteh gline.

Zaradi navedenih predvidenih ovir je bila izbrana metoda izbijanja po predhodni izdelavi dveh rovov. Faze izdelave so naslednje:

1. najprej se je izbil osnovni rov (3,0 m × 5,0 m) ob strani ob-

stoječega predora na nivoju cestišča in se v celoti zapolnil z betonom (delno armirani beton).

2. sledil je izboj drugega osnovnega rova na istem nivoju, a na drugi strani (4,4 m × 5,0 m). Tudi v tem rovu se je izvedla armirano betonska obloga, vendar pa se je pustil odprt manjši rov v katerem bodo kasneje nameščene vse instalacije (kabli).

3. postopni izkop rova (4,8 m × 3,4 m) v stropu kalote. Podpiranje v tem rovu se izvaja z jeklenimi loki in rov se izbija ca. 6—8 m pred izkopom kalote.

4. izkop kalote in delno spodnjega dela predora se izvaja na obeh straneh strojnega rova od obeh spodnjih rovov. Podpira se v tem delu s tremi posebnimi jeklenimi loki na hidravličnih stojkah, ki se po demontaži vgradijo s pomočjo posebnega hidravličnega dvigala. Obloga predora ni iz litega betona, temveč se pred ustjem rova izdelujejo paneli širine 1,60 m; tak panel seže od tal do stropa. Važno pa je to, da se

vsak dan zjutraj izdelata 2 panela, ki se ponoči razopazita in naslednji dan že vgradita (pospeševanje vezanja betona s paro in drugimi ukrepi).

5. končna faza je izboj spodnjega dela (talni obok ni predviden na odseku dolžine 600 m od zahoda).

Tako za izkop zgornjega rova kot za izdelavo kalote se uporabljata za rezanje istočanso 2 stroja Alpine F 6 A saj v celotnem predoru ni predvideno odstreljevanje.

Omenjene faze se uporabljajo pri izdelavi predora iz zahoda, kasneje pa so pristopili še k prebijanju predora iz nasprotne strani v težjih pogojih (drsenje gline). V tem odseku so možna dela le po predhodnem injektiranju in potrebna je izdelava talnega oboka. Spremenili so tehnologijo in se dela izvajajo v naslednjih fazah:

1. izdelava talnega oboka, in sicer kot sistem paralelnih rovov (2,5 m × 2,0 m), ki se v razdalji vsakih 20 m prebijajo od odprtega rova (instalacijski rov)

do zabetoniranega rova na nasprotni strani predora. Po izbitju se rov (talni obok) v celoti zabetonira (armirani beton).

2. izkop krovnega rova po predhodnem injektiranju v glini po osi rova v dolžini 20 m.

3. Pahljačasto prečno injektiranje na celotni dolžini 20 m po osi rova.

4. Izkop naslednjega odseka 20 m krovnega rova in pahljačasto injektiranje.

Ti ciklusi se ponavljajo vsakih 20 m. Pri tem pa istočasno potekajo dela na omenjenem rebrastem talnem oboku. Omeniti velja tudi to, da so pritiski pri injektiranju maksimalno 4 atm in da se kot injekcijska masa uporablja le cement.

Nadaljni izkop kalote in spodnjega dela poteka podobno kot na zahodni strani.

Nakladanje in transport sta organizirana s pomočjo nakladalcev (žlica 2,0 m³) in kamionov — dumperjev (12 m³).

Zaradi navedenih ovir je predviden čas izgradnje 30 mesecev.

Betonska obloga v instalicijskem rovu je izdelana in dimenzionirana tako, da bo kasneje služila istočasno tudi kot podporni noga za betonsko oblogo tretjega predora. Predvidevajo, da bo prišlo verjetno čez 10 let do potrebe gradnje tretjega predora, s 3 pasovi in bodo v končni fazi služili istočasno trije predori s skupno 11 voznimi pasovi.

V tem predoru se ne uporablja brizgani beton, niti predvidena uporaba sider.

b) Cestni predor Nice—Cimiez

V znanem mestu Nici (ital. ime Nizza) je vedno večji problem tranzitna cesta, ki povezuje mesta ob Azurni obali in tako so pristopili k izgradnji cestnega predora v predmestju Cimiez. Predor bo dolg 477 m s 4 voznimi pasovi. Naj navedem, da je prerez izkopa ca. 200 m² in svetli celotni prerez predora 145 m², uporabni prerez predora pa 113 m² s širino 13,50 m (s ploč-

nikoma). Že samo ti podatki dajejo sliko o težavnosti del, če pa upoštevamo še izredno majhno nadkriticje (najmanjša višina nadkriticja je 4,0 m) do temeljev velikega stanovanjskega bloka (ki ostane v uporabi po izgradnji predora) ter deloma zelo slaba hribina (mešano dolomit, glina in sadra — gips), potem je očitno, da je pred izvajalci (projektanti in nadzor niso izključeni), izredno težka naloga.

Izbrali smo nekaj variant za izdelavo, predvsem pa se uporablja naslednja pri delu iz obeh strani.

1. Izkop baznih rovov na obeh straneh predora na nivoju cestišča v celotni dolžini. Oba rova (3,0 m × 3,0 m) sta izdelana tako, da sega en del v svetli prerez predora, drugi del pa izven predora. Ta drugi del se je v celoti zapolnil z betonom (delno armirani beton), del rova, ki sega v predor pa je ostal odprt in prehodan.

2. Sledila je izdelava rova (2,5 m × 2,5 m) na dnu predora, v sredini predvidenega talnega oboka. Ta rov bo kasneje služil kot odtočni oziroma bolje kot pretočni kanal za meteorno vodo.

3. Po končanju izboja spodnjega rova se je pričelo z izbijanjem prečnih rovov (2,5 m × 2,5 m) med tem spodnjim in baznima rovoma in to iz obeh strani. Ti prečni rovi se izdelujejo na vsakih 9 m in z zapolnitvijo z armiranim betonom (maksimalna debelina palic betonskega železa 40 mm) se dobi rebrasti talni obok.

4. Naslednja faza je izdelava v stropu predora (5,5 m × 4,5 m). Ta rov se je izdelal v celotni dolžini predora in šele nato se je pričelo z izbijanjem kalote iz obeh strani.

5. Faza izbijanja kalote prereza 27 m² vključuje tudi izdelavo obloge iz litega betona. V odvisnosti od hribine se uporablja stroj Alpine F 6 A, v dobri hribini tudi stroj Demag z možnostjo rezanja trše hribine, v slabih pogojih pa se izbija kalota z odkopnimi kladivi in podpi-

ranjem z remenati (podobno kot v predoru Saint Cloud pri Parizu).

V kaloti se občasno vgrajujejo ekspanzijska sidra dolžine 2,5 m (premer 30 mm).

6. Kot zadnja faza je izkop spodnjega dela z izdelavo preostale betonske obloge iz litega betona.

Seveda so omenjene le glavne faze del na izbijanju brez posebnih metod, ki so se uporabljale neposredno pod stanovanjskim blokom in pri portalnih delih, ki so popolnoma specifične.

Kot zanimivost naj omenim, da so se stanovalci omenjenega bloka začasno izselili, v tako izpraznjenih prostorih pa so vsi uradi, tako vseh izvajalcev kot nadzorne službe investitorja. S tem so dali zagotovilo za varno delo pri čuvanju objekta.

c) Vodni rov za hidrocentralo Arc — Isère

Izgrajuje se vodni rov skozi katerega se bo dovajala voda od reke Arc blizu italijanske meje do hidrocentrale ob reki Isère. Rov prereza 27 m² (premer izkopa 5,8 m), bo dolg 20 km in zgrajen v granitu in gnajsih. Dela se izvajajo iz obeh strani, ogledal pa sem si delovišče ob reki Arc pri kraju La Chambre v pokrajini Savoiji.

Trenutno se izbija rov v granitu (trdnosti do 2.000 kp/cm²), občasno z velikim dotokom vode (do ogleda je bil ugotovljen največji dotok 130 l/sek.).

Za vrtnanje se uporablja vrtnalni voz Montabert s 6 hidravličnimi vrtnalnimi kladivi ali pa vrtnalni voz Secoma s 5 vrtnalnimi kladivi (kombinirano rotacijsko ali udarno vrtnanje, prehod iz enega načina vrtnanja na drugi je avtomatičen in odvisen od hribine).

Nakladalec na tračnicah lahko z žlico naklada po celotni širini, polnjenje vozička je preko kratkega traku. Ranžiranje polnih in praznih vozičkov z lokomotivo se izvaja v bližini delovišča s hidravličnim odrom. Tu se prazni voziček na koncu

vlakla dvigne in omogoči vračanje vlakne, nato se spusti in lokomotiva potisne vlak s praznim vozičkom na začetku do nakladalca.

Podpiranje je z ekspanzijskimi sidri tovarne Leonir-Mernier, luknje za sidra premera 45 mm pa se zavrtajo z vrtnim vozom Secoma, ki ima dva kladiva in delovno košaro — oder. Nameščanje sider dolžin 1,8 in 3,0 m se izvaja po vsakih dveh do treh odstreljih. Storitve so zelo visoke, saj v eni izmeni vgradijo s privijanjem s silo 10 ton normalno 120—130 sider.

Občasno se uporablja tudi brizgani beton, ki se dovaža v rov s posebnimi cisternami (delo s strojem Meynadier).

V trozmenškem delu dosega napredek povprečno 5 m/dan. Predvidena obloga rova z litim betonom bo debela 25 ali 30 cm.

3. Rudnika železa

a) Saint Pierremont

Rudnik železne rude Saint Pierremont leži v severni Franciji v bližini luksemburške meje. Ležišče je slojevito, sloj rude pa ima debelino med 3,0 in 5,5 m in leži horizontalno. Zaradi lege in stabilne prihrbine (predvsem krovnine), je bila za odkopavanje izbrana stebričasta odkopna metoda.

Pri tej odkopni metodi se v polju najprej izdela sistem glavnih jamskih komunikacij (osnovne jamske proge za izvoz in zračenje). Jama je odprta z dvema šahtoma, od teh je izvozni šaht opremljen s skipom.

Po odprtju polja se izdela mreža odkopnih prog in s tem je polje pripravljeno za odkopavanje. Vse proge izdelujejo z odstreljevanjem, za vrtnje se uporabljajo vrtni vozovi Secoma (dve hidravlični vrtni kladivi), vrtnje je brez vode in rotacijsko.

Odkopavanje se prične ob robu polja in se izvaja proti glavnim izvoznim progam in tako se postopno zmanjšujejo stebri rude od prvotnih dimenzij ca. 25 m × 24 m do končne najmanjše velikosti ca. 3 m ×

3 m. S tem je odkopavanje končano in z razstrelitvijo stebra se odkopani del zaruši. Odstreljena ruda se naklada s kamioni — nakladalci Wagner na diesel pogon, do jaška pa se ruda prepelje z lokomotivo in vozički. Tik pred nakladanjem na skip se ruda drobi. Kapacitete od nakladanja do prevoza po jašku so usklajene in ima tako žlica nakladalca prostornino 3 m³ oziroma 8 ton rude, isto prostornino imajo tudi vozički in skip.

Podpiranje stroja je izključno z ekspanzijskimi sidri (Lenoir-Mernier) dolžine 1,8 m, pri tem pa je premer vrtnice 44 mm, sider 17 mm in sidrne glave 42 mm. Te vrtnice se izdelujejo rotacijsko — suho z vrtnim vozom Secoma z dvojno glavo. Po končanem vrtnju se namreč z zasukom za 180° nastavi druga glava-kladivo za potiskanje sidera v vrtnico. Sidro se napne takoj s silo 6—7 ton in je povprečna nosilnost 17 ton. Obložitev posadke enega polja je naslednja:

- 1 upravljalca vrtnega voza za odstreljevanje;
- 1 voznik kamiona-nakladalca;
- 1 upravljalca vrtnega voza za sidrenje;
- 1 strelec;
- 1 voznik lokomotive;
- 1 nadzornik.

Pri tem pa opravljajo strelec, voznik lokomotive pa tudi nadzornik vsa ostala potrebna dela vključno z obrtkavanjem stroja (ponekod s posebnim vozilom, ki ima na daljši teleskopski ročici mehansko konico za lomljenje).

Storitve so visoke in dosega pogosto 20 ton/delavnik (jamska storitev).

b) Serrouville

Tudi ta rudnik izkorišča isto rudišče, leži pa blizu tromeje z Belgijo in Luxemburgom.

Zaradi majhne globine je jama odprta z vpadnikoma naklona 10°.

Odkopna metoda je tudi tu s puščanjem stebrov.

V tej jami je trenutna najvišja možna stopnja mehaniziranosti, uporablja pa se naslednja oprema:

Izdelava prog in odkopavanje — globalni stroj

Continous Miner firme Joy (princip dela podoben stroju Alpine F 6 A). ta stroj tudi meče rudo v kamione-dumperje Kiruna;

Transport — kamioni Kiruna 16 m³ prostornine; glavni transport iz jame pa je s trakom po nadkopu;

Sidrenje — vrtni voz Secoma, uporabljajo pa se sidra (Lenoir - Mernier) z lepljenjem s patronami tovarne Titanite. Vrtnica ima premer 22 mm, sidro 18 mm in enako tudi patrone, dolžina sider običajno 2,20 m. Po namestitvi sidra se počaka 20 sekund in nato se matica že lahko pritegne s silo 5—7 ton in dosega nosilnost ca. 18 ton.

V jami ni nobenega odstreljevanja in tudi ni nobenih tirov. Vsi prevozi so z vozili na kolesih in je vpeljana semaforizacija kot v cestnem prometu.

Stalež rudnika v celoti je 90 mož (z vodstvom in pomožnimi službami). Obložitev delavnice je minimalna in se vsa velika popravila strojev izvajajo v specializiranih delavnicah, običajno pri proizvajalcu opreme (z redkimi izjemami samo enkrat letno).

Vse to jim omogoča, da dosega jamsko storitev 56 ton/delavnik.

4. Ostala podzemna dela in proizvajalci opreme.

a) Podzemna železnica — Metro v Parizu

Pri ogledu nekaterih delovišč, tako na izbijanju predorov — rofov in podzemnih postaj kot na izdelavi betonske obloge sem lahko videl vsaj glavne pristope izvajanja pri normalnih pogojih. Kot normalne pogoje lahko smatramo dela v apnencu in laporju, trdnosti med 150 in 700 kp/cm² in ne prevelik dotok vode.

Izkop — najpogosteje se izvaja z rezanjem s strojem Alpine F 6 A, pri trših apnencih pa tudi z Alpine 50 ter z odstreljevanjem (običajno ne v celem profilu). V posameznih primerih se uporabljajo tudi drugi stroji na principu rezanja po obodu.

Ni tako zelo redka tudi uporaba univerzalnih strojev, ki združujejo vse faze dela do nakladanja v vozičke ali kamione. Tu moram omeniti stroj UNIBO tovarne Bouygues, s katerim je možno delati v prerezi prog od 2,50 do 7,00 m (v dveh različnih izvedbah). Ta stroj lahko dela v hribinah, od 100 kp/cm² do trdnosti 1.200 kp/cm². Ima tudi možnost, da v posameznih primerih lahko delavci opravljajo razna popravila na čelu delovišča pred strojem brez, da bi se stroj moral umakniti nazaj.

Podpiranje — uporaba raznih načinov, sidra, remenati, dočim se brizgani beton uporablja redkeje.

Odvoz izkopske — zaradi kratkih transportnih poti (posamezni odseki gradnje podzemeljske železnice so običajno odprti z jaški) prevladujejo kamioni-nakladalci raznih izvedb (Wagner, Joy, Eimco, itd.). S tem je rešeno tudi nakladanje, na samem delovišču pa je zato manj delovnih strojev.

Obloga — ta je praviloma iz litega betona, betoniranje pa je normalno po odsekih, predvsem v težjih hribinah. Najprej se po izboju kalote izvede betonska obloga v tem zgornjem delu predora, po izkopu spodnjega dela se izdelata betonska obloga v tem delu in na koncu sledi izkop in betoniranje talnega oboka.

V območjih z dotoki vode se le-ta skuša zaustaviti najprej z injektiranjem, na mestih, kjer kljub temu še vedno priteka voda, pa se s posebnimi premazi doseže nepropustnost betonske obloge.

Sledi normalno končna obdelava betonske obloge z izdelavo finega ometa (običajno ročno nametavanje in zravnavanje).

Seveda pa to ne velja za postaje, kjer se z raznimi dodatnimi oblogami (razne vrste ploščice) ustvari prijaznejši izgled.

b) Nakladalne naprave — kamioni

Osnovna ugotovitev je, da se vedno bolj uporablja mehanizacija, ki je bila še do nedavnega poznana le v velikih rudnikih, to so kamioni-nakladalci. Tu je vrsta raznih izvedb tako glede velikosti kot uporabnosti, od prog malih dimenzij do velikih podzemnih prostorov.

Med najbolj znanimi izvajalci teh kamionov so kot sem že navedel firme Eimco, Joy in Wagner. Zaradi diesel pogona so potrebni spremenjeni, ostrejši pogoji glede varstva, predvsem zračenja.

Uporaba je lahko različna, ali samo kot nakladalne naprave z nalogo prenosa izkopske na krajši razdalji do glavnih transportnih naprav (trakov, transporterjev) ali pa tudi za transportiranje izkopske na daljših razdaljah (tudi do 1000 m).

Kljub prodoru teh transportnih naprav pri podzemnih delih pa se še vedno uporabljajo tudi nakladalci na tračnicah ali gosenicah in enako tudi transportne naprave (transporterji, trakovi, lokomotivni prevoz).

c) Vrtalno orodje

V Franciji se predvsem uporablja vrtalna oprema treh tovarn, in sicer:

- Maco Meudon;
- Montabert;
- Secoma.

Kljub temu, da se njihov program prepleta, pa so vendar na določenih področjih vodilni.

Maco Meudon — izdeluje razno opremo na komprimirani zrak, med najboljše proizvode pa se lahko štejejo: odkopna kladiva, vrtalna kladiva različnih tež (do 50 kg), vrtalni vozovi z 1 do 3 ročicami in kompresorji (predvsem zaščiteni pred hrupom). Vrtalni vozovi za uporabo v progah malih profilov imajo določeno prednost pred

ostalimi, ne nazadnje zaradi tega, ker je možna uporaba tudi pri nizkih pritiskih komprimiranega zraka (4 atm).

Montabert — osnovni proizvodi so vrtalna kladiva in vrtalni vozovi (raznih izvedb z eno ročico-kladivom do 8 in več ročic-kladiv). Na področju vrtalnih kladiv pa je ta tovarna s svojimi hidravličnimi vrtalnimi kladivi naredila velik korak naprej v tehniki vrtanja. Zelo veliko podjetij in rudnikov se postopno preusmerja na hidravlična vrtalna kladiva.

Secoma — med važnejšimi proizvodi te tovarne so vrtalni vozovi raznih izvedb in velikosti. Na področju posebnih vrtalnih vozov za nameščanje sider pa so vodilni. Trenutno so edini proizvajalci specialnih vrtalnih »glav«, ki združujejo izdelavo vrtine za sidro in nameščanje sidra. Seveda pa velja to le za ekspanzijska sidra in sidra z lepljenjem.

Velika prednost vrtalnih kladiv te tovarne je sposobnost spreminjanja načina vrtanja v odvisnosti od trdnosti hribine (rotacijsko ali udarno).

V rudnikih pa tudi pri drugih podzemnih delih se pri izbiji nju prog ali predorov uporabljajo za vrtanje izključno vrtalni vozovi in se posamezna vrtalna kladiva uporabljajo le kot pomožno orodje za vrtanje.

d) Sidra

Kot podporje so sidra zelo razširjena in se uporabljajo povsod tam, kjer lahko nadomestijo podporje (les ali jeklo pa tudi beton). Dve vrsti sider pa sta najbolj razširjeni, in sicer:

— ekspanzijska (predvsem v rudnikih železa in gradnji predorov);

— sidra z lepljenjem (premogovniki, rudniki železa, predori, podzemna železnica).

Betonska sidra se uporabljajo v manjšem obsegu predvsem pri gradnji predorov.

Izbira vrste sidra ni samo tehnološka, ampak je to pogosto tudi zaradi cene ali drugih vzrokov.

Proizvajalec samih sider in sidrnih glav pri ekspanzijskih sidrih je v glavnem tovarna Le-noir-Mernier.

Patrone za lepljenje sider izdelujeta dve tovarni, in sicer Titanite in Celtite. Bistvenih razlik v kvaliteti ni, morda ima prednost tovarna Titanite, zaradi širšega izbora glede časa vezanja in nekoliko višjih nosilnosti.

5. Splošno

V tem sicer obširnem članku sem navedel več ali manj le najvažnejše vtise, ki sem jih dobil

tekem svoje šesttedenske prakse. Zaradi oobilice podatkov v mojem članku tudi nisem vključil razne druge vtise izven teme specializacije, to pa predvsem zaradi tega, ker v sedanjem času dobrega informiranja življenje v Franciji ni neznano. K temu poznavanju pripomorejo brez dvoma tudi številne izdelniške vezi Zasavja z rudarskimi kraji, kjer sem opravil del svoje prakse (Merlebach - Freyming, Nord - Pas de Calais).

Kot sklepno ugotovitev, ki pa je tudi najvažnejša, moram omeniti, da so nam rezultati in teh-

nološka usposobljenost francoske industrije za podzemna dela premalo znani. Morda je temu vzrok slabo znanje francoskega jezika med mlajšim tehničkim kadrom, morda pa tudi manjša zainteresiranost francoske industrije za jugoslovansko področje.

Vsekakor pa je potrebno pred nakupom razne nove opreme ugotoviti tudi francoske izdelke in jih primerjati z drugimi (npr. nemškimi) ter šele po takem primerjanju izbrati najprimernejšo izvedbo za naše pogoje.

Cveto Majdič, dipl. ing. rud.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

RACIONALNO IZKORIŠČANJE ENERGIJE

V dneh 23. in 24. septembra t.l. je potekalo v Beogradu v hotelu Jugoslavija strokovno posvetovanje na temo: Racionalno izkoriščanje energije, obveza sedanje generacije in bodočih generacij. Posvetovanje je organiziral jugoslovanski komite svetovne konference za energijo. S strani Zasavskih premogovnikov Trbovlje sta se ga udeležila Jože Zorčič, inž., pomočnik glavnega direktorja in Janko Lapornik, dipl. ek., vodja komercialnega sektorja. Na posvetovanju je bilo prebranih vrsta strokovnih referatov, ki so se nanašali na racionalnost izkoriščanja vseh vrst energije.

POVEČANJE INVESTICIJ V PREMGOVNI INDUSTRIJI EGS

Po ocenah komisije EGS bodo investicije v premogovni industriji ZR Nemčije, Francije, Belgije in Velike Britanije v letu 1975 dosegle 514 milij. obr. enot (250 milij. t.). Od tega bo 234 milij. obr. enot odpadlo na ZR Nemčijo, 246 milij. obr. enot pa na investicije v britanske premogovnike. Tako bodo investicije dosegle prek 1 t na tono pro-

izvedenega premoga. Komisija EGS v svojem poročilu poroča o stabilizaciji potencialne proizvodnje v EGS v obdobju 1975—1978, in sicer v višini 264 milijonov ton. Nove proizvodne zmogljivosti bodo nadomestile nerentabilno proizvodnjo iz globinskih kopov.

POVEČANA PROIZVODNJA ZAHODNONEMŠKIH NUKLEARNIH ELEKTRARN

V proizvodnji električne energije v jedrskih elektrarnah se je ZR Nemčija v enem letu uvrstila za ZDA na drugo mesto, pred Francijo in SZ. Zahodnonemška proizvodnja električne energije v nuklearnih elektrarnah je dosegla 25,6 milij. kWh napram 226 milij. kWh v ZDA.

ZAHODNONEMŠKO SODELOVANJE V PREMGOVNI TEHNOLOGIJI

Predstavnika britanske državne družbe NBC in Assrbergwerke AG sta podpisala kooperacijsko pogodbo. Pogodba predvideva izmenjavo informacij in izkušenj na področju eksploatacije, opreme, koksiranja, uplinjanja, kemije in organizacije. Pogodba se uvršča med že obstoječe ko-

operacijske sporazume med ZR Nemčijo in Veliko Britanijo v okviru Evropske skupnosti za premog in jeklo.

SODELOVANJE ZR NEMČIJE PRI GRADNJI ELEKTRARNE V EGIPTU

Egipt in ZR Nemčija sta podpisala sporazum o gradnji velike električne centrale v Qattari, ki bo proizvajala več električne energije kot elektrarna ob Assuanu, ki jo je zgradila SZ. Zahodnonemško podjetje Lahmeyer International iz Frankfurta, bo izdelalo najprej študijo o možnosti realizacije projekta.

VISOKE INVESTICIJE V ŠVICARSKO ELEKTROGOSPODARSTVO

Švica je doslej investirala v proizvodnjo in distribucijo električne energije prek 22 mlrd. sfr. Letne investicije za elektrarne, prenosne in razdelilne naprave, so v letu 1965, s preko 1,2 mlrd. sfr., dosegle svojo najvišjo raven. V zadnjih petih letih so povprečne investicije znašale blizu 1 mlrd. sfr. V bodoče računajo izvedenci z naraščajočimi kapitalnimi potrebami, ki bodo do konca stoletja dosegle 50 mlrd. sfr.

ZR NEMČIJA ZMANJŠALA UVOZ TRDIH GORIV IZ SEV

Uvoz trdih goriv iz držav SEV je ZR Nemčija v prvem polletju 1975 zmanjšala napram istemu razdobju 1974 za 11,9% na 1,68 milij. ton. Od uvoza je skoraj polovica oziroma 49,6% odpadlo na Poljsko, 46,5% uvoza je izviralo iz ČSSR, ostalih 3,9% pa iz SZ. Za ZDA in Poljsko, ki sta količinsko dobavili ZR Nemčiji 25,1% oziroma 18,4% uvoznih potreb, je bila ČSSR s 17,2% odstotka tretji največji dobavitelj.

RHEINBRAUN BO UPLINJAL RJAVI PREMOG

Rheinische Braunkohlenwerke AG Köln bo pričela leta 1977 s kisikom uplinjati rjavi premog po postopku Winkler. Podporo bo dalo zvezno ministrstvo za raziskave in tehnologijo.

STROŠKI ZA VARSTVO OKOLJA V ZRN

Skupni stroški za varstvo okolja v ZR Nemčiji bodo v letih 1975—1979 dosegli 112,8 mlrd. DM. Industrija bo investirala 17,3 mlrd. DM, državne investicije pa bodo znašale 18,3 mlrd. DM. Obratovalni stroški bodo v obdobju 1975—1979 dosegli na področju industrije 48,6 mlrd. DM, na področju javnih institucij pa 28,6 mlrd. DM. To ustreza 2% bruto družbenega proizvoda za obdobje 1975—1979. Investicije industrije za varstvo okolja bodo v letih 1975—1979 znašale 8 do 9% vseh industrijskih investicij, napram 5 do 6% odstotkov v letih 1970—1974. Najbolj prizadeta je kemična industrija 15-0% deležem.

KONFERENCA — IAE0 NA DUNAJU

Mednarodna organizacija za atomsko energijo IAE0 je sprejela nove članice: Qatar, Tanzanijo in Združene arabske emirate. Tako se je število članic povečalo od 106 na 109. Generalni direktor IAE0 ugotavlja, da se bodo potrebe po energiji, kljub varčevanju, visokim cenam in nazadovanju konjunktura,

povečale. Nove vrste energije (sončna, geotermična in energija vetra) so stvar daljnje prihodnosti. Največji pomen imajo še vedno fosilna goriva. Samo jedrska energija je trenutno dosegljiva alternativa. Sedaj odpade 6% energetskih zmogljivosti na jedrsko energijo (65 tisoč MW v 19 državah). V 10 letih bodo zmogljivosti znašale 600.000 MW ali eno petino celotnih svetovnih zmogljivosti. Komercialne zaloge urana so omejene na 3,5 milij. ton, kar zadošča za obratovanje 700 reaktorjem za 30 let. Danes jih je 200. Obdobje te vrste energije bo torej kratkotrajno. IAE0 podpira iskanje urana v 20 državah.

ZMANJŠANA PORABA ENERGIJE V ZAHODNIH DRŽAVAH

Iz študija ECE (Gospodarske komisije ZN za Evropo) je razvidno, da se je poraba energije v zahodni Evropi lani znižala za 0,7%, v ZDA pa za 2,2%. Nadalje je v študiji rečeno, da se je poraba zemeljskega plina in jedrske energije povečala na škodo premoga in surove nafte. Na področju EGS krije zemeljski plin 15% potreb po energiji; jedrska energija 6% potreb po

električni energiji ter 1,8% od celotnih energetskih potreb.

STABILNA PORABA ENERGIJE V EGS

V EGS bo v letu 1975 poraba energije enaka kot v letu 1973. Takrat je poraba energije devetih držav članic EGS dosegla 932 milij. ton surove nafte in šele v letu 1977 pričakujejo izvedenci povečanje porabe za 35 milij. ton. Revidirani program pomeni v primerjavi s predhodnimi cenitvami za leto 1976, 2-odstotni prihranek in za leto 1977, 3-odstotni delež nazadovanja. Pri porabi nafte je predvideno še večje nazadovanje in bo v letu 1976 znašal prihranek 3%, v letu 1977 pa 5%.

POLJSKA PLANIRA IZGRADNJO ŠTIRIH NOVIH PREMOGOVNIKOV

Poljska bo v naslednjem petletnem planu (1976—1980) zgradila štiri nove premogovnike, od tega tri za izkop energetskega premoga, enega pa za pridobivanje visokokvalitetnega koksa.

V istem časovnem razdobju je predvidena izgradnja in modernizacija 25 obstoječih premogovnikov. Letni izkop se bo do

Po končani proslavi se je na prostoru pred delavskim domom in na tržnem prostoru na Trgu svobode razvilo tovariško srečanje vseh udeležencev proslave in drugih občanov. (Foto Trbovlje)

leta 1980 povečal na 200 do 210 milij. ton proti 172 milij. ton v tekočem letu.

RAZVOJ ENERGETIKE NA POLJSKEM

V belhtavskem premogovnem bazenu na Poljskem gradijo največji evropski rudarski elektroenergetski kombinat. Hkrati bodo zgrajeni objekti električne centrale s turboagregati z jakostjo do 260.000 kW. Skupna moč novih električnih central v srednjem delu Poljske bo v letu 1985 presežala 5.000 MW.

ALI PORABNIKI VARČUJEJO ELEKTRIČNO ENERGIJO?

V letošnjem letu smo zadnjikrat omejili porabo električne energije v nekoliko večjem obsegu, v prvi polovici marca. Trenutno je elektroenergetska situacija v naši državi dobra. Po vsej verjetnosti bodo porabniki električne energije imeli dovolj toka do konca letošnjega leta. V januarju in februarju t.l. je bila poraba električne energije pri nas še za 15 % večja kot preteklo leto v istem razdobju, od marca dalje pa poraba stalno upada. Vse kaže, da so v devetih mesecih t.l. porabniki električne energije porabili le 5 % električne energije več v primerjavi s porabo v enakem razdobju lanskega leta. Vzroki za to so deloma v višjih cenah električne energije, deloma pa v zmanjšanju obsega obratovanja nekaterih industrijskih vej in podobni razlogi. Za eventualno omejevanje obsega obratovanja raznih delovnih organizacij v razdobju zadnjega polletja, ni bilo krivo pomanjkanje električne energije. K povoljni elektroenergetski situaciji vpliva tudi manjši uvoz električne energije, in sicer dnevno okoli 2 milijona kWh.

PREDNOST LASTNEMU ENERGETSKEMU BOGATSTVU

V dneh 23. in 24. septembra je potekalo v Beogradu, v hotelu Jugoslavija, dvodnevno posvetovanje o razvoju energetike v bližnji in daljni bodočnosti. Po-

svetovanja se je udeležilo preko 400 strokovnjakov, ki so poslušali 46 referatov, mnogi pa so sodelovali tudi v razpravi. Posvetovanja sta se udeležila z naše strani tudi Jože Zorčič, inž., pomočnik generalnega direktorja in Janko Lapornik, dipl. ek., vodja komercialnega sektorja. Posvetovanje je organiziral jugoslovanski komite svetovne konference za energijo. Po udarek na posvetovanju je bil dan racionalni porabi energije. Strokovnjaki so ugotovili, da imamo v Jugoslaviji solidne rezerve premoga, predvsem lignita in okoli 55 % neizkoriščenega hidropotenciala. Oboje je naše največje bogastvo. Bolj kot doslej moramo o tem stvarno razmišljati. Na posvetovanju so ponovno ugotovili, da je treba neprestano iskati nove vire energije, predvsem ležišča premoga, nafto in zemeljski plin, uran in olje škrljavec. Vsi poročevalci in drugi navzoči so ugotovili, da imajo lastni viri energije prednost ter da je treba temu ustrezno prilagoditi tudi politiko cen, s sistemskimi in drugimi odločitvami. V letih, ki prihajajo, lahko računamo na večjo porabo domačih goriv in druge energije. Tudi ostale industrijsko razvite države dajejo prednost domačim virom energije. Pri nas so že od leta 1968 opozarjali nekateri na ta moment, vendar je izbila sodu dno energetska kriza. Ugotovili so tudi, da od skupne proizvedene električne energije v naši državi odpade 1/5 ali 20 % na izgube. Zato je nujno, pospešiti gradnjo 380 kV mreže.

PROIZVODNJA ELEKTROENERGIJE NA KOSOVEM

Proizvodnja električne energije v pokrajini Kosovo je bila v avgustu večja za 46,9 %, proizvodnja premoga pa za 26,3 % večja kot v enakem mesecu preteklega leta.

UVOZ PREMOGA

V letošnjih prvih sedmih mesecih je bil uvoz premoga v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta nekoliko večji. Pre-

moga za koksiranje je bilo v tem času uvoženega okoli 962.500 ton, kar je 3 % več kot v istem obdobju lanskega leta. Prav tako je narastel tudi uvoz ostalega črnega premoga in so ga uvozili nekaj več kot 36.000 ton.

ROMUNIJA BO SODELOVALA PRI EKSPLOATIRANJU PREMOGA V ZDA

V teku so razgovori o možnem sodelovanju Romunije v eksploataciji premogovnika v Tandemu, jugozahodna Virginija. Ta rudnik daje letno okrog milijon ton premoga visoke kakovosti. Romunija je pripravljena vložiti 50 milijonov dolarjev. V zameno bi dobila 1/3 proizvodnega premoga in 1/3 dobička.

ENERGIJA NAJ BI BILA CENEJŠA

Dne 18. septembra t.l. je bila v Krškem seja izvršnega odbora skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva. Ena najpomembnejših točk dnevnega reda je bilo vprašanje reguliranja cen električne energije. Izvršni odbor je bil mnenja, da naj bi bila električna energija cenejša tako za gospodarstvo, kakor tudi za gospodinjstvo.

XI. MEDNARODNO POSVETOVANJE O RUDARSTVU

Strojna tovarna Trbovlje je organizirala v dneh 13. in 14. oktobra t.l. XI. mednarodno posvetovanje o rudarstvu, ki je potekalo v prostorih hotela Riviera v Portorožu. Tema letošnjega posvetovanja je bila: Podzemno mehanizirano pridobivanje premoga in hidravlično podpiranje.

Posvetovanja so se udeležili povabljeni strokovnjaki jugoslovanskih premogovnikov ter strokovnjaki iz Madžarske, Poljske, Romunije, NDR in ČSSR. Ti so z referati prikazali prizadevanja na tem področju vsak v svoji domovini. Skupno je bilo vseh udeležencev že prvi dan 75. Na tem posvetovanju sta sodelovala s svojima referatoma

tudi naša sodelavca Jože Herman, dipl. inž. rud., vodja razvojnega oddelka, o rezultatih poskusnega odkopavanja s hidravličnim podporjem v jamah ZPT in Teodor Žuža, dipl. inž. kem., iz kemijsko tehnološkega laboratorija, ki je govoril o problemu korozije hidravličnega podporja. Sicer pa so se udeležili posvetovanja še štirje naši sodelavci iz vseh treh rudnikov. Referata obeh naših sodelavcev sta bila s strani navzočih sprejeta zelo ugodno.

V nekaj vrstah

IZVIJANJE STABILIZACIJSKIH PROGRAMOV

V septembru in oktobru t.l. so potekali v vseh TOZD in skupnih službah Zasavskih premovalnikov Trbovlje sestanki širših političnih aktivov. Tema razgovorov je bila: izvajanje stabilizacijskih ukrepov. Na sestankih so sodelovali sekretarji občinskih komitejev ZK Hrastnika, Trbovelj in Zagorja ter sekretar revirskega komiteja ZK. Aktivisti so ugotavljali, kje so ovire za boljše gospodarjenje in kaj bi bilo treba še storiti za doseganje boljših učinkov v vseh pogledih. Posebej so obravnavali srednjeročni program dela in razvoja v TOZD in skupnih službah, nujnosti kadrovske okrepitve in podobno. Sklenili so, da je treba naloge po stabilizacijskih programih resno izvajati tako, da bo sleherni delavec lahko dejansko pričakoval boljše rezultate. V razpravah pa so ugotovili določene zadržke, ki jih je treba reševati in urejevati ter določiti roke za njih odpravo.

ŠTUDIJ VOJAŠKIH VED V LJUBLJANI

V oktobru t.l. je pričel v Ljubljani z delom I. letnik oddelka za vojaške vede na fakulteti za sociologijo, politične vede in

novinarstvo. Pokazalo se je, da družbenopolitične in delovne organizacije potrebujejo čedalje več ljudi z ustrezno vojaško izobrazbo, pa tudi razne srednje, višje in visoke šole potrebujejo učitelje za ta predmet. Na ta oddelek se lahko vpišejo vsi občani, ki so stari med 18 in 23 leti in so uspešno končali srednjo ali triletno poklicno šolo s tem, da zadovoljujejo določena telesna in psihična merila ter da imajo moralno politične lastnosti.

TEDEN POŽARNE VARNOSTI

V času od 1. do 6. oktobra t.l. je organizirala Občinska gasilska zveza Trbovlje teden požarne varnosti. V tem okviru so imeli 3. oktobra ob 16. uri vaje z gašenjem požara, ki je domnevno izbruhnil v upravni zgradbi skupnih služb ZPT. V okviru te vaje so z gašenjem omejili razširitev požara na sosednje zgradbe ter prikazali reševanje ljudi iz goreče stavbe. Ob 17. uri je bil zbor vseh sodelujočih gasilcev in gasilske brigade civilne zaščite pred delavskim domom v Trbovljah. Tu je sprejel raport podpredsednik občinske skupščine Trbovlje tovariš Lindič. Nato so odprli v foyerju delavskega doma razstavo starejše in novejšje gasilske opreme, razne fotografije, stare gasilske prapore in orodje, prikazano je bilo gašenje z zračno peno in klasični tridelni napad. Razstava je bila odprta v času tedna požarne varnosti.

SVETOVNI RUDARSKI KONGRES

V času od 24. do 28. maja 1976 bo v Düsseldorfu v ZR Nemčiji, IX. svetovni rudarski kongres. Združen bo z mednarodno rudarsko razstavo. ZRGMIT Slovenije namerava organizirati skupen obisk za vse zainteresirane delovne organizacije in člane, zato je sprejemal do 15. oktobra informativne prijave.

OBŠIRNI PROGRAM OB TEDNU OTROKA

Občinska zveza prijateljev mladine Trbovlje, je pripravila za

letošnji teden otroka, ki je bil od 6. do 13. oktobra t.l., obsežen program dela. Tako je v okviru tega programa v tovarnah Mehanika in TOZD Peko, razstavila vzgojno pedagoško literaturo za starše, v vzgojno varstvenih zavodih, v posebni in redni osnovni šoli so organizirali roditeljske sestanke, izpeljali so srečanje aktivistov društev prijateljev mladine, v času od 7. do 9. oktobra so v kinu Svoboda II. predvajali slovenski film Dolina miru. 10. oktobra so predvajali za vse predšolske otroke lutkovno igrice Rdeča kapica, 8. oktobra so vzgojno varstveni zavodi organizirali za vse cici-bane rajalne in tekmovalne igre na igrišču Partizana, poleg tega pa so izpeljali še vrsto drugih srečanj in analizirali opravljeno delo.

10 LET RADIA TRBOVLJE

Radio Trbovlje slavi letos 10-letnico svojega obstoja. Ustanovila ga je občinska skupščina Trbovlje leta 1965, potem ko je prenehal izhajati takratni Zasavski tednik, ki je s tiskano besedo dotlej pokrival vse revirje oziroma Zasavje. Sprva je deloval kot lokalna radijska postaja, nato pa je kmalu zajel vse Zasavje. V 10 letih je Radio Trbovlje opravil veliko delo v pogledu informiranja in izobraževanja občanov na našem območju, dobršno delo je opravil tudi na področju razvedrila. 10-letnico svojega obstoja je Radio Trbovlje proslavil 24. oktobra v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah. Slavnostni govor je imel direktor radijskega programa RTV Ljubljana, Marjan Javornik, nato so prebrali akt o prevzemu ustanoviteljskih pravic s strani revirskega sveta, potem pa so podelili še priznanja tistim delavcem, ki so že 10 let zaposleni pri tem zavodu. V drugem delu programa pa je nastopil veliki plesni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Jožeta Privška.

Pridružujemo se številnim čestitkam uspešnemu delu delovne skupnosti Radia Trbovlje

in želimo, da bi tudi v bodoče opravljaj nadvse koristno in potrebno delo pri informiranju, poučevanju in razvedrilu občanov Zasavja.

ZAGORSKI KULTURNIKI V ALEKSINCU

Občinska skupščina Zagorje ob Savi je pred leti sklenila pobratimstvo z občino Aleksinac v Srbiji. Ta povezanost se kaže na različne načine. Tako so letos gostovali zagorski kulturni delavci v Aleksincu. 12. oktobra je nastopil na posebnem koncertu mladinski pevski zbor Vesna pod vodstvom Riharda Beuermana, posebej pa narodno-zabavni ansambel iz Zagorja. V času od 10. do 14. oktobra pa je razstavljal akademski slikar Franc Kopitar, sicer likovni pedagog na osnovni šoli v Zagorju, razstavo svojih najnovejših del. Dela so bila razstavljen v domu JLA. Umetnik je razstavljal 20 olj s pokrajinskimi motivi iz Slovenije, predvsem Zasavja ter motivi iz Srbije, posebej pa je razstavil še 10 grafik na rudar-

sko tematiko. Vsi nastopajoči tako pevci, godbeniki, kakor tudi slikar Kopitar so dosegli pri občanih Aleksinca nedeljiva priznanja.

Naj pripomnimo še to, da je Kopitar v času od 6. do 9. oktobra imel tudi samostojno razstavo svojih del v tovarniških prostorih Deloze v Zagorju. Tu je razstavljal 17 del, olja, akvarele.

NOVA STANOVANJA

Dne 16. oktobra 1975 je bil opravljen tehnični prevzem nove stanovanjske stolpnice S-47 na Trgu revolucije v Trbovljah, poleg upravne zgradbe RUDIS. Že naslednji dan se je 52 srečnih družin začelo preseljevati v stanovanja. Stanovanja so odkupile razne delovne in druge organizacije za člane svoje delovne skupnosti. Investitor je bila samoupravna stanovanjska skupnost občine Trbovlje, izvajalec je bil GIP BETON Zasavje, TOZD Operativa Zasavje, Trbovlje.

V tej stolpnici je prejelo stanovanja tudi sedemnajst

članov delovne skupnosti ZPT. V novo dodeljena stanovanja v tej stolpnici so se vselili:

iz TOZD Rudnik premoga Trbovlje: Milan Sušnik, Anton Garvas, Ivan Matko, Mirko Mivec, Ivan Gradišek, Štefan Podgoršek;

iz TOZD Rudarsko gradbena dejavnost: Jože Knez, Branko Rota, Janko Šenkiš, Andrija Četrtek;

iz TOZD Separacija premoga Trbovlje: Valerija Grandovec, Srečko Zupan, Anton Čekada;

iz TOZD Eelektrostrojne delavnice: Franc Hatunšek;

iz TOZD Avtoprevoz »Zasavje«: Rudi Valenčak;

iz TOZD GRAMAT: Franc Livk;

iz skupnih služb: Drago Hribar.

Poleg tega je TOZD rudnik Zagorje odkupil stanovanje tudi za Antona Hančiča, tako, da se je vselilo v novo stolpnico osemnajst članov delovne skupnosti ZPT.

Novosti in zanimivosti v Donecku

V Donecku — SSSR, ki je center ukrajinskega premogovnega področja »Donbas«, je potekala od 28. avgusta do 7. septembra 1975, mednarodna rudarska razstava pod imenom »Ugol 75«. Razstavo je organizirala generalna direkcija za mednarodne in inozemske razstave v ZSSR. Njen namen je bil prikazati naj sodobnejše dosežke ruske in inozemske rudarske tehnike.

Razstavo so obiskali predstavniki nekaterih rudarskih podjetij iz Slovenije in Rudarskega inštituta. Med njimi so bili tudi člani našega REK Zasavje.

Namen našega potovanja je bil predvsem seznaniti se s sodobno rudarsko opremo in stroji ruskega porekla in ostalih so-

delujočih držav, predvsem s tako, ki bi jo lahko uporabili v naših razmerah.

Za nas je zanimiva ruska oprema tudi zato, ker imamo zanjo odobren kredit in je cenejša od one iz zahoda.

Poleg SZ, ki je imela na razstavi največji razstavni prostor, so sodelovali s svojimi razstavljenimi stroji še predstavniki naslednjih držav: Zah. Nemčija, NDR, Poljska, ČSSR, Francija, Anglija, ZDA, Japonska, Švedska, Finska ter Švica.

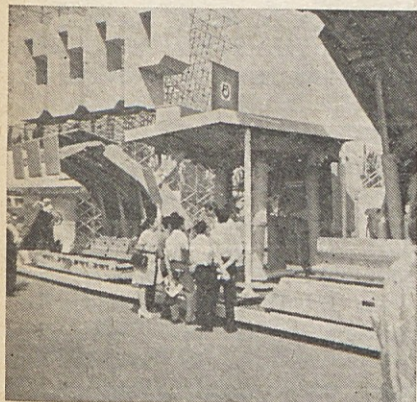
Potovali smo z letalom iz Zagreba preko Madžarske do Moskve. Moskvo smo si ogledali. Ker pa nismo imeli dovolj časa, smo videli le standardne moskovske znamenitosti, kot so

Kremelj, Leninov mavzolej, univerzo Lomonosova, razstavo tehničnih dosežkov in nekatere večje ulice in trge, moskovski metro idt.

Iz Moskve smo leteli v Doneck, ki je od industrijskih mest, tako trdijo, najlepše mesto na svetu. Pred nekaj leti je bilo namreč ocenjeno v Torinu v Italiji.

V mestu, ki ima 930.000 prebivalcev, od katerih pa je kar 30 % rudarjev, je zelo veliko parkov in zelenic ter cvetličnih nasadov.

Mesto ima univerzo, več tehniških šol, kulturnih ustanov ter stadionov. V Donecku smo bili prav takrat, ko so proslavljali rudarski praznik, zato je bilo

Samohodno in ščitno podporje, izdelave SSSR, razstavljeno na mednarodni rudarski razstavi »Ugol 75«, v Donecku — SSSR. Posnetek kaže paviljon SSSR.

Foto inž. M. Mlakar

mesto še bolj okrašeno in razsvetljeno.

Donbans, katerega center je mesto Doneck, je največji premogovni bazen SSSR. Njegova letna proizvodnja znaša 219 milijonov ton črnega premoga, tj. tretjina celotne proizvodnje SSSR oziroma 40 % celotne količine koksne premoga. Razumljivo je, da se v bližini Donecka nahaja tudi močna metalurška in ostala industrija.

V Donbasu obratuje 350 premogovnikov, od tega je 343 jam in 7 površinskih kopov. Vseh 350 premogovnikov je razdeljenih v 17 kombinatov. Na področju mesta Doneck je 28 premogovnikov.

Pokrajina je podobna naši v Panonski nižini. Vsepopovsod sama ravnina. V okolici Donecka so najvišje »gore« jalovišča rudniških separacij, ki dosega višine do 100 m.

Razstava je bila zanimiva in obsežna, saj je celotni prostor obsegal 19.000 m².

Na ruskem razstavnem prostoru je razstavljalo več kot 70 razstavljalcev — skupno 200 strojev in naprav. To so bili v glavnem — samohodno in ščitno podporje, kombajni za pridovanje premoga, stroji za izdelavo prog in predorov, drobilci, različne črpalke, priključne armature, vrtni in nakladalni stroji, stroji za spenjanje sider,

sidra, oprema za površinske kope (veliki bagri — žličarji in glodarji), veliki kamioni, naprave za separiranje premoga, različni separatorji, avtomatski dozatorji, centrifuge, TT separator itd., aparature in sredstva za avtomatizacijo procesov in sistemi za upravljanje, različni instrumenti za jamomerstvo, različna sredstva in pripomočki za gasilsko in jamsko reševalno službo, transportna sredstva, transportni trakovi, jamske trolley in akumulatorske lokomotive in eksplozijsko varni električni motorji, transformatorji, stikala in razsvetljava.

Od preje naštetih drugih razstavljalcev, je bila zanimiva naslednja oprema:

Woma — Švica — lafetni vrtni stroj,

Eickhoff — ZR Nemčija — dvovaljni dobivalno-nakladalni stroj, stroj za izdelavo prog, transportni trakovi,

Chambers — Idaho — USA — tračna tehnica,

Oldham — Francija — metalometri, kontrolni sistem za jamske pline,

Hausherr — ZRN — nakladalni stroj,

Dräger — ZRN — reševalni aparati,

Becorit in Scharf, oba iz ZRN — vlečnice, žičnice, kuliji;

Salzgitter — nakladalna lopata, udarni dobivalni stroj (tuneli),

Hölter — naprave za odpraševanje v jamah in zunanjih objektih itd.

Vsega tu ni mogoče naštetih ter opisati, vendar bi bile za nas zanimive navedene naprave — oprema oz. stroji:

Becorit in Scharf — viseča železnica ali kuli,

ruske trolley lokomotive 10 in 14 ton službene teže,

vrtnalne garniture — nemške in ruske,

transporterji z gumijastimi trakovi — ruski,

ruske in ameriške tračne tehtnice,

nakladalne lopate,

reševalni aparati,

ščitno podporje in ustrezni dobivalni stroji (kombajni) predvsem za nevarne predele jame z OKP,

stroji za napredovanje prog oz. predorov 4 PP-2 — teža 35 t (za potrebe RGD), GPK — teža 18 ton,

samohodno podporje za debele sloje KM — 120 — deb. sloja 3,5 do 5 m,

vrtni stroj za vrtine $\varnothing$ 90 in 120 mm ter kapac. do 15 m/h — teža 550 kg.

Del mesta Doneck — SSSR, Sovjetska ploščad. V ozadju vidimo ob robu mesta premogovnike z visokimi delovišči.

Za podrobnejše informacije o napravah, bo možno v strokovni knjižnici dobiti katalog iz razstave »Ugolj 75« in precej prospektov.

Razstava je bila zelo zanimiva zato, ker je bilo možno na

enem mestu primerjati rusko in zah. evropsko rudarsko opremo. Ugotovili smo, da ni velike razlike v tehničnem napredku med eno in drugo stranjo.

Mirko Mlakar, dipl. inž. rud.

Bil sem v Afriki (tretje nadaljevanje)

Zvrstilo se je še precej dogodkov med časom trasiranja, vendar se vseh ne da napisati. Zato bom tudi v tem nadaljevanju skušal opisati le najznačilnejše, da ne rečem pustolovske dogodke.

Nekaj nepozabnega sva doživela s K. Vukovičem, ko sva potovala od gradbišča Nimba preko Nzerekoreja, Conakryja in Abidžana (Slonokoščena obala) v glavno mesto Liberije, Monrovia.

To potovanje sva morala opraviti, da bi v Conakryju dobila dokumente in garancijo za prevoz opreme preko Liberije in da bi v Monroviji s špediterjem,

kompanijo Alren, uredila prevoz. Od gradbišča do Nzerekoreja sva potovala z džipom po že opisani poti. Približno na polovici smo se ustavili, da si malo raztegnemo otrple ude. Ko sem izstopil iz džipa in pogledal po cesti, sem zagledal na razdalji enega metra, lepega škorpijona, ki je z dvignjenim repom, na katerem ima žrelo, prečkal cesto; kar neprijeten občutek se človeka poloti ob takim srečanju.

V Nzerekoreju je letališče, ki ima makadamsko pisto in dve skoraj zapuščeni stavbi. Ena stavba služi za oddajo prtljage in nakup vozovnice, v drugi

stavbi pa je nekaj starih fotelj, če jih sploh lahko tako imenujem in služi za čakalnico. Nadalje je v bližini še nekaj tipičnih koč z domačini, ki prodajajo banane in ananas. Z gradbišča sva se odpeljala ob 7,00 uri in prispela na letališče ob 9,30. Kupila sva vozovnici izpisani z imeni, ki so bila iz najjinih potnih listov za domačine najbolj razumljivi. Tako sem bil jaz »gospod Rajko«, K. Vukovič pa »gospod Trbovlje«. Po opravljenih formalnostih sva čakala na prihod letala iz Conakryja, ki naj bi po mnenju domačinov pristalo ob 11. uri. Ne povedo pa če bo sploh priletelo in ob kateri uri. Tako lahko človek na tem letališču čaka ves dan na polet brez informacij. Takšno čakanje in negotovost pa je bila vsaj zame najbolj utrudljiva. To pa ni bil primer le na tem letališču v Nzerekoreju, pač pa povsod tam, kjerkoli sva imela opravka, tako da sva se s K. Vukovičem tudi v tem pogledu, hočeš ali nočeš, kaj hitro utrdila.

Končno sva okoli 13,30 zaslišala brnenje letala, ki je počasi pristajalo. Po pristanku so se potniki izkrcali, medtem ko se piloti — domačini še sukali okoli letala dvomotorca, ruske proizvodnje in nekaj pregledovali. Iz njihovih živahnih kretenj sva ugotovila, da z letalom verjetno ni vse v redu. Ugotovitev je bila pravilna, saj je k nama prišel domačin Traure (ta je poznal pilota) in povedal, da ni v redu levo kolo letala, da se včasih spusti iz trupa oziroma krila, včasih pa ne in da bodo letalo pred vzletom preizkusili. In res, posadka je šla v letalo, vzleteli so in napravili nekaj preizkusnih krogov nad Nzerekorejem. Po pristanku nama povedo, da letalo ni v redu, da pa bodo leteli brez potnikov z odprtimi kolesi do Conakryja, edino midva lahko, če podpiševa — poletiva z njimi. Med premišljevanjem kaj naj napraviva, sva opazila, da ostali potniki, sami domačini, vstopajo v letalo. Traure je prišel k nama ves razburjen in nama povedal, da je predstavnik Gvinejske letalske

Avtor popotnega zapisa »Bil sem v Afriki« Rajko Medvešek, s šoferjem domačinom ob jeepu Toyota v vasi ob cesti Yekepa — Nimba v Gvineji. (Foto inž. Vukovič)

družbe odločil, da bo letalo kljub okvari normalno poletelo. Z Vukovičem sva brez komentarja vstopila v letalo kot edina potnika, ki sta vedela za okvaro letala. Ob 15,30 je letalo zdrsnilo po makadamski pisti in vzletelo. Ko smo se dvignili nekaj deset metrov od tal, so začeli poizkuse s kolesi — ven in noter. Za vsak poizkus so prišli piloti iz kabine v trupu in skozi okence gledali, če se kolesa spuščajo in dvigajo.

Let od Nzerekoreja do Conakryja traja približno dve uri. Leteli smo pribl. 45 min., ko sem občutil, da se letalo spušča. Ves čas poleta sva z Vukovičem molčala, le sedaj sva se spogledala in rekla: »Sedaj se pa pripraviva na prisilen pristanek na trupu letala v džungli.« No, čez nekaj časa sva ugotovila, da letalo pristaja na letališču Faranah, ki leži med Nzerekorejem in Conakryjem. S tako pokvarjenim letalom smo si privoščili nepredviden postanek, ki naj bi

trajal le 10 minut. Resnično smo poleteli šele čez eno uro, ker se posadka ni prej vrnila iz naselja.

Končno smo le srečno prispeli v Conakryju, kjer naju je čakal uslužbenec Misegni, domačin z imenom Žil. Ta naju je odpeljal v hotel Depandans.

Šele v hotelu, ko sva se malo umirila, sva se v celoti zavedala pustolovščine, ki sva jo ta dan preživela.

Rajko Medvešek
(nadaljevanje prihodnjic)

Letovalna sezona končana

Koledarsko leto 1975 se bliža kraju in bralcem našega glasila že lahko posredujemo nekaj podatkov o tem, kako smo v letošnjem letu poskrbeli za letovanje.

Sezona letovanj v naših počitniških domovih je trajala:

— v počitniškem domu na Rabu od 5. junija do 18. septembra 1975;

— v počitniškem domu v Crikvenici od 15. julija do 27. avgusta 1975;

— v domu počitniške skupnosti Hrastnik v Novigradu od 1. julija do 30. avgusta 1975;

— v počitniškem domu na Partizanskem vrhu je bilo v letošnjem letu omogočeno letovanje članom naše delovne skupnosti in tudi drugim od 18. julija 1975 dalje, ker je bil dom na Partizanskem vrhu od 1. februarja do 17. julija 1975 zaprt.

Poleg tega smo nudili članom delovne skupnosti tudi ugodno letovanje v depandansi Stela Maris v Novigradu, kjer smo imeli na voljo vsako dekada 6 sob. Prav tako prijetno pa so letovalci preživljali svoj dopust v prikolicah v campu Sirena v Novigradu, kjer smo imeli na voljo, na podlagi sklenjene pogodbe, 10 prikolic v času od 20. junija do 8. septembra 1975.

Precejšnje število članov delovne skupnosti se je poslužilo letovanja tudi v okoliških planinskih postojankah, velik del pa jih je koristilo letovanje ne le na območju Slovenije, temveč v naši širši domovini.

V času letovalne sezone se je zvrstilo v počitniških domovih naslednje število članov kolektiva:

— na Rabu 1114 članov z družinskimi člani;

— v Crikvenici 261 članov z družinskimi člani;

— na Partizanskem vrhu 29 članov z družinskimi člani;

— v Novigradu: v depandansi Stela Maris 86 članov z družinskimi člani;

— v počitniški skupnosti Hrastnik 142 članov z družinskimi člani;

— v letovalnih prikolicah 206 članov z družinskimi člani;

— v privatnih sobah 33 članov z družinskimi člani.

Čeravno smo s pripravami na letovanje v letošnjem letu pričeli dokaj pozno, pri čemer smo imeli določeno skrb, kako na hitro zbrati dopustnike, nam je kljub temu uspelo, da smo imeli dokaj dobro zasedene razpoložljive postelje.

Veliko zanimanje je bilo v letošnjem letu za letovanje na Rabu, predvsem v glavni sezoni, kar je razumljivo, saj so člani kolektiva dom napolnili predvsem zato, ker imajo šoloobvezne otroke in se letovanja v pred in po sezoni ne morejo poslužiti. Zelo udobno so člani kolektiva preživljali svoj dopust v depandansi v Novigradu, pa tudi v domu počitniške skupnosti Hrastnik.

Prevoz članov kolektiva na letni dopust smo letos imeli organiziran samo za dopustnike na Rabu, dočim so si dopustniki za letovanje v Crikvenici in Novigradu organizirali prevoz sami, nekateri od teh so se poslužili rednih avtobusnih prevozov, večina pa jih je imela svoj lastni prevoz.

Razpoložljive zmogljivosti na Rabu in Crikvenici v pred in po sezoni pa smo nudili tudi drugim koristnikom. Tako so se letovanja na Rabu poslužili učenci Posebne osnovne šole iz Hrastnika, teh je bilo 36, učenci Vzgojno izobraževalnega zavoda iz Zagorja 49, ter člani moškega pevskega zbora Zarja.

V Crikvenici je letovalo 25 učencev ESS iz Trbovelj in 39 članov delavskega pihalnega orkestra iz Zagorja.

Ker letošnje poslovanje počitniških domov še ni končano, bomo finančno poslovanje prikazali z zaključnim računom.

In kakšno je bilo počutje letovalcev v naših domovih? Nobenih posebnih želja niso posre-

dovali, tu in tam pa so nekateri pokazali določeno negotovanje, kar je že v navadi.

Vsem se res ne da ustreči, saj tudi doma ni vedno tako, kot bi želeli!

Vanda Šturbej

to sem še z večjo nestrpnostjo pričakoval drugi del dopusta. Z rudniškimi gasilci sem se udeležil dopusta na Slovaškem. To je bilo nekaj enkratnega, ko te lepo sprejmejo in ti nudijo vse, kar le premorejo. Tako sem z devetimi dnevi prebitih na Slovaškem, malo pozabil na osem dni dopusta na Rabu.

Rudi Hribšek

Moje letošnje letovanje

Vsako leto znova se zamislimo, kakšne bodo naše poletne počitnice. To leto je zapisano črno pri nas, saj nas je v aprilu doletela težka nesreča. Zato smo si hrastniški rudarji še bolj želeli počitnic.

V maju so pričeli z vpisovanjem prijaviteljev za letovanje. Na voljo smo imeli letovanje na Rabu, Crikvenici in Novigradu. Največje zanimanje je bilo seveda za Novigrad. Ker pa ni bilo za vse interesente dovolj prostora češ, da smo letovali lansko leto, smo morali seveda letovati na Rabu ali Crikvenici. Ker sem bil leta 1974 z letovanjem na Rabu zadovoljen, sem se odločil zanj tudi letos od 25. junija do 5. julija. Druge dekade, razen prve, so bile vse zasedene.

Napočil je čas našega odhoda, 24. junija. Na počitnice sem se odpeljal s svojim avtomobilom, v katerem je bila tudi žena in 28 mesecev stara hčerka. Vožnja do Raba je potekala zelo mirno. Sonce je že navsezgodaj žgalo. Avto sem parkiral pod domom. Tam sem srečal nekaj članov kolektiva, ki niso mogli prehvaliti vremena, hrane in počutja v domu. Z veseljem sem se tako podal z družino navzgor po stopnicah, kjer sem prejel ključke od sobe. S strahom sem odklepal vrata, toda soba je bila očiščena, pa saj je morala biti, ker je bila le deset dni zavzeta. Lansko leto sva z ženo vse popoldne čistila, saj je bilo tako, kot da ne bi bili ljudje v njej. Začelo se je zelo lepo, lep pozdravni govor pri kosilu, lepo vreme in kaj si moramo še žele-

ti. Vsako jutro in popoldne sem se vozil kopat na Lopar, kjer je lepa plaža za neplavalce in otroke, pa tudi za plavalce. Nekaj krat sem peljal tudi svoje prijatelje na to plažo. Po prijetnem plavanju pa smo se odpeljali na pokopališče, kjer so pokopani večinoma slovenski rodoljubi, ki so med preteklo vojno tam umrli od mučenja in lakote. Velika večina pa jih je utonila, ko je morje tako naraslo.

Iz dneva v dan se je postrežba, kakor tudi hrana slabšala. Po prvem dnevu nisem dobil skodelice čaja ali kave za hčerko. Kosilo je bilo dva dni zelo slabo, tako da jih je malo jedlo. Brez vprašanja so odnašali med obedom z mize posodo z juho in kruhom. S temi slabostmi pa je prišlo še slabo vreme. Ker je zaprti prostor jedilnice zelo majhen, je bil seveda stalno zaseden, tako da nikoli nisem prišel do svoje mize. Pri mizah so kvartali ali igrali šah. Zato sem moral z malim otrokom med nevihto jesti zunaj. Pripombe so prišle z vseh strani, tako tudi z moje. Upravnik je slišal moje pripombe in me opomnil. Dejal mi je, da nimam prav, ker zahtevam za otroka čaj ali kavo, ker hčerke nimam prijavitelje. Zato sem se odločil in dva dni pred končanimi počitnicami zapustil Rab. Upravnik mi je dal suho hrano v vrednosti 90 din za 6 zajtrkov, 4 večerje in 4 kosila.

Pri vračanju je bilo morje zelo valovito, tako da smo se do dobra nagugali. Domov sem se vračal preko Italije. Tako sem končal moj zelo slab dopust, za-

Solidarnost v TOZD RGD

Sodelavci TOZD RGD na gradbiščih Ibbenbüren in Ahlen v ZR Nemčiji, smo se soglasno odpovedali 30 % deležu od sindikalne članarine v korist otrok Ivana Žandarja in Ivana Žonte. Tovariš Ivan Žandar se je smrtno ponesrečil 22. decembra 1974 na poti iz ZR Nemčije na poti v Jugoslavijo, tovariš Žonta pa je umrl v letu 1974.

S tem solidarnostnim prispevkom smo pokazali, da delavci TOZD RGD na gradbiščih v tujini nismo pozabili na družine naših ponesrečenih oziroma umrlih sodelavcev.

Sorodniki obeh umrlih sodelavcev Anica Žandar in Anton Žonta, se toplo zahvalujeta vsem darovalcem obeh navedenih gradbišč za denarno pomoč, enaka zahvala pa tudi tistim našim sodelavcem, ki so bili svoječasnno zaposleni na teh gradbiščih.

Pomoč v višini 2.000 DM je bila izročena 16. septembra 1975 na sedežu TOZD RGD v Trbovljah obema sorodnikoma umrlih sodelavcev.

Predsednik sveta gradbišča
Ahlen
Norbert Cilenšek

Poslovali smo se od dveh tovarišev!

Teško je sprejeti vest o tragični smrti, toda še težje je tedaj, ko človek najmanj razmišlja o tem ter nenadoma udari, neusmiljeno, surovo in kruto.

Ko smo v petek, 19. septembra zvedeli, da je v ljubljanski bolnišnici umrl sodelavec tov. Rudi Peternelj, smo dejali, da to ni res in to ni mogoče, saj je še pred dobrim mesecem dni vestno in marljivo opravljal zadane mu naloge.

Štirinajst dni kasneje pa smo se morali soočiti z drugo žalostno resnico, da med nami ni več člana delovne skupnosti tov. Alojza Frangeša.

Tovariš Rudi Peternelj se je rodil 3. marca 1920 v Dolenje Novakih. Že v svoji rani mladosti je okusil vse tegobe predaprilske Jugoslavije in kot 22-letni mladenič se je aktivno priključil zavezniškim silam, leta 1944 pa partizanskim enotam, kjer se je bojeval vse do leta 1945. Zaradi svojih sposobnosti in vojaških veščin je napredoval v starešino, zavoljo česar je bil vezan na usposabljanje in utr-

jevanje mlade jugoslovanske armade, kjer je ostal vse do leta 1947.

Dne 5. avgusta 1947 se je zaposlil pri rudniku kot industrijski miličnik. To delo je opravljal do leta 1951, nakar se je odločil za težko podzemeljsko delo v jami Ojstro.

Kot član zveze komunistov in aktiven družbenopolitičen delavec, je bil poslan v politično šolo v Maribor in jo tudi uspešno končal. Po končani politični šoli je še nekaj časa delal v jami, nakar je zaradi šibkega zdravja od leta 1954 dalje delal kot kontrolor bolnikov na obratu Hrastnik. Temu delu je bil dorasel, zato ga je znal ceniti in pravilno vrednotiti.

Alojz Frangeš se je rodil 17. maja 1933 v Sestrčah pri Ptuju. Kot 20-letni mladenič se je odločil, da si poišče boljši kos kruha v rudarstvu. Znal je premagovati težave pri napornem jamskem delu. Cenil in spoštoval je medsebojne tovariške odnose, ki so prav med rudarji potrebni.

Zaradi svojih vrlin je kmalu napredoval od učnega kopača do kopača in reševalca pri reševalnem moštvu v letu 1962. Kot reševalec je bil vsak čas pripravljen priskočiti na pomoč, tudi v najnevarnejših okoliščinah, kadar je bilo potrebno reševati dragocena življenja. Trdo delo v njegovem prekratku življenju mu je v zadnjih nekaj letih zrahljalo zdravje tako, da ni mogel več opravljeni dela na odkopih, na izdelavi prog in jaskov v črnih podzemeljskih skladih, temveč je opravljal druga dela, ki so bila prav tako zahtevna in so terjala celega človeka. Tudi te naloge je opravljal vestno, voljno in z zagnanostjo, kakor v prejšnjih letih kot kopač in reševalec.

Od Rudija Peternelja se je na doleskem pokopališču v imenu družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in v imenu TOZD poslovil Ivan Klenovšek, medtem ko se je od Alojza Frangeša poslovil dipl. inž. rud. Alojz Pavčnik.

M. B.

Kadrovske vesti

V času od 1. septembra do 30. septembra 1975, ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA
HRASTNIK

Sprejeti:

Kmet Božidar — električar, Ejubović Zijad — kop. pomočnik, Mulavdič Tahir — kop. pomočnik, Ibrahimović Jusuf — kop. pomočnik, Nuhanović Hasan — vozač, Kupec Benjamin — vozač, Mars Jože — vozač, Štojs Milan — kopač;

Odšli:

Drnovšek Martin, kopač — upokojen; Novak Viktor, kopač — upokojen; Kirn Alojz, zunanji delavec — v šolo; Šikovec Branko, vozač — v šolo; Planinc Tezija, zunanja delavka — sporazumna prekinitev; Duh Milan, kovinar — v šolo; Zukič Esad, vozač — v poskusni dobi s strani delavca; Hamzabegović Husein, vozač — v poskusni dobi s strani podjetja; Peternelj Rudolf, kontrolor bolnikov — umrl; Urana Milenko, zunanji delavec — samovoljna prekini-

tev; Majcen Milko, električar — JLA; Smajlovič Mustafa, vozač — sporazumna prekinitev; Delič Muharem, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD RUDNIK PREMOGA
TRBOVLJE

Sprejeti:

Jagodič Božidar — vozač, Dubinovič Ešef — kop. pomočnik, Hadrovič Šahbaz — kopač, Vetešek Vinko — vozač, Izlakar Nikolaj — vozač, Kramar Jože — vozač, Žunk Ivan —

vozač, Karba Mirko — kopač, Dobravec Roman — kopač.

Odšli:

Kočar Stane, kovač — upokojen; Zupan Jože I, kovač — upokojen; Lastrič Josip, kopač — sporazumna prekinitev; Vrabčič Karel, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev; Marič Ivica, vozač — samovoljna prekinitev; Čelan Ilija I, kopač — JLA; Čelan Ilija II, kopač — JLA; Hadrovič Sahbaz, kopač — JLA.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Dulc Zofija — servirka, Rakita Ana — servirka, Rajner Rajko — strežaj zvrtač., Munjiza Goran — strežaj zvrtač., Breg Ivan — kopač.

Odšli:

Cilenšek Jože, kopač — upokojen; Bejič Jozo, vozač — samovoljna prekinitev; Ibrahimovič Asim, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev; Ibrahimovič Rasim, spenj. voz. — samovoljna prekinitev; Ibrahimovič Esudin, strež. zvrtač. — samovoljna prekinitev; Tirič Ševo, strež. zvrtač. — samovoljna prekinitev; Uranič Rudolf, kop. pomočnik — upokojen; Mrva Sonja, referent obračuna — upokojena; Mezek Ivan, kopač — upokojen; Malkič Senaid, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev; Podrenik Drago, vladovodja — upokojen; Breg Ivan, kopač — JLA; Glavaš Dominko, kopač — samovoljna prekinitev; Vodišek Janez, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

Sprejeti:

Zukič Ibrahim — kop. pomočnik, Pretkovič Andro — vozač, Atič Mehmed — kop. pomočnik, Softič Fehrat — vozač, Borovac Muharem — vozač, Vidic Roman — kopač, Brčinovič Štefan — vozač, Čajič Milaga — kop. pomočnik, Zahirovič Edhem — vozač, Halibegović Muhamed — vozač, Tufekčić Jusuf — kop. pomočnik, Mešič Osman — kopač, Karandanov Ivan — vozač, Cvetković Iztok — vozač, Seme-

zovič Brišo — kop. pomočnik, Kaše Franc — vozač;

Odšli:

Kirn Stojan, vozač — sporazumna prekinitev; Dedič Šaban, vozač — sporazumna prekinitev; Pigac Jožica, uslužbenka — sporazumna prekinitev; Bašič Ibrahim, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Štrbac Mitar, vozač — sporazumna prekinitev; Paunovič Milka, pom. kuharica — sporazumna prekinitev; Zukič Mušan, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Perkič Anton, kopač — sporazumna prekinitev; Subašič Ahmed, vozač — sporazumna prekinitev; Jagodič Bečir, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Kovačević Kasim, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Ikanovič Ibrahim, vozač — sporazumna prekinitev; Hribar Anton, vozač — v zapor; Pivec Silva, pomožna kuharica — sporazumna prekinitev; Pejčinovič Miloš, vozač — sporazumna prekinitev; Majdič Cvetko, dipl. rud. inž. — sporazumna prekinitev; Rankič Ljubiša, avtomehanič — sporazumna prekinitev; Podhraški Vlado, vozač — sporazumna prekinitev.

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Učakar Zdenka — ekonomski tehnik, Rašljčić Miodrag — sep. delavec, Žgajner Marjan — sep. delavec;

Odšli:

Flis Jože II, sep. delavec — umrl; Šmit Zdeslav, sep. delavec — samovoljna prekinitev; Misimi Nuri, sep. delavec — JLA; Poznič Zdravko, sep. delavec — sporazumna prekinitev; Jerše Leopold, stroj. drob. — umrl; Kugonič Avgust, kopač — upokojen.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE

Sprejeti:

Baumkirchner Martin — električar;

Odšli:

Logar Jože, strugar — sporazumna prekinitev.

humor in anekdote

Neuspela šala!

Sklenil sem, da se bom pri fotografu malo pošalil.

»Rad bi svojo skupinsko sliko«, sem rekel.

»Prav kar postavite se v polkrogu«, je odvrnil fotograf.

Franjo Blažun

Ali veste, da je Janez nehal kaditi?

»Res, kako pa to?«

»Prijatelji so ga odvadili.«

»Beži, beži...«

»Da, nobeden več mu ni ponudil cigarete!«

Suše je konec, upajmo, da zapiranja vode (v Trbovljah) tudi. Od 11. do 15. oktobra je padlo na m² 57 l vode, kar bo verjetno dovolj za nekaj dni, posebno še, ker je naše hribe pobelil tudi že prvi sneg.

Pravijo, da so zadnje čase v naših menzah tako majhne porcije mesa, da morajo zapirati okna, ker bi drugače prepah odnesel meso z mize.

Milan Kovač

Glasilo SREČNO izdajajo Zavesovski premogovniki Trbovlje — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12; izhaja mesečno.

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Jože Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Šuštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tisk TIKa Trbovlje.